

8757

Պրոպագանդայի քուրդ յեռակրներէ, միացն'ք

79

Կ Ո Ւ Ս Ա Կ Ց Ա Կ Ա Ն
ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ՅԵՎ
ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

3KП4

4-97

ԿՈՒՍԱԿԱՑ • 1936

30774

4-97

24 SEP 2006

Պրակտիկական բալետ յերկրների, միացե՛ք

09 DEC 2009

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ՅԵՎ
ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐ

6353

ՀԱՅԿՈՒՍՀՐԱՑ • 1936

О ПАРТИИ И ПРОПАГАНДЕ
И АГИТАЦИИ

Армпартиздат, Эривань

ՄՈՏԱԿԱ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱ ԴՐՈՂԱԳԱՆԴԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

Համկ(բ)Կ Կենտկոմին անթույլատրելի յե համարում մի քանի կուսակցական կազմակերպությունների տեղեկացրել ամառվա ընթացքում սեղմելու պրոպագանդիստական աշխատանքը:

Կուսակցության քաղաքական-դատարարական աշխատանքը չի կարող կրել «սեղման» բնույթ, այլ պետք է կատարվի սխառնատիպորեն ամբողջ տարվա ընթացքում:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմն առաջարկում է կուսակցական կազմակերպություններին, կուսակցական դպրոցներին ու խմբակների աշխատանքն ավարտելու միասնական ստանդարտ ժամկետներ չսահմանելով, թույլ չտալով շտապողականություն և պլանի թղթային ձևական կատարում, ապահովել քաղաքագիտություն, կուսակցության պատմություն և լենինիզմի դպրոցներին ու խմբակներին ծրագրի լրիվ անցումը:

Ամեն մի խմբակի աշխատանքն ավարտելուց հետո կուսակցական կոմիտեները պետք է կազմակերպեն այն բանի ստուգումը, թե ինչպես են յուրացրել խմբակի անդամները կուսակցության ծրագրի ու քաղաքականության հարցերը, ամենևին չվերածելով այդ ստուգումը քննությունների:

Թեկնածուական դպրոցներն ավարտողների համար ամառային շրջանում անհրաժեշտ է կազմակերպել կուսակցության պատմության հիմնական եռամսյակային ուսումնասիրող խմբակներ, խմբակների անդամներին պատրաստելով կուսակցության պատմու-

թյան հետագա սխտեմատիկ ուսումնասիրութեան համար, այլ և խմբակներ ընթացիկ քաղաքականութեան և միջազգային դրութեան հարցերի ուսումնասիրութեան համար:

Կուսակցութեան պատմութեան սխտեմատիկ դասընթացն անցած կուսանդամները համար անհրաժեշտ է կազմակերպել կուսակցութեան պատմութեան այն ետադնների հիմնավոր ուսումնասիրութեանը, վորոնց յուրացումն անհրաժեշտ է կուսակցութեան անդամներին մեր կուսակցութեան հաղթանակի պայմաններն ու միջոցներն ըմբռնելու համար:

Հատկապես անհրաժեշտ է պարզաբանել, վոր մեզ մոտ մարքսիզմն աճեց ու ամրացավ մարքսիզմի ամենավերջին թշնամու՝ նարոդնիկութեան (նարոդովոլեցութեան և այլն) դեմ մղած պայքարում և նրա գաղափարային դրույթները ու քաղաքական պայքարի միջոցների և մեթոդների (մասսայական կուսակցութեան կազմակերպումը բացասող անհատական տեուր) ջախջախման հիման վրա:

Անհրաժեշտ է այնպես անել, վոր կուսակցութեան անդամները յուրացնեն, վոր մարքսիզմ-լենինիզմն աճեց, ամրացավ ու հաղթանակեց ամենից առաջ հին նարոդնիկների դեմ մղված պայքարում և ապա մենշեիկների և եսերների դեմ մղված պայքարում:

Առանձնապէս անհրաժեշտ է խորապես յուրացնել հետհոկտեմբերյան շրջանի և տրոցկիզմի, տրոցկիստ-գիւնովյեվական խմբակի, աջ թեքման, «ձախ» կոմունիստների և այլ հակակուսակցական խմբակցութեանները դեմ կուսակցութեան մղած պայքարի կարեւորագույն ետադները: Այդ ուսումնասիրութեանը պետք է տեղի ունենա Լենինի-Ստալինի յերկերի, կուսակցութեան համատեղի ունենա Լենինի-Ստալինի յերկերի, կուսակցութեան համագումարների, կոնֆերենցիաների և Կենտկոմի պլենումների նյութերի հիման վրա:

Սրա հետ միասին ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմը հանձնարարում է ստեղծել մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների առանձին յերկերն ուսումնասիրող խմբակներ:

Բոլոր դպրոցների ու խմբակների պարապմունքների ընթացքում խմբակների անդամները հետ անպայման դրույցներ կատարել կուսակցութեան քաղաքականութեան և միջազգային դրութեան հարցերի շուրջը, պարզաբանելով խմբակների անդամներին նրանց համար մուծ, կամ նրանց հետաքրքրող հարցերը:

Քաղաքագիտութեան դպրոցներ չանցած թեկնածուները, ինչպես և համակրողների համար անհրաժեշտ է ստեղծել խմբակներ, վորոնց մեջ, խմբակի անդամների պատրաստականութեան ու գրագիտութեան մակարդակի համեմատ, պետք է դրվի կուսակցական ծրագրի, մեր կուսակցութեան կազմակերպման և աշխատանքի հիմունքների ծանոթացումը՝ կամ քաղաքագիտութեան դասագրքերի հիման վրա կամ կազմակերպելով փորձված պրոպագանդիստների հատուկ դրույցներ այն մասին, թե ինչպես է կառուցված, ինչպես է աշխատում և ինչի համար է պայքարում մեր կուսակցութեանը:

ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմն առաջարկում է յերկրային և մարզային կոմիտեներին ու ազգային կոմկուսակցութեանները Կենտկոմներին, նաև շրջկոմներին կազմակերպել կոմիտեներին կից պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվ՝ կուսակցական կոմիտեների առաջադրութեաններով պրոպագանդիստական ու ագիտացիոն աշխատանք կատարելու համար, սխտեմատիկաբար հրահանգելով և պատրաստելով այդ ակտիվը:

Պրոպագանդիստական աշխատանքի «սեզոնայնութեան» վերացմանը պետք է հետևի նաև պրոպագանդիստների պատրաստման ու վերապատրաստման սեզոնայնութեան վերացումն ու պրոպագանդիստների սխտեմատիկ պատրաստման կազմակերպումն ամբողջ տարվա ընթացքում:

ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմն զգուշացնում է կուսակցական կազմակերպութեաններում հաստատված այն պրակտիկայից, յերբ պրոպագանդիստների վողջ հիմնական կազրը ամառային կարճ ժամանակաշրջանում կտրվում է պրոպագանդիստական աշխատանքից և անց է կացվում հապճեպորեն ու անփութորեն կազմակերպված, դասատուների վատ ընտրած կազմունեցող դասընթացներով, վորի հետևանքով պրոպագանդիստները պատշաճ պատրաստութեան չեն ստանում:

Ամենամոտ ժամանակում կուսակցական կազմակերպութեանների հատուկ ուշադրութեանը պետք է դարձվի կուսակցութեան պատմութեան և լենինիզմի պրոպագանդիստների պատրաստման ու վերապատրաստման վրա:

Այդ դասընթացների համար պետք է ընտրել ստուգված պրոպագանդիստներ և տալ նրանց լավագույն դասատուներ, նկատի

ունենալով, Վոր կուսակցական դպրոցները ու խմբակները քաղա-
քական-դաստիարակչական աշխատանքի մակարդակն առաջին հիւ-
թիւն կախված է պրոպագանդիստից:

ՀԱՄ Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄ

«Պրավդա», 1935 թ. հունիսի 14

ՀԱՄ Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄՈՒՄ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՍՎԵՐԴԼՈՎՍԿԻ ՄԱՐԶՈՒՄ

Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի կատա-
րած ստուգման հիման վրա ՀամԿ(Բ)Կ Կենսկոմը հաղորդում լսեց
Սվերդլովսկի մարզի կուսակցական պրոպագանդի մասին:

Իր վորոշման մեջ ՀամԿ(Բ)Կ Կենսկոմը հավաստեց, Վոր կու-
սակցութեան Սվերդլովսկի մարզկոմը պատշաճ հետևութեաններ
չարարել Կենսկոմի «Մոտակա ժամանակաշրջանի պրոպագանդիս-
տական աշխատանքի մասին» վորոշումից, չապահովեց հարկ յեղած
դեկլարութեանը և Կենսկոմի դիրեկտիվները կատարման ժամա-
նակին ստուգումը տեղերում, իսկ կուսակցութեան քաղկոմներն ու
շրջկոմները՝ Կարակովի քաղկոմ—քարտուղար ընկ. Սմիլնով, Նիժնի-
Տագիլի քաղկոմ—քարտուղար ընկ. Ոկուշալա, Ուրալի մեքենա-
գործարան—քարտուղար ընկ. Սվերբախ, չկազմակերպեցին կու-
սակցական դպրոցների ու խմբակների համալրումը Կենսկոմի վո-
րոշման համեմատ: Կուսակցական դպրոցներում ու խմբակներում
զրույցներ չեն կատարվում կուսակցութեան քաղաքականութեան
և միջազգային դրութեան հարցերի մասին, անբավարար չափով
են պարզաբանվում կուսակցութեան անդամներին նրանց համար
մութ, կամ նրանց հետաքրքրող հարցերը: Փոխանակ իրապես հո-
գալու Կենսկոմի վորոշման կատարման մասին, նշած կուսակցա-
կան կոմիտեները սահմանափակվեցին ընդհանուր բանաձևերով ու
վորոշումներով: Իրենք, քաղկոմների ու շրջկոմների քարտուղար-

ները, կուսակցական-պրոպագանդիստական աշխատանքի ղեկավարումով Հեյնը զբաղվում, վերահանձնարարելով այդ աշխատանքը ապարատի առանձին աշխատողներին:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի բազմիցս արած ցուցումները պրոպագանդիստների հոգատար ընտրությունների և կուսկոմիտեների քարտուղարների կողմից նրանց սխտեմատիկորեն հրահանգելու մասին՝ Հենը կատարվում:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմն առանձնապես նշեց պրոպագանդիստական կադրերի ընտրությունների և նրանց աճեցման գործի անբավարար դրվածքը: Պրոպագանդիստների վերապատրաստման մարզային դասընթացները Սվերդլովսկում (հուլիս—սեպտեմբեր) մարզկոմը կազմակերպել էր անփութորեն: Վոչ մարզկոմի բյուրոն և վոչ ել մանավանդ կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Ուլյուկովը Հոգացին այդ դասընթացների համար պրոպագանդիստներ ընտրելու մասին, վորի հետևանքով դասընթացներում սովորողների կեսը պրոպագանդիստական աշխատանքի համար անպետք դուրս յեկավ:

Կուսակցական պրոպագանդի դրվածքը Սվերդլովսկի մարզում համարելով անբավարար, իսկ Սվերդլովսկի մարզկոմի ձեռնարկած միջոցները՝ Թերի, ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը վորոշեց՝

1. Առաջարկել Սվերդլովսկի մարզկոմին մի ամսվա ժամկետում հաստատել Ուրալի մեքենագործարանի, Կարակովի և Նիժնի-Տագիլի կուսկազմակերպությունների պրոպագանդիստների կազմը:

2. Առաջարկել Սվերդլովսկի մարզկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնին (ընկ. Ուլյուկովին) յերեք ամսվա ժամկետում կատարել պրոպագանդիստների անհատական հաշվառումը և նրանց կազմի վերանայումը Սվերդլովսկի մարզում:

3. Պարտավորեցնել ՀամԿ(բ)Կ Սվերդլովսկի մարզկոմին կազմակերպել պրոպագանդիստների մշտական մարզային դասընթացներ դասատուների ամրացված կազմով:

4. Պարտավորեցնել ՀամԿ(բ)Կ Սվերդլովսկի մարզկոմին կազմակերպել շրջաններում սխտեմատիկ ոգնություն պրոպագանդիստներին՝ հատուկ ղեկուցումներ կազմակերպելով, կուսակցությունների պատմության և լենինիզմի դասախոսությունների միջոցով, սեմինար-պրոպագանդիստների աշխատանքի բարելավման միջոց

ցով և հատկապես պրոպագանդիստների համար կուսակցական կաբինետներում սխտեմատիկ կոնսուլտացիաներ կազմակերպելով:

5. Առաջարկել Կարակովի քաղկոմի քարտուղար ընկ. Սմիրնովին, Նիժնի-Տագիլի քաղկոմի քարտուղար ընկ. Ուլյուկովին և Ուրալի մեքենագործարանի ռալկոմի քարտուղար ընկ. Սվերբախին անձամբ ծանոթանալ կուսակցական դպրոցների և խմբակների կազմին և համալրել դրանք իրենց իսկ կուսակցականների պատրաստություն մակարդակի ու պահանջների համապատասխան:

Պարտավորեցնել ընկ. ընկ. Սմիրնովին, Ուլյուկովին և Սվերբախին Կենտկոմի ցուցումների համապատասխան սխտեմատիկորեն լսել բյուրոներին նիստերում ինչպես հաղորդումներ առանձին դպրոցների և խմբակների աշխատանքի մասին, այնպես ել առանձին պրոպագանդիստների հաշվետվություններ, այլև անձամբ սխտեմատիկորեն հրահանգել պրոպագանդիստներին:

«Պրավդա», 1935 թ. հոկտեմբերի 28

ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻՍՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Կարիք չկա ապացուցելու գաղափարական-դաստիարակչական աշխատանքի նշանակությունը ներկայումս կուսակցության մեջ:

Վերջին ժամանակներս այդ աշխատանքի դերն ու նշանակությունը բազմիցս ընդգծվել են: XVII համագումարում ընկեր Ստալինը պարզ և վորոշակի ցույց տվեց, վոր ներկա ետապում անհրաժեշտ է «ուժեղացնել իդեոլոգիական աշխատանքը կուսակցության բոլոր ողակներում», վոր անհրաժեշտ է «կուսակցության շարքերում լենինիզմի անդուլ պրոպագանդ մղել»: Այդ ցուցումներն իրենց արտացոլումը գտան XVII համագումարում ընդունված՝ կուսակցության Կանոնադրության մեջ ել, վորը պարտականություն է դնում մի կոմունիստի վրա «անդուլ աշխատել իր գաղափարական զինվածությունը բարձրացնելու, մարքսիզմ-լենինիզմի հիմունքները, կուսակցության կարևորագույն քաղաքական ու կազմակերպական վորոշումները յուրացնելու համար և բացատրել դրանք անկուսակցական մասսաներին»:

Մենք գտնվում ենք անդասակարգ սոցիալիստական հասարակություն շեմքին: Մեր կուսակցության ուսերին ընկած համաշխարհային-պատմական խնդիրը՝ մոտակա տարիներին լիակատար սոցիալիզմին հասնելը, կապիտալիզմի մնացուկները վոչ միայն եկոնոմիկայում, այլև մարդկանց գիտակցության մեջ հաղթահարելը, կուսակցության անդամներից պահանջում է ել ավելի

մեծ կազմակերպվածություն, կարգապահություն, պահանջում է նաև մեծագույն գիտակցականություն, մարքսիզմ-լենինիզմի թերթիայի իմացություն, մեր կուսակցության պատմության իմացություն:

XVII համագումարից հետո կուսակցական պրոպագանդն զգալիորեն յայնացավ: Կուսակցության քաղաքականության հիմունքները, նրա պատմությունն ուսումնասիրող, լենինիզմն ուսումնասիրող պրոպագանդիստական խմբակները ներկայումս ընդգրկում են մի կուսակցության միլիոնից ավելի անդամներ և թեկնածուներ ու համակրողներ: Այդ խմբակներն աշխատում են ավելի կանոնավոր, ավելի հիմնավոր կերպով են անցնում իրենց դասընթացը:

Սակայն պրոպագանդի գործը դեռևս մնում է չափազանց ցածր մակարդակի վրա: Նա դեռևս կուսակցական կազմակերպությունների ուղղորդության կենտրոնում չէ: Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի ճիշտ ուղղություն և կազմակերպման համար դեռևս չկա ամենորյա հոգացողություն:

Հենց իրենց, պրոպագանդիստական խմբակների մեջ դեռևս շատ կա տղայություն, սխալաստիկա, կտրվածություն կուսակցության ներկայիս քաղաքական խնդիրներից ու պայքարից:

Հաւկ(բ)Կ Կենսկոմի վորոշումները, Լենինգրադի քաղկոմի պլենումի 1935 թվի մարտի 29-ի վորոշումը նշեցին պրոպագանդիստական աշխատանքի հիմնական թերությունները թե՛ նրա կազմակերպման և թե՛ եյություն տեսակետից, առանձնապես կուսակցության պատմության ուսումնասիրության վերաբերմամբ:

Կենսկոմի «Մոտակա ժամանակաշրջանի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշման մեջ տեղական կազմակերպությունների ուղղությունը դարձվում է նաև պրոպագանդի դրվածքի վճռական ողակի վրա: Կենսկոմը հանձնարարում է տեղական կազմակերպություններին խնամքով հոգալ պրոպագանդիստների ընտրության և պատրաստման մասին, «ճկասի ուճեմալով, վոր կուսակցական գպրոցների ու խմբակների քաղաքական-դասիական աշխատանքի մակարդակն առաջին հերթին կախված է պրոպագանդիստից»:

Կուսակցական կազմակերպությունները պետք է հիմնավորապես յուրացնեն այդ դրույթը նրանից բղխող բոլոր հետևություններով: Պրոպագանդի գաղափարական մակարդակը, նրա վո-

րակը, նրա հաջողութիւնը, կուսակցութեան անդամների կողմից մարքսիզմ-լենինիզմի թեորիայի, կուսակցութեան պատմութեան և նրա քաղաքականութեան հիմունքների յուրացումը առաջին հերթին կախում ունեն նրանից, թե ո՞ւմ և հանձնարարվում կուսակցական խմբակների ու դպրոցների ղեկավարումը, կախում ունեն պրոպագանդիստից: Այդ մասին վկայում են գաղափարական-դաստիարակչական աշխատանքի ամբողջ փորձը և Լենինի ու Ստալինի բազմաթիվ ասույթները:

Գաղափարական-դաստիարակչական աշխատանքի թափը, կուսակցական դպրոցների ու խմբակների ցանցի լայնացումը, այդ աշխատանքն աճելի բարձր մակարդակի հասցնելու խնդիրները կուսակցական կազմակերպութիւններից պահանջում են հատուկ ուշադրութիւն դեպի պրոպագանդիստների ընտրութիւնը, դեպի նրանց հետ կատարվող աշխատանքն ու նրանց ոգնութիւնը ցույց տալը:

Անցյալ տարվա սեպտեմբերին Կենտկոմն իր վորոշմամբ առաջարկել էր շրջկոմներին ստեղծել հատուկ հանձնաժողովներ պրոպագանդիստների ընտրութեան համար և պրոպագանդիստների կազմը հաստատել շրջկոմների բյուրոներում:

Կազմակերպութիւնների մեծամասնութեան մեջ Կենտկոմի այդ վորոշումը չի կատարվում: Յեւ չի կատարվում մեր կուսակցութեան հենց առաջավոր արդյունաբերական կազմակերպութիւններում:

Իբրև կանոն, պրոպագանդիստների առաջնությունը տեղի յե ունենում կուսակցական ապարատի ոժանդակ ողակներում: Պրոպագանդիստին ընտրում և վոչ թե կուսկոմի քարտուղարը և նույնիսկ կուլտպրոպի վարիչը, այլ կուսկաբինետի վարիչը և ցեխի կուսկազմակերպիչը: Յեթե պրոպագանդիստները հաստատվում ել են կուսկոմի բյուրոյում, այդ հաստատումը կատարվում և ձևականորեն. իրականում վոչ կուսկոմիտեյի քարտուղարը, վոչ ել մասնավանդ շրջկոմի քարտուղարն իրենց պրոպագանդիստներին չեն ճանաչում, նրանց աշխատանքը չեն ստուգում և ճիշտ այդպես ել նրանց ոգնութիւնը ցույց չեն տալիս:

Կուսկոմիտեյի քարտուղարն իր կուսակցական պարտականութիւնն և համարում—և այդ բոլորովին ճիշտ է—դեմքով ճանաչել յուրաքանչյուր կուսկազմակերպչի և կանոնավոր կերպով նրանց

հետ խորհրդակցութիւններ ունենալ: Բայց յերբ խոսքը պրոպագանդիստների մասին և, ապա քարտուղարը սովորաբար ուղարկում և կուլտպրոպի կամ կուսկաբինետի վարիչի մոտ:

Նման վերաբերմունքը դեպի գաղափարական-դաստիարակչական աշխատանքում զգալի դեր խաղացող կադրերի ընտրութիւնն ու ղեկավարումը ահադին վտանգ և թագցնում իր մեջ:

Կուսակցական պրոպագանդի ցանցը լայնանում և, առանձնապես կուսակցութեան պատմութեան խմբակների գծով: Իսկ հաճախ այդ խմբակների ղեկավարներ են դառնում մարդիկ, վորոնք ինքները չգիտեն կուսակցութեան պատմութիւնը, վորոնք չվոթում են տարրական հարցերը, վորոնք վարկաբեկում են կուսակցութեան պատմութեան դասավանդումը և յերբեմն ել կուսակցութեան պատմութեան այդ ուսումնասիրութիւնը չարամտորեն տանում են հակառակ լենինիզմի:

Պրոպագանդիստական աշխատանքի դրութեան հետ ծանոթանալը տալիս և լենինիզմի պրոպագանդի խեղաթյուրման հարյուրավոր որինակներ, իբրև արդյունք պրոպագանդիստների անբավարար ընտրութեան:

Այդ անբավարար ընտրութիւնն անդրադառնում և պրոպագանդիստների դասընթացների կազմակերպման վրա: Այնտեղ ճիշտ այդպես ընկնում են ընկերներ, վորոնք վոչ մի առնչութիւն չունեն պրոպագանդի հետ, այդ գործի համար անպետք են, կուսակցութեան պատմութեանից և լենինիզմից տարրական գիտելիքներ չունեն: Դրա հետեանքով պրոպագանդիստների դասընթացների աշխատանքն զգալի չափով անցնում և ապարդյուն:

Դա հետեանք և այն բանի, վոր կուսակցական կազմակերպութիւններն այստեղ խախտում են բոլշեվիկյան աշխատանքի հիմնական սկզբունքներից մեկը՝ չեն հոգում մարդկանց րեհուրլան մասին, անուշադիր վերաբերմունք են ցույց տալիս մարքսիզմ-լենինիզմի պրոպագանդ մղելու ընդունակ ընկերներ հայտաբերելուն:

Կուսակցական կազմակերպութիւնները մոռանում են Լենինի ցուցումը պրոպագանդիստների ընտրութեան նշանակութեան մասին՝

«Ի դեպ, պրոպագանդիստների առթիվ յես կուգեյի մի քանի խոսք ել ասել այդ պրոֆեսիան պակաս ընդունակ մարդկան»

ցով սովորաբար լինելու և դրանով պրոպագանդի մակարդակը ցածրացնելու դեմ: Յերբեմն յուրաքանչյուր ուսանող մեղ մոտ առանց խորութեան պրոպագանդիստ է համարվում, և ամբողջ յեփեսաադոլոքյունը պահանջում է, վոր նրան «խմբակ տան» և այլն: Դրա դեմ պետք է պայքարել, վորովհետև դրանից մեծ վնաս է լինում: Սկզբունքորեն իսկապես կայուն և ընդունակ պրոպագանդիստները ռաժ քիչ են (և այդպիսին դառնալու համար հարկավոր է բավականաչափ սովորել ու փորձ ձեռք բերել) ու այդպիսի մարդկանց հարկավոր է մասնագիտացնել, զբաղեցնել նրանց ամբողջովին և խորապես պահպանել: (Լեմին, Յերկեր, V հ., էջ 185. «Նամակ ընկերոջը մեր կազմակերպական խնդիրներին մասին»):

Պրոպագանդի և ագիտացիայի ամբողջ ապարատը պետք է գործի վորպես կուսակցականների և անկուսակցական բանվորների մեջ ծագող բոլոր հարցերին և տարակուսանքներին արագորեն արձագանքող և այդ հարցերն ու կուսակցութեան գիծը ճիշտ պարզաբանող կենդանի քաղաքական ապարատ:

Այդ դեռևս չկա: Ամեն քայլափոխում խմբակների և դպրոցների պարապմունքները կատարվում են այնպես, վոր գործը սահմանափակվում է այս կամ այն եջերը կարդալով ու պարզաբանելով: Պրոպագանդիստը վոչ միայն չի փորձում պարզել թե ինչ հարցեր ունեն ունիլները, այլև հաճախակի խուսափում է այդ հարցերից, բացարկում է այդ հարցերն այն պատրվակով, թե նրանք պարապմունքների պլանին չեն համապատասխանում, կամ նույնիսկ հարձակվում են կուսակցականների վրա, վոր նրանք «կողմնակի» հարցեր են տալիս:

Այդ վոչ այլ ինչ է, յեթե վոչ պրոպագանդի անհանդուրժելի խեղաթյուրում, պրոպագանդիստական աշխատանքի բյուրոկրատացում:

«Կենտկոմի «Մոտակա ժամանակաշրջանի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշման մեջ կա յերկու խիստ եյակա՛ն կետ, վորոնք մտցված են ընկեր Ստալինի անմիջական ցուցումների հիման վրա:

«Բոլոր դպրոցների ու խմբակների պարապմունքների ընթացքում խմբակների անդամների հետ անպայման գրույցներ կազմակերպել կուսակցության քաղաքականության և միջազգային

դրույթան հարցերի շուրջը, պարզաբանելով խմբակների անդամներին նրանց համար մութ, կամ նրանց հետաքրքրող հարցերը»:

Յեվ յերկրորդը՝ «Համկ(բ)Կ Կենկումն առաջադրում է յերկրային և մարգային կոմիսեններին ու ազգային կոմկուսակցությունների կենկումներին, նաև Երկումներին, կազմակերպել կոմիսեններին կից պրոպագանդիստների ու ագիտատների ակիվ» կուսակցական կոմիսենների առաջադրույուններով պրոպագանդիստական և ագիտացիոն աշխատանք կատարելու համար, սխեսմատիկ հրահանգելով և պատասխելով այդ ակիվը»:

Այդ յերկու ցուցումները սերտորեն կապված են իրար հետ: Յեվ ինչպես ցույց տվեց Դոնեցի, Սվերդլովսկի և ուրիշ մարդերի միջանի շրջանների հետադոտությունը, այդ յերկու կետն էլ դեռևս չեն իրագործվում: Շատ աշխատողներ կարծում են, թե բավական է կազմել պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ցուցակը, և ամեն բան կարգին է: Բավական է քաղաքական կապա՛նիաների վորոշակի մոմենտների այդ ղեկուցողներին ու պրոպագանդիստներին ուղարկել ձեռնարկություններն ու կոլտնտեսությունները ղեկուցումներին, և ագիտացիոն-պրոպագանդիստական աշխատանքի խնդիրները դրանով լիովին սպառված կլինեն:

Այդ ամենեին այդպես չէ:

Կուսակցական կազմակերպությունները միշտ պետք է իրազեկ լինեն այն հարցերին, վորոնք հուզում, զբաղեցնում են բանվորներին ու կոլտնտեսականներին, վորոնք նրանց համար պարզ չեն, վորոնք համար նրանք պատասխան են պահանջում:

Անհեթեթություն կլինել, ծիծաղելի կլինել կարծել, թե ընդհանուր ղեկուցումները, այս կամ այն քաղաքական կամպանիայի կարգով տրված հանդեսավոր ղեկուցումները պատասխանում են այդ բոլոր հարցերին: Վոչ: Դրա համար անհրաժեշտ է ակելի ձկուն մոտեցում, դրա համար անհրաժեշտ է գիտենալ հաշվի առնել մասսայի այդ բոլոր բազմազան պահանջները թե ներքին և թե արտաքին դրության բոլոր մոմենտների վերաբերյալ, դրանց ակելի ճիշտ ու ժամանակին արձագանքելու համար: Շատ կուսակցական ղեկավարներ մոռացել են կուսակցական ագիտացիոն-պրոպագանդիստական աշխատանքի այդ կարևորագույն կողմը:

Իսկ մինչդեռ այն ամենաեյական նշանակութուն ունի մաս-

ասաների քաղաքական դաստիարակման գործում, նրանց ղեկավարման գործում:

Յեթե կուսակցական կազմակերպությունները չեն կարողանում պատասխանել և չեն պատասխանում բանվորներին ու կուսակցականներին հուզող հարցերին, ապա մարդիկ սկսում են կերակրվել լուրերով, և այստեղ լայն ասպարեզ է բացվում թշնամիների գործունեություն համար: Նրանց ել հենց այդ և հարկավոր: Յեվ նրանք ոգովում են այդպիսի մոմենտից՝ ամեն տեսակ մտացածին բաներ տարածելու և կուսակցության քաղաքականությունը վարկաբեկելու համար: Պրոպագանդիստների և ագիտատորների ակտիվը պետք է գործի վորպես կենդանի քաղաքական ապարատ: Նա պետք է գործի շրջկոմների ցուցումներով: Յեթե մի ձեռնարկություն մեջ ընկերներն, ասենք թե, չեն հասկացել պակտերին վերաբերող հարցը, մյուսում խոսակցություններ են տեղի ունենում միասնական ձևատրի մասին, և տեղական կազմակերպությունը չի կարողանում հեղինակավոր ու ճիշտ կերպով պարզաբանել այդ հարցերը, յեթե յերբորդ տեղում վորեւ տարակուսանքներ են ծագել աշխատավարձի խնդիրների շուրջը, կամ բանվորներն ու կոլտնտեսականները պահանջում են բացատրել սահմանադրություն փոփոխությունները, կամ լուսաբանել միջազգային դրություն հարցերը, կուսակցական կազմակերպությունները պարտավոր են արագորեն անդրադառնալ այդ հարցերին, գործելով պրոպագանդիստների և ագիտատորների ակտիվի միջոցով:

Յեվ այստեղ անհրաժեշտ է ոգովել բազմատեսակ մեթոդներից: Ամենևին պարտադիր չէ, վոր ագիտատորն ու պրոպագանդիստը միշտ հանդես գան ղեկուցողի դերում: Նա կարող է զրույց ունենալ, նա կարող է ուղղակի պատասխանել ժողովում նրան տրված հարցերին: Նա կարող է հրահանգել տեղական ակտիվին, վորպեսդի ակտիվը ինքը այնուհետև շարունակի բացատրական աշխատանքը: Ըստվորում, ինչպես փորձը ցույց է տալիս, այդ տեսակետից ամենից գնահատելի հանդիսանում են ձեռնարկության հին աշխատող բանվորներն ու կոլտնտեսականները, վորոնք ճանաչում են մասսային, վորոնց մասսան նույնպես ճանաչում ու հարգում է և վորոնք ինքները կկարողանան, ինչպես հարկն է, պատմել մասսային ամեն ինչ:

Նույնը պետք է ասել նաև պրոպագանդիստների ակտիվի մասին:

Տեղական պրոպագանդիստները հաճախ չեն կարող պատասխանել այս կամ այն հարցին: Ներկայումս այնպիսի կարգ կա, վոր այդ հարցերն ընդհանրապես մնում են լավագույն դեպքում առանց պարզաբանման: Իսկ կան այնպիսի տաքջուր պրոպագանդիստներ, վորոնք սիրտ չանելով ասել, վոր իրենք ինքներն ել չգիտեն, հարձակվում են հարց տվող կամ իր տարակուսանքն արտահայտող ընկերոջ վրա, ճգնում են խեղդել նրան կոպիտ քղափոցով, կամ սպառնում են նրան թեքման մեջ մեղադրելով:

Սրանք խայտառակ դեպքեր են:

Իրականում յուրաքանչյուր պրոպագանդիստ պարտավոր է ամենաուղղի վերաբերմունք ցույց տալ ունկնդիրներին հարցերին և տարակուսանքներին: Յեվ յեթե նա ինքը և տեղական կուսկազմակերպությունը կուսակցության պատմության կամ թեորիային կամ նրա քաղաքականությունը վերաբերող տարակուսանքները պարզաբանել չեն կարող, նա պարտավոր է դիմել շրջկոմ:

Այստեղ ել ոգնություն պետք է գան պրոպագանդիստների և ագիտատորների ավելի փորձված, ավելի գիտակ ընկերները:

Այսպիսով, այդ ակտիվի դերը յերբեք չի հանգում հանդիսավոր որերին ղեկուցումներ տալուն: Այդ ակտիվի խնդիրները նույնպես չեն սահմանափակվում միայն տեղական պրոպագանդիստների ու ագիտատորների հրահանգումով:

Այդ ակտիվի խնդիրներն են՝ շրջկոմի ու վերադաս կուսակցական որդանների ցուցումներով, ամենորյա ագիտացիա ու պրոպագանդ մղել, արձագանքելով մասսաների պահանջներին, պատասխանելով նրանց, ոգնություն հասնելով նրանց կուսակցության քաղաքականության պարզաբանման գործում:

* *

Համկ(բ) Կ կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի տեղեկություններով, մարզերի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի միջանի ղեկավարներ մինչև այժմ դեռևս նեղություն չեն տվել իրենց հասկանալու ինչպես հարկն է պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվ ստեղծ

ծելու մասին Կենսկովի ցուցումի իմաստն ու նշանակութիւնը: Նրանցից մի քանիսը պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվի ամբողջ աշխատանքը վեր են ածում զեկուցումներին, դասախոսութիւններին և ամենաշատը՝ կուսակցական դաստիարակութեան ցանցի դպրոցների ու խմբակների ղեկավարների հրահանգմանը: Իսկ վոմանք ել ինչպես որինակ ընկ. Գենկինը — Համկ(բ)կ Վորոնեժի մարզկոմի կուլտպրոպի վարիչը, գտնում ե, վոր մարզկոմին կից ակտիվ ստեղծելու խնդիրն արդեն ըստ ելութեան կատարված ե, քանի վոր ակտիվը «վաղուց գոյութիւն ունի» հանձին զեկուցողների, հրահանգիչների և այլն: Մնում ե միայն լայնացնել այդ «վաղուց արդեն գոյութիւն ունեցող ակտիվը»: Իսկ իրականում, Վորոնեժի մարզկոմին կից այնպիսի ակտիվ, վորի մասին վերեն ասվեց, չկա: Կա քաղաքական կամպանիաներ մղելու համար զեկուցողների ու հրահանգիչների ցուցակ: Սակայն հենց ինքը՝ ընկ. Գենկինը հայտարարում ե, վոր մարզկոմին կից այդ ակտիվի վրա դրված են «նույն խնդիրները, ինչ վոր առաջ»: Իսկ այն մասին, թե ինչ ե կատարվում շրջաններում ակտիվի կազմակերպման մասին Կենսկովի ցուցումի կատարման իմաստով, ընկ. Գենկինին վոչինչ հայտնի չե:

Գործը ճիշտ նույնպիսի դրութեան մեջ ե Բելոռուսիայում: Բելոռուսիայի Կ(բ)կ Կենսկովի կուլտպրոպի վարիչ ընկ. Կոնիկը Բելոռուսիայի Կ(բ)կ Կենսկովին կից պրոպագանդիստների ու ագիտատորների խնդիրները վեր ե ածում ըստ ելութեան սովորական դասախոսական խմբի ֆունկցիաներին: Ընկ. Կոնիկը նույնպես չգիտե պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվի ստեղծման իրական դրութիւնը և կարծում ե, վոր շրջաններում պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվը, վորը ներառաւ «միշտ այնտեղ կար», այժմ լայնացել ե: Ընդվորում ընկ. Կոնիկը այդ ակտիվի խնդիրներ համարում ե «դասավանդումը խմբակներում և ընթացիկ քաղաքականութեան հարցերի մասին զեկուցումներ կարգաւրդ»:

Մի շարք (10) մարզկոմներին ու յերկիրներին վերաբերմամբ հավաքած տեղեկութիւնները ցույց են տալիս, վոր կուսակցական կազմակերպութիւնների ղեկավարները հարկ յեղած նշանակութիւն չեն տվել Կենտկոմի ցուցումին պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվ ստեղծելու մասին: Վորոշ ղեկավարներ

այդ ցուցումը բոլորովին չի իրագործված, ուրիշ ղեկավարներում պրոպագանդիստների և ագիտատորների ակտիվ ստեղծելուն մոտեցել են ձևականորեն: Դեռևս վոչ մի տեղ պրոպագանդիստների և ագիտատորների ակտիվը չի ծավալել, ինչպես հարկն ե, իր աշխատանքը: Նույնիսկ այնպիսի առաջավոր կազմակերպութիւններում, ինչպես Մոսկվային ու Լենինգրադին են, միայն առաջին քայլերն են արվում այդ տեսակետից:

Մարդային և յերկրային կոմիտեների ղեկավարներին հավասարվում են կուսակցութեան քաղկոմներն ու շրջկոմները: Կուսակցութեան Սվերդլովսկի մարզի կուլտպրոպի վարիչ ընկ. Ուզյուկովը հաղորդում ե, վոր Սվերդլովսկի մարզում մի շարք տեղերում «շրջկոմներին կից գոյութիւն ունեցող «լիազորներին» ակտիվը փորձ են անում մեխանիկորեն, առանց անհատական ընտրութեան «վերափոխել» պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվին»: Իսկ Յարոսլավլում նույնիսկ այդ ել չկա: Այնտեղ կուսկաթիցներին կից կա միայն զեկուցողների և կուսակցական լուսավորութեան ցանցի դպրոցների ու խմբակների ղեկավարների ակտիվ: Պրոպագանդիստների և ագիտատորների ակտիվի կազմակերպման այնպիսի դրութեան չի կարելի հանդուրժել: Անհրաժեշտ ե հիշել, վոր առանց պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվ ստեղծելու, վորը գործի վորպես կենդանի քաղաքական ապարատ, ագիտացիոն-պրոպագանդիստական աշխատանքի լուրջ բարելավումն անկարելի յե:

«ПРАВДА», 1935 թ. սեպտեմբերի 22

Ա. Սեֆկի

ԿՈՒՆՏՐՈՊՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԴՐՈՊԱԿԱՆԴԻ ՈՒ ԱԳԻՏԱՅԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Համ Կ(բ) Կենտկոմի 1935 թվի մայիսի 14-ի վորոշումով Համ Կ(բ) Կենտկոմի կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի բաժինը վերակազմվեց: Կուլտպրոպի փոխարեն Համ Կ(բ) Կենտկոմի ապարատի կազմում ստեղծված ե հինգ բաժին՝ 1. Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժին, 2. Մամուլի և հրատարակչութունների բաժին, 3. Դպրոցների բաժին, 4. Կուլտուր-լուսավորական աշխատանքի բաժին, 5. Գիտության, գիտական-տեխնիկական գյուտերի և հայտնագործութունների բաժին: Ընկեր Ստալինի նախաձեռնությամբ իրականացած այդ վերակազմությունը քաղաքական-դաստիարակչական, ագիտացիոն, գիտական և կուլտուր-լուսավորական աշխատանքի, դպրոցի ու մամուլի կուսակցական ղեկավարման հսկայական ամրացումն ե նշանակում:

Ինչո՞վ ե պայմանավորված այդ վերակազմությունը:

Վերջին տարիներս կատարվում եր կուլթուրայի հսկայական աճում թե՛ քաղաքի և թե՛ գյուղի կուլտուրական հիմնարկների ցանցի, դպրոցների, բուհերի և բուհերի ցանցի, գիտահետազոտական ինստիտուտների լայնացում կենտրոնում և տեղերում: Տարեցտարի կուսակցության և կոմյերիտմիության ներսում կատարվող կուսակցական դաստիարակչական աշխատանքի, մարքսիզմ-լենինիզմի պրոպագանդի գործի նշանակությունը մեծանում և ծավալը լայնանում ե:

Ներկայումս կուսակցական պրոպագանդի ցանցն ընդգրկում ե կուսակցության մի միլիոնից ավելի անդամներ և թեկնածուներ: Դպրոցների ու խմբակների այդ հսկայական ցանցում գյուղում ու քաղաքում աշխատում են տասնյակ հազարավոր պրոպագանդիստներ: Միայն Մոսկվայում աշխատում ե 20.000 պրոպագանդիստ, նրանցից 12.000-ը կուսակցական լուսավորության ցանցում, մնացածները կոմյերիտական և պրոֆմիութենական դպրոցներում: Լենինգրադի կուսակցական դպրոցներում աշխատում ե մոտ 10.000 պրոպագանդիստ:

Ներկայումս մամուլը նույնպես ներկայացնում ե կուլտուրայի ու պրոպագանդի մի հսկայական ինքնուրույն ճյուղ: 1934 թվին հրատարակված ե 44.600 անուն գիրք: Գրքերի և ժուռնալների արտադրանքի ամբողջ ծավալն այս տարի հասնում ե 4 միլիարդ տպագրական թերթ-ոտարակի:

1930 թվին կար մոտ 3000 որաթերթ, 22,3 միլիոն տիրաժով: Ներկայումս հաշվվում ե մոտ 10.000 տպագրվող որաթերթ 36—37 միլիոն տիրաժով, սրանից դատ կան բրիգադային թերթեր, պատի թերթեր և այլն:

Մամուլի աշխատողների կադրերի ընտրության ու պատրաստման հարցերը ինչպես լրագրերում, այնպես ել հրատարակչություններում, առանձնապես կարևոր նշանակություն ե ձեռք բերում: Պահանջվում ե ուշադիր, ամենորյա կուսակցական ղեկավարություն մամուլին, վորպեսզի ապահովվի գրքերի, որաթերթերի, պարբերականների բարձր վորակը, նրանց տոկոսնությունը, նրանց մեջ կուսակցության գծի կիրառումը:

Կուլտուր-լուսավորական աշխատանքի առանձին ճյուղերում գործը ներկայանում ե հետևյալ կերպ: Ներկայումս Խորհրդային Միության մեջ կա 121.263 տարրական դպրոց 10.671.000 սովորողներով, 29.315 վոչ-լրիվ միջնակարգ դպրոց (7 դասարան) 8.959.000 սովորողներով, 3900 միջնակարգ դպրոց (10 դասարան) 3.117.000 սովորողներով: Ընդամենը տարրական, վոչ-լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցներում դասխառակվում ե 22.747.000 սովորող:

Բուհերի և բուհերի քանակը բոլոր ճյուղերում ներկայումս կազմում ե 682 միավոր 513.000 ուսանողով (1928 թվի 160.000-ի դիմաց): Դրան անհրաժեշտ ե ավելացնել, վոր 1935 թվի վերջին

տեխնիկումներում սովորելու յեն 804.000 և բանֆակներում 330.000 ուսանող: Այսպիսով, բարձրագույն կրթությունը, ինչպես և տարրականն ու միջնակարգը, դարձել են կուլտուրայի ու դաստիարակության մի հսկայական ինքնուրույն ճյուղ, վորն ընդգրկում է բազմաժյուր յերեխաներ ու յերիտասարդություն:

Ներկայումս Միության մեջ քաղաքական դաստիարակչական ցանցում հաշվվում է՝ 8875 քաղաքային ակումբ, 34.240 խրճիթ-ընթերցարան, 16.652 կուլտեսային ակումբ, 113.363 ստացիոնար գրադարան և 102.067 շարժական գրադարան 294 միլիոն հատոր գրքային ֆոնդով: Դրան պետք է ավելացնել 30.600 ստացիոնար կինո-սարքավորում, 619 թատրոն, 290 կրկես և այլն. վերջապես ռադիոհաղորդման 67 կայան և 2.300.000 ռադիոկետ, հսկայական քանակությամբ լուսավորական և ինքնագործունեյության խմբակներ, դասընթացներ, մեծահասակների դպրոցներ և այլն:

Ինչ վերաբերում է գիտական աշխատանքին, ԽՍՀՄ-ում ունենք ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիան նրա ինստիտուտներով ու տեղական ֆիլիալներով, վորոնք ունեն 1500 գիտական աշխատող, Կոմունիստական ակադեմիա, ՈւՍԽՀ և ԲՍԽՀ Գիտությունների ակադեմիաները: Ընդամենը Միության մեջ կա 973 գիտահետազոտական հիմնարկ 40.000 գիտական աշխատողներով:

Գիտության ու տեխնիկայի աճման, սոցիալիստական ինդուստրիայի զարգացման, գյուղատնտեսության վերելքի և հետագա մեքենայացման խնդիրների կապակցությամբ յերկրում ել ավելի յե մեծանում գիտահետազոտական հիմնարկների, նոր գյուտերի ու հայտնագործությունների դերը, գյուտարարական աշխատանքի զարգացման նշանակությունը:

Կուսակցական-դաստիարակչական և կուլտուրական աշխատանքի թված բնագավառներից յուրաքանչյուրը ներկայումս աճել-դարձել է աշխատանքի մեծ ինքնուրույն ճյուղ, պահանջում է դեպի իրեն ամենուրյա ուշադրություն, պահանջում է կուսակցական ղեկավարություն: Մինչդեռ այդ աշխատանքի միասնական ղեկավար կենտրոններ չկան: Կուլտուրական ու գիտական աշխատանքի ղեկավարությունը ապակենտրոնացված է իրականացվում է խորհրդային կարգով՝ առանձին ազգային հանձնադրություններում (դպրոցներ, կուլտուր-լուսավորական աշխատանք), առանձին ժողկոմատներում (բուհեր, բուհեր, գիտա-

հետազոտական աշխատանք) և նույնիսկ առանձին մարզերում (մամուլ):

Կուլտուրական աշխատանքի մի շարք ճյուղեր—բուհեր և բուհեր, գիտահետազոտական աշխատանք—կուսակցական ապարատում նույնպես բաժանված է յին ըստ ճյուղային բաժինների:

Ինչ վերաբերում է կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի բաժնին, ապա այդ բաժինը, վոր միացնում էր կուսակցական-դաստիարակչական և կուլտուրական աշխատանքի կարևորագույն ճյուղերը, դարձավ կուսակցական ապարատի ամենաուժեղ ստիճակներից: Այդ բաժինն զբաղվում էր և՛ դպրոցների ու բուհերի հարցերով և՛ պրոպագանդով ու մամուլով, գեղարվեստով, առողջապահությամբ, գիտական աշխատանքով և գիտահետազոտական հիմնարկներով, կուլտուր-լուսավորական աշխատանքով:

Վերջին տարիներս բոլոր այդ նյութերն այնպես ծավալվեցին, վոր Համ Կ(բ) Կենկոմի կուլսուրայի ու լենինիզմի պրոպագանդի բաժինը բնակեցություն, իրերի տնտեսականության, վերջին ժամանակներս ի վիճակի չե գլուխ բերելու աշխատանքի բոլոր այդ անած և անող նյութերն հեկեղն ու վերահսկողությունը, ի վիճակի չե իրականացնելու նրանց ամենուրյա ղեկավարությունը:

Այսպես, վերջին ժամանակներս մարքսիզմ-լենինիզմի պրոպագանդի դրվածքի մեջ, առանձնապես կուսակցության պատմության ուսումնասիրության դրվածքի մեջ հայտարարված են լուրջ թերություններ ու բացեր: Վոչ պակաս լուրջ թերություններ հայտարարված են բուհերի, բուհերի և տեխնիկումների քաղաքական-դաստիարակչական և ուսումնական աշխատանքում, վորը վկայում է այդ գործի անբավարար ղեկավարման մասին ժողկոմատների, առանձնապես լուսժողկոմատների կողմից:

Այդ բոլոր պայմաններն ել հենց առաջ բերին Համ Կ(բ) Կենկոմի կուլսպրոպի վերակազմության անհրաժեշտությունը:

Ուժեղացնել կուսակցական-դաստիարակչական և կուլսուրական աշխատանքի բոլոր նյութերի կուսակցական ղեկավարությունը—այս է կուլսպրոպի վերակազմության հիմնական իմաստն ու նշանակությունը:

* * *

Ներկայումս Համ Կ(բ) Կենկոմի ապարատում արդեն ստեղծված են և աշխատում են հինգ նոր բաժիններ: Ավարտվում է

մարդկոճները, յերկրային կոմիտեները և ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմների կուլտպրոպաների վերակազմումը: Այդ վերակազմումը կատարվում է այնպես, վոր մարդկոճները, յերկրային կոմիտեներն ու ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմներն իրենք են ուրվագծում բաժինների կառուցվածքն ու քանակը, առաջադրում թեկնածուներ բաժինների վարիչների համար և այնուհետև ժողովում են իրենց նախագծերը Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի Կազմըյուրոյի հանձնաժողովի քննությանը: Կազմըյուրոյի հանձնաժողովը յուրաքանչյուր մարդի վերակառուցման նախագիծը և առաջադրված թեկնածուությունները ներկայացնում է Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի հաստատությանը:

Այսպիսով, հանրապետություններում, յերկիրներում և մարզերում բաժինների քանակն ու նրանց կառուցվածքը վորոշվում են յուրաքանչյուր յերկրի ու մարդի աշխատանքի կոնկրետ պայմանները հաշվի առնելու հիման վրա:

Մոսկվայի ու Լենինգրադի մարդկոճներում, որինակ, կուլտպրոպաների փոխարեն կադմակերպված է չորս բաժին, ըստվորում դպրոցների ու գիտական հիմնարկների ղեկավարությունն իրականացնում է դպրոցների ու գիտության մի բաժինը: Իսկ Մոսկվայի ու Լենինգրադի քաղկոճներում ստեղծված է հինգ բաժին և գիտության բաժինը կազմված է ինքնուրույն, քանի վոր Մոսկվայում ու Լենինգրադում մեծ քանակությամբ գիտական հիմնարկներ կան, վորոնց կուսակցական ղեկավարությունը հատուկ ապարատ է պահանջում: Հինգ բաժին ունի նաև Ուկ(բ)Կ Կենտկոմը:

Ազով-Սևծովյան յերկրում, Հյուսիսային Կովկասում, Սվերդլովսկի մարզում և Արևմտյան Սիբիրում կուլտպրոպաների փոխարեն կազմակերպված է չորս բաժին:

Ուրիշ մարզերում, վորոնք ավելի փոքր քանակությամբ շրջաններ և պակաս բարդ ազգային կազմ ունեն, կուլտպրոպի փոխարեն ստեղծված է յերեք բաժին, միացնելով մի բաժնում կուսակցական պրոպագանդի, ագիտացիայի ու ժամուկի ղեկավարությունը, մյուսում՝ դպրոցների ու գիտության, իսկ յերրորդ բաժինը, կուլտուր-լուսավորական աշխատանքի բաժինը կա բոլոր մարդկոճներում ու յերկրային կոմիտեներում:

Ամենամոտ ժամանակում Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմում քննվելու յե-

քաղկոճների ու շրջկոմների կուլտպրոպաների վերակառուցման հարցը:

Այն հանգամանքը, վոր յերկրային կոմիտեների, մարդկոճների ու ազգային կոմկուսակցությունների մոտ բաժինների կառուցվածքը, հասկենում ու վարիչները յուրաքանչյուր կազմակերպության համար առանձին հաստատվում են Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի կողմից, վոր մոտ բաժինների համար առաջադրվում են ամենից ավելի սուղված, կուսակցական աշխատանքի մեծ փորձ ունեցող աշխատողներ, ընդգծում է, թե ինչպիսի մեծ նշանակություն է ցալիս այդ վերակազմությանը Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմը, վորհան լրջորեն ու հիմնավոր կերպով է դրվում քաղաքական-լուսավորական, կուլտուրական, գիտական աշխատանքի, դպրոցների ու մամուլի կուսակցական դեկավատության ուժեղացման հարցը:

* * *

Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի նոր բաժինն այլ կերպ է կառուցված, քան նախկին կուլտպրոպը: Նա կառուցված է աշխատանքի նոր խնդիրների համեմատ:

Կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վրա դրված է պրոպագանդիստական աշխատանքի ղեկավարությունը կուսակցության ներսում (կուսակցական դպրոցներ և խմբակներ), մասսայական ագիտացիայի և Կուսհրատի աշխատանքի ղեկավարությունը. կոմհամալսարանների, պրոպագանդիստների ու ագիտատորների կադրերի պատրաստման, կարմիր պրոֆեսուրայի ինստիտուտների և կուսակցական դասագրքերի հրատարակման ղեկավարությունը, նաև պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվի ղեկավարությունը:

Այսպիսով բաժնի կենտրոնական խնդիրն է կուսակցական աշխատանքի կարևորագույն ճյուղերից մեկի՝ պրոպագանդի ու ագիտացիայի ղեկավարությունը: Իսկ այդ ղեկավարությունը կարող է իրականացվել միայն այն պայմանով, վոր կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինը գիտենա, թե ինչպես է կատարվում աշխատանքը տեղերում, ճանաչի պրոպագանդիստների ու ագիտատորների կադրերին, մի խոսքով, յեթե նա սերտորեն կապված լինի տեղական կուսակցական կազմակերպու-

թյունների աշխատանքի հետ: Այս բոլորն էլ հենց վորոշեց կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի կառուցվածքը:

Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի այդ բաժինը հիմնականում կառուցվում է վորպես հրահանգչական տիպի ձևում ապարատ, վորը միշտ տեղյակ պետք է լինի, թե ինչպես են մղվում տեղերում պրոպագանդն ու ագիտացիան, վորն ընդունակ է ժամանակին նկատել այդ աշխատանքում յեղած սխալներն ու թերությունները, վորը պետք է ստուգի տեղական կազմակերպությունների աշխատանքն այդ բնագավառում և հրահանգի նրանց: Այս պատճառով կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի հիմնական, առաջավոր մաս հանդիսանում է Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի՝ պրոպագանդի պատասխանատու հրահանգիչների խումբը:

Մինչև այժմ Կենտկոմի ապարատում կային պատասխանատու հրահանգիչներ, վորոնք զբաղվում էին գլխավորապես կուսակցական-կազմակերպական աշխատանքով: Ներկայումս ընկեր Ստալինի ցուցումի հիման վրա նրանց կողքին ստեղծվում է կուսակցական պրոպագանդի պատասխանատու հրահանգիչների խումբ: Այդ հրահանգիչներն աշխատելու յեն տերիտորիալ սկզբբունքով, մոտավորապես այնպես, ինչպես ՕՐՊՕ-ին կից՝ Կենտկոմի պատասխանատու հրահանգիչները:

Այդ հրահանգիչներին խնդրները պարզ են. նրանք պետք է գիտենան, թե ով է մղում կուսակցական պրոպագանդը համապատասխան յերկիրներում ու մարզերում, ստուգեն այնտեղ այդ գործը, ժամանակին դեն Կենտկոմի առջև պրոպագանդիստական աշխատանքի բարելավման, սխալներն ու թերություններն ուղղելու հարցերը: Նրանք պետք է նաև ոգնեն համապատասխան կուսակազմակերպություններին:

Ագիտացիայի հարցերի համար բաժնում առանձնացված է ագիտացիայի հատուկ սեկցիոն:

Կուսակցական դասագրքեր ու ծրագրեր, պրոպագանդիստների համար ձեռնարկներ, կուսակցական դպրոցների ու խմբակների համար ծրագրեր ու դասագրքեր մշակելու համար բաժնում առանձնացված է կուսակցական դասագրքերի ու ծրագրերի սեկցիոն:

Կարմիր պրոֆեսուրայի ինստիտուտների, մարքսիզմ-լենինիզմ-

մի ինստիտուտների, կոմհամալսարանների և պրոպագանդիստների դպրոցների ղեկավարման համար բաժնին ունի կուսակցական ուսումնական հիմնարկների սեկցիոն:

Յեվ վերջապես, բաժնին ունի կադրերի, ապա պրոպագանդիստների ու ագիտացիոների հաշվառման սեկցիոն: Այս է Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի կառուցվածքը:

* * *

Ինչ վերաբերում է կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինների աշխատանքի, նրանց առջև դրված խնդիրների ելությանը, ապա այս տեսակետից կան ընկեր Ստալինի ցուցումները, Համ Կ(բ)Կ XVII համագումարի ընդունած՝ կուսակցության կանոնադրության համապատասխան կետերը, Կենտկոմի վորոշումները, Լենինգրադի քաղկոմի 1935 թվի մարտի 29-ի վորոշումը, վոր համակուսակցական նշանակութուն ունի:

Կուսակցության XVII համագումարին տված իր ղեկուցման մեջ ընկեր Ստալինը մատնանշեց, վոր անհրաժեշտ է «ուժեղացնել իդեոլոգիական աշխատանքը կուսակցության բոլոր ողակներում», վոր անհրաժեշտ է «կուսակցության շարքերում լենինիզմի անդուլ պրոպագանդ մղել»:

Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի «Մոտակա ժամանակաշրջանի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշումը, նույնպես և Լենինգրադի քաղկոմի մարտի 29-ի վորոշումը նշում են մի շարք ղուրջ թերություններ, սխալներ, խեղաթյուրումներ ինչպես պրոպագանդիստական աշխատանքի կազմակերպման, այնպես էլ նրա ելության, նրա բովանդակության մեջ, առանձնապես կուսակցականների կողմից կուսակցության պատմությունն ուսումնասիրելու գործում: Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի «Մոտակա ժամանակաշրջանի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշումը ղրա հետ միասին նշում է կուսակցական պրոպագանդի ավելի ձևուն, ձյուղավորված ձևեր, վորոնք պետք է հարմարեցվեն կուսակցության առանձին անդամներին մակարդակին ու պահանջներին:

Այսպիսով կուսակցական պրոպագանդի խնդիրների և բովանդակության տեսակետից այստեղ գործը պարզ է՝ կուսակցական պրոպագանդի բաժինները պետք է իրագործեն Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի

և բնկեք Սաալիմի միանգամայն վառուակի և հստակ դիրեկտիվները, պետք է իր բարձրությամբ հասցնեն լեներիզմի պրոպագանդը կուսակցության շարժման:

Հարցն այն է, թե ինչպես այդ անել, ուրիշ խոսքով՝ ինչպես պետք է աշխատեն կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինները, ինչից պետք է նրանք սկսեն:

Կաշխատեմ համառոտ կերպով կանգ առնել այդ հարցի վրա:

Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժիններն ամենից առաջ պետք է արագ ու վճռականորեն վերջ տան յուրաքանչյուր և ամեն տեսակի թեթևամտության, շաղակրատության, ընդհանուր դատողությունների: Կուսակցականների քաղաքական դաստիարակությունն իր բարձրությունն վրա դնելու, այդ աշխատանքում թերություններին ու սխալներին վերջ տալու համար (իսկ այդ թերություններն ու սխալները բավական շատ են) անհրաժեշտ է ջանասեր, համառ կազմակերպչական աշխատանք: Վատագույն սկիզբը կլինի այն, յեթե նոր բաժինները փոխանակ ջանասեր կազմակերպչական աշխատանքի, նշեն իրենց յերևալը ընդհանուր դիրեկտիվներով ու ցուցումներով, մեծախոստում բանաձևերով:

Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժիններն ամենից առաջ պետք է գիտենան, ուսումնասիրեն, թե ինչպես են աշխատում կուսակցական դպրոցներն ու խմբակները, ինչպես է նրանց մեջ ուսումնասիրվում կուսակցության պատմությունը, լենինիզմը, քաղաքագիտությունը, ինչպես են աշխատում պրոպագանդիստները, ճիշտ են կոմպլեկտավորված այդ խմբակները թե վոչ, ինչպես է ղեկավարում տեղական կուսակցական կոմիտեն քաղաքատիրակչական աշխատանքի գործը:

Թվում է, թե դա տարրական պայման է: Այդ պայման է: Բայց դժբախտաբար «ընդհանուր» ղեկավարությունն այդ տրագիկոսները մինչև այժմ գեռ կենսունակ են և պրոպագանդի շատ ղեկավարներ փորձում են աշխատել, արհամարհելով այդ նախապայմանը: Իսկ ղեկավարել առանց այդ պայմանի, առանց իմանալու, թե ինչ դրություն մեջ է գործը տեղերում, ինչ և ինչպես են սովորեցնում իրականում կուսակցության անդամներին, չի

կարելի. առանց դրա հնարավոր չե նաև ձախողումների ու սխալների ժամանակին ուղղելը:

Այդ տեսակետից նոր բաժինները պետք է աշխատանքը դնեն նոր ձևով, սերտորեն կապվելով կուսակցական կազմակերպությունների հետ:

Դպրոցներում ու խմբակներում պրոպագանդ մղող մարդկանց ճանաչելը, այսինքն պրոպագանդիստների կազմերը ճանաչելը, — աշխատանքի յերկրորդ պայմանն է:

Պրոպագանդի և ագիտացիայի բովանդակությունն ու մակարդակը, նրանց վորակը հիմնականում վորոշվում են նրանով, թե ով է մղում ագիտացիան ու պրոպագանդը, վորոշվում են պրոպագանդիստով:

Այնինչ կուլտպրոպները մինչև այժմ վատ եյին ճանաչում պրոպագանդիստներին, վատ եյին զբաղվում նրանց ընտրությունը ու դաստիարակությունը: Իսկ շրջկոմները մինչև այժմ չեն կատարում Կենտկոմի վորոշումը պրոպագանդիստներին կուսակցության շրջկոմների բյուրոներում հաստատելու մասին: Իրա հետևանքով պրոպագանդիստների մեջ կան պատահական, չստուգված, քաղաքականապես անկայուն, կամ պրոպագանդիստական աշխատանքի համար անընդունակ մարդիկ: Յեվ սրա հետ միասին շատ արժեքավոր, տոկուն կուսակցականներ հեռու յեն կանգնած պրոպագանդիստական աշխատանքից:

Այդ պատճառով կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինների ամենամոտիկ և կարևորագույն խնդիրն է ճանաչել իրենց կազմերը, պարզել, թե ովքեր են այդ կուսակցական պրոպագանդիստները, վորոնց վրա դրված է կուսակցության անդամների քաղաքական լուսավորության լրջագույն խնդիրը, կանոնավորել նրանց ընտրությունն ու հաստատումը, դնել ինչպես հարկն է այդ կազմերի հաշվառումը, բայց վոչ ընդհանուր վիճակագրական, այլ անհատական հաշվառումը:

Միայն այդ պայմանով կարելի յե իրականացնել նոր բաժինների վրա դրված խնդիրները:

Բայց պրոպագանդիստներին ու ագիտատորներին վոչ միայն ճանաչել է պետք: Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինները պետք է նրանց համար կազմակերպեն սխսեմաթիկ ոգնություն, նրանք պետք է աճեցնեն նրանց:

Պրոպագանդիստները մեծ կարիք ունեն այդ ոգնության: Մեր պրոպագանդիստները մեծ մասն աշխատանքի բավականաչափ փորձ և հիմնավոր գիտելիքներ չունին: Հաճախակի, և դա շատ վատ է, պարապմունքների համար նրանք պատրաստվում են նույն դասագրքերով, ինչ կարդում են նաև խմբակի անդամները: Միայն քչերը նրանցից պարապմունքների ընթացքում կարող են նյութեր ոգտադործել կուսակցության կազմակերպության կյանքից, նկարագրողել համապատասխան հարցերը պատմությունից բերած որինակներով, հիշողություններով, գեղարվեստական յերկերից հատվածներով: Պրոպագանդիստների ու ագիտատորների հետ անհրաժեշտ է սխտեմատիկորեն աշխատել, հրահանգել նրանց, ուղղել նրանց սխալները և ոգնել նրանց հատուկ դասախոսություններով, սեմինարներ կազմակերպելով, կուսակերիներին կից կոնսուլտացիաներ կազմակերպելով: Այդ աշխատանքը վատ է դրված: Վերջին ժամանակներս միքանի կազմակերպություններում, նույնիսկ Մոսկվայի ռայոններում, պրոպագանդիստները սեմինարներն սկսել են ավելի վատ աշխատել: Գտնվեցին վոչբարով ղեկավարներ, վորոնք վճռեցին՝ քանի վոր այժմ աշխատող խմբակները բազմատեսակ են և ծրագրերի անցումով դանվում են տարբեր աստիճանների վրա, այդ պատճառով պրոպագանդիստների սեմինարներ կազմակերպելու կարիք չկա:

Այդ ամենապնասակար տեսակետն է: Պրոպագանդիստների հետ աշխատելուց, նրանց ղեկավարելուց հրաժարվելը հանցագործություն է: Չի կարելի հանդուրժել այնպիսի ղեկավարներ, վորոնք իրենց կարճատեսությունը, պրոպագանդիստին ոգնելու իրենց անկարողությունն ու չկամությունն սքողում են նման դատողություններով:

Պրոպագանդի ցանցն, իհարկե, այժմ ավելի դեֆերենցիալ է դառնում: Պրոպագանդիստին ոգնություն կազմակերպելն ավելի բարդ բան է: Բայց սքանից հետևում է միայն այն, վոր սքա վրա ավելի օտո պեո է աշխատել և կիրառել ավելի ճկուն միջոցներ:

Յեմ այդ պատճառով պրոպագանդիստների քննադատությունները կողքին, վորոնք պետք է ծառայեն նրանց վորակի բարձրացման, համապատասխան հարցերի և այդ հարցերը խմբակներում անցնելու մեթոդները լավագույն յուրացման նպատակներին, այդ սեմինարների կողքին մեծ նշանակություն է ստանում կուս-

կարիներներին կից կոնսուլտացիան պրոպագանդիստների համար: Կուսակերիներ օրջվում, ձեռնարկությամ մեջ յեմ ինք կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինը պեո է լինեն այնպիսի տեղ, ուր յուրաքանչյուր պրոպագանդիստ կարող է գալ խորհուրդ ստանալու, քե ինչպես նա կարող է լավագույն կերպով անցկացնել այս կամ այն պարապմունք, ինչ մեմբերների վրա հասնել ուժադրություն դարձնել, ինչպես պատասխանել կուսակցականների այս կամ այն տարակուսելի հարցերին, ինչպես կազմել պարապմունքների ծրագիրը:

Միայն ապարատի աշխատողներով այստեղ յուր գնալ չի կարելի: Այդ պատճառով, պրոպագանդիստների ու ագիտատորների հրահանգման գործում, ինչպես և ամբողջ ագիտացիոն-պրոպագանդիստական աշխատանքի դրվածքի համար, հսկայական նշանակություն ունի պրոպագանդիստների ու ագիտատորների ակտիվը, վորը պետք է ստեղծվի ժաղկոմներին, յերկրային կոմիտեներին և ագգային կոմիտեներին կից, նույնպես և քաղկոմներում ու շրջկոմներում: Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժիններն իրենց աշխատանքում պետք է հենվեն այդ ակտիվի վրա:

Վոչ պակաս նշանակություն ունի պրոպագանդիստների և ագիտատորների պատրաստման ու վերապատրաստման դասընթացների համապատասխան դրվածքը: Այդ դասընթացներին ամեն տարի հատկացվում են հսկայական միջոցներ: Տեղական կազմակերպություններն այդ դասընթացների համար առանձնացնում են շինքեր: Այդ դասընթացներին Կենտկոմից ոգնություն է ցույց տրվում ինչպես նրանց ծրագրերի մշակման միջոցով, այնպես ել դասադուներ ուղարկելով: Իսկ մինչդեռ այդ դասընթացները հաճախակի անցնում են ապարդյուն, նրանց խայտառակ կազմակերպման հետևանքով: Այսպես, որինակ, Մվերդլովսկի մարզկոմն այս ամառ կազմակերպեց մարդային դասընթացներ: Սակայն այդ դասընթացների համար իրականում վոչ վոք չեղ զբաղվում պրոպագանդիստների ընտրությունը: Մարզկոմի կուլտպրոպի վարիչ ընկ. Ուդյուկովը պրոպագանդիստների ընտրության կարևորագույն գործը հանձնարարեց դրա համար անպետք աշխատողներին, ինքը դասընթացներում նույնիսկ չեղ լինում: Դրա հետևանքով, 160 ուսանողից պարապմունքների վերջում պրոպագանդիստական աշխատանքի համար հնարավոր յեղավ առանձնացնել միայն կեսը:

Այս խայտառակ դեպք ե: Այսպիսի գործերի համար անհրաժեշտ ե ամենախիստ կերպով պատասխանատվության յենթարկել առաջին հերթին կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժիններին: Պրոպագանդիստների դասընթացների և դպրոցների համար, այդ դասընթացների ուղնդիրների ընտրության համար, նրանց աշխատանքի դրույթյան համար կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինների վարիչները պատասխանատու լինան:

Վերջում պետք ե կանգ առնել նաև ագիտացիոն աշխատանքի վրա: Ստորին ագիտացիոն աշխատանքը ամենից բարձրորդի արված դուրքյան մեջ ե: Զրուցարարների, լրագիր կարդացողների, ստորին ագիտատորների հետ վոչ վոք չի պարապում: Նրանք ընտրվում են պատահականորեն: Ագիտուլեկտիվները ձեռնարկություններում այլևս գոյություն չունեն և այդ ստորին ագիտատորներով, վորոնք հսկայական պատասխանատու պարզաբանման աշխատանք են կատարում լայն մասսաների մեջ, վոչ մի աշխատանք ներկայումս չի կատարվում:

Յեթե խոսենք բաժինների խնդիրների մասին ագիտացիայի բնագավառում, ապա ամենից առաջ պետք ե ձեռնարկել ստորին ագիտատորների ռդակից: Նրանց նույնպես հարկավոր ե նախաշնորհ, պեժ ե նրանց կազմակերպել, պեժ ե նրանց համար կարգի դնել սխեսմայիկ ոգևորյունն ու նրանազույր: Դա կարևորագույն, առաջնահերթ աշխատանք ե ագիտացիայի բնագավառում:

Սրանք են համառոտ կերպով կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինների խնդիրները նրանց աշխատանքի սկզբնական փուլում:

«Партийное строительство» ժուռնալ № 18, 1935 թ.

Ա. Սեցկի

ՍՏԱԼԻՆԻ ՃԱՌԸ ՅԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հազվագեղ եր, վոր վորեւ խորհրդակցություն առաջ բերել այդպիսի գորեղ արձագանք մեր յերկրում, ինչպես ստախանովականների խորհրդակցությունը: Այն քննարկվեց ու քննարկվում ե իր մանրամասնություններով բոլոր ձեռնարկություններում, տրանսպորտում, կոլտնտեսություններում, խորհրդային տնտեսություններում: Ստախանովյան շարժման, կոմունիզմի համար միվող պայքարի այդ նոր սկսված համաժողովրդական վերելքի ակթը որեցոր ավելի ու ավելի լայնորեն հեղեղում ե յերկրը: Բազմանում են ստախանովական-բուսիգինականների շարքերը Փարբիկաներում ու գործարաններում, տրանսպորտում, աճում են առաջավոր ենթակառուցների խմբերը: Սրդեն վոչ միայն առանձին ձեռնարկությունները, այլ և արդյունաբերության խոշորագույն ճյուղերը աշխատանքի բարձրացած արտադրողականության հիման վրա վերանայում են իրենց պլանները, հայտարարում են նոր հնարավորություններ, պատրաստվում են յերկրորդ հնգամյակը կատարելու չորս տարում:

Ստախանովականների առաջին Համամիութնական խորհրդակցությունն սկսվեց առանց սովորական կազմակերպական նախապատրաստման: Այն սկսվեց Քաղբյուրոյի անդամների զրույցից խորհրդային Միության բոլոր ծայրերից պրոլետարական Մեծ հեղափոխության XVIII տարեդարձի հանդեսներին Մոսկվա յեկած՝ ստախանովյան շարժման պիոներների հետ: Այնուհետև այն տեղափոխվեց Կրեմլի մեծ պալատը և այնտեղ արդեն յերեացին

ստախանովականների նոր ջոկատներ Մոսկվայից, Լենինգրադից, Ուկրաինայից, Գորկուց և Նորհրդային Միության այլ արդյունաբերական շրջաններից ու տրանսպորտից:

Այստեղ յեկան մարդիկ, վորոնք ինքները, իրենց հերոսական աշխատանքով, իրենց մարտական ուրինակով նվաճեցին այդ խորհրդակցությանը մասնակցելու իրավունքը: Այստեղ յեկան աշխատանքի բարձր արտադրողականության վարպետները, վորոնք գերակատարում ու տապալում են հին տեխնիկական նորմաները, մարդիկ, վորոնք սկիզբ դրին ստախանովյան-բուսիգիմյան շաբ-մանը, վորը ծավալվում է մեր ամբողջ յերկրում:

Այստեղ ժողովրդի առաջնորդ ընկեր Ստալինը, Քաղբյուրոյի և կառավարության անդամները զրուցում եյին յերկրի լավագույն զավակների բազմահազար աուդիտորիայի հետ: Այստեղ հանդես եյին գալիս ստախանովականները, Նորհրդային Միության առաջավոր մարդիկ, վորոնք յերեկ միայն հանքահորում եյին, կանգնած եյին դազգյահի մոտ և այսօր արդեն նորից աշխատում են այնտեղ:

Ընկեր Ստալինի և Քաղբյուրոյի անդամների յեւրոյթները և ստախանովականների ճառերն աշխույժ կերպով քննարկվում են ամբողջ յերկրում. նրանց կարդում, ուսումնասիրում են, նրանցով սովորում են աշխատել սոցիալիստականորեն:

Այդ ամբողջ շարժման պատմական իմաստը խորհրդակցության ժամանակ ի հայտ բերվեց ընկեր Ստալինի ճառում, վորը լուսավորեց ստախանովյան շարժումը նոր լույսով և թույլ տվեց տեսնել նրա մեջ այն, ինչ սովորական աչքի կարողությունից բարձր եր:

Իր ճառում ընկեր Ստալինը խոսում եր այն մասին, վոր 1905 թվին, ստեղծելով Բանվորական Պատգամավորների կոնգրեսներ, բանվորներն իրենք չեյին հասկանում նրանց մեծ նշանակութունը: Նորհուրդներն ստեղծվեցին բանվորական մասսաների նախաձեռնությամբ և ստեղծագործությամբ, բայց հարկավոր եր Լենինի հանձարը, վորպեսզի Նորհուրդների մեջ հայտաբերվեր պրոլետարական դիկտատուրայի համաշխարհային պատմական ձևը, ցույց տրվեր այն նշանակութունը, վոր ունեն Նորհուրդները պրոլետարական հեղափոխության ավարտման գործում և կապիտալիզմից սոցիալիզմին անցնելու գործում:

Նույնը պետք է ասել և ստախանովյան շաբման մասին: Բանվորական մասսաների նախաձեռնությամբ ու ստեղծագործությամբ առաջացած այդ շարժման համաշխարհային պատմական նշանակութունը յերևում է միայն այժմ, յերբ Ստալինի հանձարը յերևան հանեց ստախանովյան շարժման հյուսթյունը: Հո գաղտնիք չե, վոր գտնվում եյին մարդիկ, վորոնք ասում եյին, թե ստախանովյան մեթոդները կիրառելի չեն միայն Դոնբասում, վոր մենք իբր թե կարեք չունենք մտածելու ստախանովյան մեթոդների մասին, վորովհետև մեզ մոտ առանց այն ել պլանը կատարվում ու թեթևակի գերակատարվում է:

Բայց նույնիսկ այնտեղ, վորտեղ այդ շարժումը յուրացրին, նրա հսկայական նշանակութունը գնահատվում եր միայն աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման տեսակետից: Հարկավոր եր հանձարի խորաթափանցությունը, վորպեսզի այդ փորձի մեջ, վորը դեռևս հանդիսանում է առաջավորների փորձ և միայն այժմ է սկսում ընդգրկել մեր բոլոր Փաբրիկաներն ու գործարանները և վերածվում է ժողովրդական հզոր շարժման, տեսներ այն վերջնական նպատակին անցնելու, կոմունիզմին անցնելու սաղմը, հատիկն ու պայմանները, վոր մեր կուսակցությունը գրել է իր մարտական դրոշի վրա:

* * *

Այդ նշանավոր շարժումը կարող եր ծագել միայն մեր յերկրում: Վոչ մի տեղ, վոչ մի այլ յերկրում այդպիսի շարժում յերևակայելի չե: Կապիտալի յերկիրներում, վորտեղ ամեն ինչ հիմնված է շահագործման վրա, վորտեղ տիրապետում է ամենադաժան դասակարգային պայքարը, վորտեղ բանվորների համար գործարանը կապիտալիստական տաժանք է, վորտեղ մեքենան ներկայանում է իբրև առարկայացած կապիտալ, վորը բանվորից ծծում է բոլոր հյութերը, այստեղ չի կարող լինել վոչ մասսայական նախաձեռնության, վոչ բանվորների, աշխատավորների մասսայական շարժում աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման համար:

Ընդհակառակը, այնտեղ աշխատանքի արտադրողականության ամեն մի բարձրացում, ամեն մի նոր գյուտ, ամեն մի նոր կատարելագործում, նոր մեքենաները,—այդ բոլորն ուղեկցվում են մեծագույն զրկանքներով, բանվոր դասակարգի քայքայումով:

աշխատավոր բնակչության թշվառության ու տառապանքների մեծացումով:

Այն մասին, թե ինչպես կործանարար ե անդրադառնում բանվորի վրա մեքենայի յուրաքանչյուր կատարելագործում կամ նոր մեքենայի մուծում կապիտալիզմի պայմաններում, Մաքսը գրում էր հետևյալը.

«Քաղաքատնտեսության բոլոր խելամիտ ներկայացուցիչներն ընդունում են, վոր յերբ նոր մեքենա յե մուծվում, այդ բանվորների վրա ժանցախոսի պես ե ներգործում այն ավանդական արհեստներում ու մանուֆակտուրաներում, վարցնց հետ ամենից առաջ ե մեջում մեքենան»¹:

Մի այլ տեղ Մաքսը գրում է. «Յերբ մեքենան կամաց-կամաց տիրապետում ե արտադրության մի ասպարեզ, այնտեղ նա իր հետ մրցող բանվորական խավերում խրոնիկական աղքատություն ե առաջ բերում: Յերբ անցումն արագ ե կատարվում, մեքենայի ազդեցությունը կրում ե մասսայական ե սուր բնույթ:

Համաշխարհային պատմությունը չի ընձեռում մի ավելի սարսափելի տեսարան, քան բամբակեղեն գործող անգլիական ջուլ-հակների դանդաղ վոչնչացումը, վոր տասնամյակներ տեկց ե վերջապես ավարտվեց 1838 թվականին: Նրանցից շատերը սովամահ յեղան, շատերն իրենց ընտանիքների հետ յերկար ժամանակ քարշ եյին տալիս իրենց թշվառ գոյությունն որական շ¹/₂ պենսով²:

Ընդհակառակը, անգլիական բամբակեղեն գործող մեքենաները սուր ներգործություն ունեցան Արևելյան Հնդկաստանում, վորի ընդհանուր նահանգապետը 1834—1835 թվականներին հավաստում էր. «Այս թշվառությունը հաղիվ թե նման ունենա առևտրի պատմության մեջ. Հնդկաստանի հարթավայրերն սպիտակին են տալիս բամբակեղեն գործող ջուլհակների վոսկրներին»³:

Նկարագրելով ե վերլուծելով կապիտալիստական հասարակության զարգացումը, Մարքսը հաստատում է, վոր մեքենաներ մուծելը, հաստատուն կապիտալի մեծանալը տանում են դեպի ար-

դյունաբերական պահեստի բանակի, այսինքն գործազուրկների բանակի ստեղծումը: Վորչափով վոր մի բեռում աճում ե կենտրոնանում ե հասարակական հարստությունը, մյուս բեռում ավելանում են մասսայի տառապանքներն ու չքավորությունը, մեծանում ե գործազուրկների բանակը:

Կարող են ասել, վոր Մարքսն այդ մասին գրել ե վաղուց, վոր դա վերաբերում ե այն ժամանակին, յերբ կապիտալիզմը գնում էր դեպի վերելք ե դուրս էր մղում արտադրության մյուս ձևերը, վոր այժմ այլ դրություն ե: Մինչդեռ հենց այժմ, յերբ կապիտալիզմն իր վերջին փուլումն ե — իմպերիալիզմի փուլում, ընդհանուր ճգնաժամի փուլում, — այդ անուր տառապանքներն աշխատավոր մասսաների համար բազմապատկվել են: Յեթե առաջ պատավոր մասսաների համար բազմապատկվել են Յեթե առաջ պատավոր մասսաների համար բազմապատկվել են: Յեթե առաջ պատավոր մասսաների համար բազմապատկվել են: Յեթե առաջ պատավոր մասսաների համար բազմապատկվել են:

Վերջին տարիները — ճգնաժամի տարիները — կապիտալիզմի յերկիրներում մի ամբողջ շարք տեխնիկական կատարելագործումներ մտցվեցին ե, որինակ, Անգլիայում արտադրությունը մի քիչ բարձրացավ ե հասավ 1929 թվի մակարդակին:

Իայց ինչի՞ հանգավ այդ:

1929 թվականին արտադրությունից դուրս մնացած բանվորների քանակը մի միլիոնից մի քիչ ավելի յեր, իսկ ներկայումս, գործազուրկների բանակում, չքավորության բանակում, այն բանակում, վորն ապագայի վրա վոչ մի հույս չունի, այդ բանակում Անգլիայում յերկու միլիոնից ավելի մարդ կա: Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում գործազուրկներն, առանց ընտանիքի անդամների, կազմում են 11 միլիոն:

Ազգերի Լիգայի 1934—1935 թ. հաշվետվության մեջ կարելի յե կարդալ հետևյալը. «... Գործազուրկությունը 1934 թվականին յերկու անգամից ավելի բարձր էր, քան 1929 թվականին: Ահներեղի յե թվում այն յեզրակացությունը, վոր յեթե առևտրի վորեկե զգալի լայնացում տեղի չունենա, ապա, չնայած արտադրանքի նշանակելի լայնացմանը, բոլոր կապիտալիստական յերկիրներում դարձյալ կմնա գործազուրկության հարստեղ խոցը»:

Այսպիսով այն, ինչ ասում էր Մաքսը, ել ավելի մեծ ուժով գործում ե այժմ: Գյուտերը, կատարելագործությունները, նոր մեքենաների մուծումը կապիտալիզմի պայմաններում բանվորների

¹ Կ. Մաքս, «Կապիտալ», I հ., եջ 344, 8-րդ հրատ.

² Կ. Մաքս, «Կապիտալ», I հ., եջ 331, 8-րդ հրատ.

³ Կ. Մաքս, «Կապիտալ», I հ., եջ 331, 8-րդ հրատ.

վրա ներգործում են վորպես ժանտախտ, բանվորական մասսաների համար ուղեկցվում են մեծագույն տառապանքներով: Այս պատճառով կապիտալիստական յերկիրների բանվորների մոտ աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացնելու ձգտում, աշխատանքի լավագույն ցուցանիշների համար մասսայական շարժում չի ել կարող լինել: Յեթե բանվորն այնտեղ բարձրացնում ել ե աշխատանքի արտադրողականությունը, նա այդ անում ե գավազանի ահից, նա այդ անում ե նրա համար միայն, վոր վախենում ե գործարանից դուրս շարվելուց ե գործազուրկների բանակն ընկնելուց:

Բայց բանն այդ չե միայն: Բանը նաե այն ե, վոր ժամանակակից կապիտալիստը բանվորի մասին ունեցած իր հայացքով հեռու չի գնացել ստրկի նկատմամբ ստրկատիրոջ ունեցած հայացքից: Ստրկատերն իր ստրուկին անվանում ե instrumentum vocale, այսինքն խոսող գործիք, ե բանվորի տարբերությունն անասնից ու մեքենայից տեսնում եր նրանում միայն, վոր անասունը instrumentum semivocale-ն կիսախոս գործիք ե, իսկ մեքենան instrumentum mutum համր գործիք ե:

Բայց այժմ ել կապիտալիստական ձեռնարկատիրոջ համար, կապիտալիստական ճարտարապետի համար բանվորը վոչ այլ ինչ ե, յեթե վոչ նույն instrumentum vocale—մի գործիք, վորն իր զգացմունքներն ընդունակ ե արտահայտելու խոսքերով:

Ահա թե ինչ ե ասում բանվորի մասին կապիտալիստական ուսցիոնալացման հայտնի թեորետիկ Թեյլորը. «Այն մարդը, վոր ֆիզիկապես ընդունակ ե ձողեր տեղափոխելու, վորը բավականաչափ ֆլեգմատիկ ու բթամիտ ե, վոր այդ գործն իր համար պրոֆեսիա չե ընտրել, հազվագեպ ե, վոր ընդունակ ե լինում հասկանալու ձողերի տեղափոխման գիտությունը: Յեվ իր աշխատանքը կատարելու համար հարմարված բանվորի անընդունակությունը հասկանալու նրա կատարման գիտությունն ավելի ու ավելի ակնբախ ե դառնում այն չափով, ինչ չափով մենք ավելի բարդ աշխատանքների յենք անցնում» (Թեյլոր, «Թեյլորը թեյլորիզմի մասին», եջ 59):

Մի այլ տեղ նա գրում ե. «Փաստորեն, մեխանիկական արտադրության բոլոր ճյուղերում ամեն մի ակտ հիմնավորող գիտություն իր ծավալով ու բովանդակությամբ այնքան նշանակա-

լից ե, վոր աշխատանքի գործնական կատարման համար ամենից շատ հարմարված բանվորն անընդունակ ե հասկանալ այդ գիտությունը, լինի դա կրթություն բացակայությամբ հետևանքով, թե պակաս մտավոր ձիրքի հետևանքով» (Թեյլոր, «Թեյլորը թեյլորիզմի մասին», եջ 76—77):

Ահա կապիտալիստական ստրկատերերի տեսակետը բանվորի վերաբերմամբ:

Պարզ ե, վոր միայն մեր յերկրում, վորը վերջ ե տվել կապիտալիստական տաժանքին, վորն ընդմիշտ ջախջախել ե շահագործման հասարակակարգը, արտաքսել ե կապիտալիստական ստրկատերերին, վորն իրեն նպատակ ե դրել բանվոր դասակարգի կուլտուր-տեխնիկական ե քաղաքական վերելքը, վորն իրեն նպատակ ե դրել վոչնչացնել մտավոր ե ֆիզիկական աշխատանքի հակադրությունը,—հնարավոր ե այն, վոր մենք անվանում ենք ստախանովյան շարժում: Ժողովրդական մասսաների այդ մեծ վերելքը, նրանց հոգատարությունն աշխատանքի արտադրողականության մասին, նրանց հոգատարությունը հասարակական հարստության ավելացման մասին հնարավոր ե միայն մեր յերկրում: Այդ բոլորը մեզ մոտ հնարավոր ե նրա համար, վոր մեր հասարակակարգը հիմնված ե հասարակական աշխատանքի կազմակերպման բոլորովին այլ սկզբունքների վրա:

Առաջավոր կոմբայնավարների ու կոմբայնավարուհիների խորհրդակցության մեջ ընկեր Ստալինը կոմբայնի որինակով ցույց տվեց, թե ինչ ե նշանակում մեր յերկրում մեքենայի ամեն մի կատարելագործում ե նոր մեքենայի մուծում:

«Ինքներդ գիտեք,—ասում եր ընկեր Ստալինը այդ խորհրդակցության մեջ,—վոր հնձիչով կատարված բերքահավաքը հացահատիկի հսկայական կորուստներ ե տալիս: Սկզբում հնձեր, հետո խրձեր կապել, հետո դեզ դնել, հետո հնձածը կրել կախիչների մոտ—այս բոլորը կորուստներ են ու կորուստներ: Ամենքն ընդունում են, վոր բերքահավաքի այս սխառնմով մենք կորցնում ենք բերքի մոտավորապես 20—25 տոկոսը: Կոմբայնի մեծ նշանակությունն այն ե, վոր նա այդ կորուստները աննշան նվազագույնի յե հասցնում: Դործին տեղյակ մարդիկ ասում են, վոր հնձիչով կատարած բերքահավաքը, մնացած հավասար պայմաններում, հեկտարին 10 փութ պակաս բերք ե տալիս, քան կոմբայնով կատարած բերքահա-

վաքը: Յեթե վերցնենք 100 միլիոն հեկտար հացահատիկային ցանք, իսկ մենք, ինչպես հայտնի յե, դրանից անհամեմատ ավելի շատ ունենք, — ապա հնձիչներով բերքահավաքի կորուստները կկազմեն մի միլիարդ փուլթ հացահատիկ: Փորձեցեք այժմ այդ հարյուր միլիոն հեկտարի բերքահավաքը կոմբայնով կատարել, նկատի ունենալով, Վոր կոմբայնը վատ չի աշխատում, — և դուք մի ամբողջ միլիարդ փուլթ հացահատիկ կշահեք: Ինչպես տեսնում եք, փոքր թիվ չե:

Ահա թե վորքան մեծ ե կոմբայնի և կոմբայնի վրա աշխատող մարդկանց նշանակությունը:

Կգտնվի՞ր մեզ մոտ գոնե մի մարդ, վորը չի ծափահարի այդպիսի մեքենային և վորը չի բարձրացնի իր յերկու ձեռքն ել, վորը ավելի շատ լինեն մեքենաները, նրա համար, վոր այդ ճանապարհով ստանանք ավելորդ մի միլիարդ փուլթ հաց: Մի՞թե վորեւե մեկը կարող ե մտածել, վոր մեզ մոտ հնաբանությունը ե գործադրություն կամ ճգնաժամ, կամ վոր այդ մեքենան կարող ե ինչ-վոր քայքայում առաջացնել:

Կապիտալիզմի ժամանակ մեքենան, ինչպես ասում ե Մաքսը, բանվորների համար ժանտախտ ե, վորը նրանցից քամում ե բոլոր հյութերը:

Այնտեղ մեքենան շահագործման գործիք ե: Մեզ մոտ մեքենան ավելացնում ե բանվոր դասակարգի տրամադրություն տակ գտնված հարստությունները: Ուստի մեր բանվորները վողջունում են ամեն մի նոր, կատարելագործված մեքենա: Այդ պատճառով մեզ մոտ հերոսը նա յե, ով կառոդ ե ավելի լավ տիրապետել այդ մեքենային:

«Վարձու աշխատանք և կապիտալ» իր հայտնի բրոշյուրում Մաքսը գրում ե, վոր կապիտալիզմի պայմաններում բանվորն «աշխատանքը չի համարում իր կյանքի մի մասը, այլ ընդհակադաս, աշխատել նրա համար՝ նշանակում ե զոհաբերել իր կյանքը: Յեւ բանվորի համար, վորն որական 12 ժամ գործում ե, մանում, հորատում, սրում, կառուցում, փորում, քար կտրում, բեռներ կրում և այլն, մի՞թե այդ բանվորի համար 12 ժամվա գործելը, մանելը, հորատելը, ճախարակի վրա աշխատելը, փորելը, քար կտրելը, իր կյանքի արտահայտությունն ե, իր կյանքն ե: Ընդհակառակը, նրա կյանքն սկսվում ե այն ժամանակ միայն, յերբ վերջանում ե

այդ գործունեությունը, այն ժամանակ, յերբ նա ճաշի յե նստում, պանդոկ գնում, անկողին մտնում»¹:

Նոր հարաբերությունները, վոր ստեղծել ե սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում, արմատում փոխում են բանվորի վերաբերմունքը դեպի աշխատանքը: Հաստոցագործարանի (Մոսկվա) ստախանովական պատանի Նադյա Բեգբորոդովան գունեղ կերպով ընդհանրացնում ե այդ միտքը. «Մենք շնչում ենք սոցիալիզմով և յուրաքանչյուր ուր գգում ենք ունեւոր, կուլտուրական, ուրախ կյանքը»: Իսկ նրա ընկերուհի Կլավդիա Կրուգլիշինան, վորը գերազանցել եր հաստոցագործարանի լավագույն ստախանովական ընկ. Գուդովի նորման, ամբողջ հոգով բացականչում ե. «Ահնիվ խոսք, աշխատանքը դարձել ե ուրախ: Գնում ես գործարանից ուրախ, գալիս ես ուրախ: Գնում եմ փողոցով ու ժպտում եմ, տանը ծիծաղում եմ: Մայրս ինձ հարցնում ե. «Ի՞նչ ես ծիծաղում ամբողջ ժամանակ»: Իսկ յես ասում եմ. «Լավ եմ աշխատում և սիրտս ուրախ ե»: Հոկտեմբերի 20-ին մեր ցեխի վարիչը նվիրեց ինձ ծաղիկների մի հիանալի փուռ: Յես այնքան գոհ եյի, կանգնել եմ ծաղիկների փնջով և ծիծաղում եմ: Իմ շուրջը նույնպես ծիծաղում են, խորում են իմ ուրախությունը: Յերեկոյան իմ բնակարանս յեկան ցեխի ներկայացուցիչները և շնորհավորեցին իմ ծնողներին հաղթանակիս համար:

Աղջիկներ, յես յերբեք այնքան ուրախ ու գոհ չեմ յեղել, ինչքան հիմա»:

Մեզ մոտ ամեն մի բանվորի համար պարզ ե, վոր նա սոցիալիստական յերկրի համար ե աշխատում. մեզ մոտ ամեն մարդ գիտե, վոր նրա աշխատանքը Ոորհրդային Միության ժողովուրդների ամբողջ կույեկտիվ հասարակական աշխատանքի մասնիկն ե, վոր արտադրության բոլոր միջոցները հասարակական սեփականությունն են:

Մեր հարաբերությունները, մեր սոցիալիստական հայրենիքում յեղած հարաբերությունները քողարկված չեն ապրանքային ֆեոդալիզմի վոչ մի քողով. դրամական և ապրանքային վորեւե հարաբերություններով: Մեզ մոտ յուրաքանչյուր բանվոր, յուրաքանչյուր կոլտնտեսական գիտե, վոր իր բնագավառում աշխա-

1 Կ. Մաքս, «Վարձու աշխատանք և կապիտալ», Հայկուսհրատ, 1932 թ., էջ 14:

տելով, իր սոցիալիստական հայրենիքի հարստութիւններն ավել-
լացնելով, նա իր համար ել ետեղծում ունեւոր, հարուստ կյանքի
պայմաններ: Մեզ մոտ յեկել եւ այն դարաշրջանը, վորի մասին
խոսում եյին սոցիալիզմի ուսուցիչները, յերբ բոլոր հարաբերու-
թիւնները դառնում են պարզ ու թափանցիկ, յերբ տեղ չկա
տարերային կույր որոնքներին, յերբ յուրաքանչյուրը գիտե, վոր
նա հասարակութեան մասնիկն է, մի աշխատավոր ընտանիքի
մասնիկը եւ նա աշխատում է իր համար եւ իր աշխատավորական
ընտանիքի համար:

Ահա թե ինչու ընկեր Սեալիմն իր յելույթում ասում եր, վոր
յուրաքանչյուր վոր, ով լավ է աշխատում, ով աշխատում է, ով աշ-
խատանքի արտադրականութեան որինակներ է ցույց տալիս, նա
նախքան հասարակական գործիչ է, հետո, բանի վոր աշխատանքը
մեզ մոտ—դա հասարակական: սոցիալիստական աշխատանք է եւ նա
փառքի գործ է, պատկի գործ, արիւնքի եւ հերոսութեան գործ:

Ինքնին հասկանալի յե, վոր վոր մի նման բան կապիտալիզ-
մի յերկիրներում չկա եւ չի կարող լինել: Չկա եւ չի կարող լինել,
վոր բանվոր հանքավորը կառավարութեան անդամների հետ քնն-
նարկի իր աշխատանքի մեթոդները, բացատրի աշխատանքներն
ամբողջ յերկրի առջև, խոսի նրանց մասին ամբողջ յերկրի հետ:
Այդ հնարավոր է միայն մեզ մոտ, վորտեղ աշխատանքը հասարակա-
կան գործի յե վերածվել, մի գործի, վորն ուղղված է դեպի մեր
սոցիալիստական հայրենիքի հզորութեան եւ հարստութեան ամ-
րացումը:

Ստախանովականների առաջին Համամիութենական խորհրդ-
դակցութեան արտասանած իր պատմական ճառում ընկեր Սեա-
լիմն ասում եր.

«Ստախանովյան շարժման յերկրորդ աղբյուրը մեզ մոտ շա-
հագործման բացակայութիւնն է: Մարդիկ մեզ մոտ վոր թե շա-
հագործողների համար, վոր թե մակարույծներին հարստացնելու
համար են աշխատում, այլ իրենց համար, իրենց դասակարգի հա-
մար, իրենց խորհրդային հասարակութեան համար, վորտեղ իշխա-
նութեան գլուխ են կանգնած բանվոր դասակարգի լավագույն
մարդիկ: Այդ պատճառով ել աշխատանքը մեզ մոտ հասարակա-
կան նշանակութիւն ունի, նա պատմի ու փառքի գործ է: Կա-
պիտալիզմի ժամանակ աշխատանքը մասնավոր, անձնական բնույթ

ունի: Շատ արտադրեցիր, շատ ել ստացիր եւ ապրիր քեզ համար
ինչպես ուղղում ես: Քեզ վոր վոր չի ճանաչում եւ ճանաչել ել չի
ուղղում: Դու աշխատում ես կապիտալիստների համար, դու նրանց
հարստացնում ես: Յեւ այլ կերպ ինչպես կարող եր լինել: Հենց
դրա համար ել վարձել են քեզ, վոր դու հարստացնես շահագոր-
ծողներին: Դու համաձայն չես դրան՝ մտիւր գործադուրդների շար-
քերը եւ քարշ տուր գոյութիւնդ՝ ինչպես կարող ես,—ուրիշներին,
ալիւրի համակերպվողներին կգտնենք: Այդ իսկ պատճառով ել
մարդկանց աշխատանքը բարձր չի դնահատվում կապիտալիզմի
ժամանակ: Հասկանալի յե, վոր այդ պայմաններում մտախանո-
վյան շարժումը չի կարող տեղի ունենալ: Այլ բան է խոր-
հրդային հասարակարգի պայմաններում: Այստեղ աշխատավոր
մարդը պատիվ ունի: Այստեղ նա աշխատում է վոր թե շահա-
գործողների համար, այլ իր համար, իր դասակարգի համար, հա-
սարակութեան համար: Այստեղ աշխատավոր մարդը չի կարող
իրեն լքված ու մենակ զգալ: Ընդհակառակը, մեզ մոտ աշխատա-
վոր մարդն իրեն զգում է իր յերկրի ազատ քաղաքացի, մի տե-
սակ՝ հասարակական գործիչ: Յեւ յեթե նա լավ է աշխատում եւ
հասարակութեանը տալիս է այն, ինչ կարող է տալ,—նա աշխա-
տանքի հերոս է, նա փառքով եւ պատկով: Հասկանալի յե, վոր
միայն այդպիսի պայմաններում կարող եր ծնունդ առնել ստա-
խանովյան շարժումը»:

Այն, ինչ տեղի ունեցավ ստախանովականների խորհրդակ-
ցութեան մեջ, այնտեղ, վորտեղ յելույթ ունեցան աշխատանքի սո-
ցիալիստական կազմակերպման պիոներները, նոր հասարակար-
գի հերոսները,—դա սոցիալիստական շինարարութեան նվաճում-
ներից մեկն է: Այդ ել հենց սոցիալիզմն է:

* *

Սոսեյով իր յելույթում ստախանովյան շարժման նշանակու-
թեան ու բնույթի մասին, ընկեր Սեալիմն ընդգծեց, վոր այդ շար-
ժումը ներկայումս աներևակայելի կլինի, յեթե չլինի նոր
տեխնիկան, վորն ստեղծվել եր վերջին ժամանակներս:

Առաջին ե յերկրորդ հնգամյակների տարիներին մեր կու-
սակցութիւնը եւ բանվոր դասակարգը բոլոր ուժերը լարեցին նոր

տեխնիկական բազա ստեղծելու համար: Առաջին հնգամյակի տարիներին հիմնական ներդրումներն ամբողջ յերկրում կազմեցին 52 միլիարդ ռուբլի: Յերկրորդ հնգամյակի տարիներին, անցած յերեք տարում, ներառյալ 1935 թվականը, հիմնական ներդրումները կկազմեն 62 միլիարդ ռուբլի: Հսկայական քանակությամբ առաջավոր ձեռնարկություններ գործարկվել են արդեն:

Յեթե հայցենք, թե վորտեղից ենք մենք ներկայումս առա-
հում արտադրանքը, կպարզվի, վոր արտադրամեքի մեծ մասը եւր ձեռ-
նարկություններից և օտարերկրյա վերջին խոսքով վերագրեցված ձեռ-
նարկություններից է ստացվում:

Որինակ, պարզվում է, վոր ծանր արդյունաբերության ժողովոմատում նրա արտադրանքի վերամշակման մասում 18 միլիարդ ռուբլու պատրաստի արտադրանքից 73 տոկոսը տալիս են նոր ձեռնարկությունները և այն ձեռնարկությունները, վորոնք հեղափոխության տարիներին իրենց հիմնական կապիտալը ալիլացրել են 2—4 անգամ: Մեքենաշինական արդյունաբերության մեջ նոր և նոր վերակառուցված ձեռնարկությունները տալիս են արտադրանքի 75 տոկոսը: Յեթե վերցնենք քիմիական արդյունաբերությունը, ապա նոր ձեռնարկությունները տալիս են քիմիական արդյունաբերության ամբողջ արտադրանքի 84 տոկոսը:

«Ահա մեր արդյունաբերության վերազինման մի վորոշ բնութագրում: 1930 թվականին Գերմանիայում յուրաքանչյուր բանվորի եներգազինվածությունը կազմում եր տարեկան 3000 կվ. ժամ: Մեզ մոտ, մեր Խորհրդային յերկրում, յուրաքանչյուր բանվորի եներգազինվածությունը կազմում ե տարեկան 3500 կվ. ժամ: Եներգազինվածության տեսակետից մենք գերազանցեցինք 1930 թվականի Գերմանիային:

Հենց այդ նոր տեխնիկան, վորն ստեղծվեց մեր յերկրում, հանդիսացավ ստախանովյան շարժման անհրաժեշտ պայմաններից մեկը: Բայց ընկեր Ստալինն ասում էր, վոր այդ տեխնիկան կմնար մեռած, յեթե մեզ մոտ առաջ չգալին նոր մադիկ, վորոնք տնտեսական այդ տեխնիկային, մադիկ, վորոնց դաստիարակել է մեր կուսակցությունը, վորոնք ահագին բարձրացել են իրենց կուլտուր-տեխնիկական անմահ մեջ:

Մտախանովյան շարժման պիոներներն ու առաջավորներն այն մարզիկ են, վրորնք պատրաստութիւն ստացան, անցան տեխնիկա-

կան կուրսերը, հանրակրթական դպրոցը և լավ ուսումնասիրեցին իրենց դազգյահը, Հենց այդ հիմքի վրա, բանվոր դասակարգի կուլտուր-տեխնիկական մակարդակի բարձրացման հիմքի վրա հնարավոր յեղան այն արդյունքները, այն նվաճումները, ստախանովյան շարժման այն ծավալումը, վոր սենք ներկայումս ունենք:

Կուլտուր-տեխնիկական մակարդակի այդ աճումը կարելի չէ տեսնել ամեն մի խոշոր ձեռնարկության մեջ: Վերցնենք, որինակ, «Կալիբը» գործարանը (Մոսկվա): Այնտեղ ընդամենը 2085 բանվոր կա, վորոնցից մինչև 22 տարեկան 869 մարդ—համարյա կեսը: Տեխամխիմումը յուրացրել են 784 ընկեր, ֆաբգործուան ավարտել են 320 ընկեր, զանազան տեխնիկական դասընթացներում սովորում են 490 ընկեր: «Մանոմետր» գործարանում (Մոսկվա) ընդամենը 1700 բանվոր կա, նրանցից՝ մինչև 30 տարեկան 1000-ից ավելի: տեխամխիմումը յուրացրել են 1031 մարդ, ֆաբգործուան ավարտել են 204 մարդ, տեխնիկական կուրսերում սովորում են 110 ընկեր: «Կրասնի պրոլետարի» գործարանում (Մոսկվա) ընդամենը 4362 բանվոր կա, նրանցից մինչև 30 տարեկան 2150 մարդ: տեխամխիմումը յուրացրել են 1500 մարդ, ֆաբգործուան ավարտել են 442 մարդ, զանազան տեխնիկական կուրսերում սովորում են 593 ընկեր:

Մեր գործարանները, մեր ձեռնարկությունները միևնույն ժամանակ քաղաքական ու տեխնիկական գիտելիքների և ընդհանուր կուլտուրայի խորագուն բուծարաններ են:

Տարեցտարի բարձրանում ե բանվոր դասակարգի կուլտուր-
տեխնիկական մակարդակը, և դա ստախանովյան շարժման պայ-
մաններից մեկն է: Ահա հենց այստեղ ե ստախանովյան շարժման
այն մեծ նշանակությունը, վորի մասին ասում եր ընկեր Սալիմը:
Ընկեր Սալիմն ասաց, վոր այստեղ, ստախանովյան շարժման մեջ,
բանվոր դասակարգի այդ կուլտուր-տեխնիկական վերելքի մեջ
սեղծվում են մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքի հակադրության
վոջնացումն նտխապայմանները: Իսկ մտավոր ու ֆիզիկական
աշխատանքի հակադրության այդ վոջնացումը կոմունիստա-
կան հասարակության հիմնական գծերից մեկն է:

Առաջ մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի հակադրության
վոչնչացման հարցը դրվում եր ընդհանուր նպատակների ու խըն-
դիրների ընազավառում: Թե՛ Մարքսի և թե՛ Լենինի մոտ մենք հարցի

միայն ընդհանուր դրվածքն ենք գտնում: Այլ կերպ չեմ ել կարող լինել, քանի վոր այն ժամանակ, այն աստիճաններէց, դեռեւս պարզ չեյին այն հունները, վորոնցով կգնա մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութեան վերացումը:

«Ձախլիկներն» մեջ ինքնակե գտնվում եյին առանձին իմաստակներ, վորոնք ասում եյին, վոր այդ հակադրութեանը պետք ե վերացնել շտապ կարգով, և իբրեւ արժատական միջոց առաջարկում եյին ճարտարագետ-տեխնիկական աշխատողներին մակարդակն ուղղակի իջեցնել մինչև շարքային բանվորի մակարդակը, վորոնք արհամարհում եյին բարձրագույն կրթութեանը և դեմ չեյին բարձրագույն դպրոցը կործանելուն: Ընկեր Ասալիքի ճառում տրված ե սպառնիչ քննադատութեանն այդ ձախլիկ շարժակրատութեան, վորը կարող ե միայն կոմունիզմը վարկաբեկել: Ընկեր Ասալիքի կոնկրետ կերպով ցույց տվեց այն հունը, այն ուղին, վորով կգնա մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութեան վոչնչացումը: Այդ ուղին բանվոր դասակարգի նուստի-սեխնիկական վերելքի մինչև հարստագետ-սեխնիկական աշխատողների մակարդակին հասնելն ե: Յեւ բանվոր դասակարգի առաջավորները, ստախանովականներն որինակ են ցույց տալիս այդ տեսակետից:

Առաջավոր ստախանովականները—դրանք մարդիկ են, վորոնք իրենց գործի տեխնիկային լավ տիրապետել են: Մի ամբողջ շարք ստախանովականներ կան, վորոնք ներկայումս իրենց դադգյահից դիպումային աշխատանք են կատարում:

Նրանք գիտեն իրենց տեխնոլոգիական պրոցեսը, նրանք գիտեն իրենց արտադրութեան գործիքները: Ստախանովյան շարժման նախաձեռնողների մասին ընկ. Վառոբյովն ասում եր. «Դրանք հո իսկական պրոֆեսորներ են»: Այդ ճիշտ ե, քանի վոր ստախանովականները խորտակեցին բոլոր նորմաները, բոլոր ցուցումները, բոլոր հաշվումները, վոր առաջ անում եյին ամեն տեսակի պատկառելի ակադեմիկոսներ ու պրոֆեսորներ:

Ստախանովն ու Բուսիգինն այդպիսի պրոֆեսորներ են: Միայն որինակ չե, վոր ցույց են տալիս նրանք: Նրանք մյուս բանվորներին ել են հրահանգում աշխատանքի մեթոդների իմաստով: Նրանց դիմում են խորհուրդներին, տեխնիկական կոնսուլտացիայի համար: Այդ մարդկանց նոր դերը տեսնելու համար

բավական ե բերել Նիկիտա Խրուշչովի որինակը, վոր Մերձսովետական ավազանն ուղևորվեց տեղում ոգնութեան ցույց տալու և այնտեղ Մերձսովետական ավազանում ածխահանման նոր, լավագույն մեթոդներ մտցնելու համար:

Յիրը Դուսյա Վինոգրադովան խորհրդակցութեանն ունեցած իր յիշելթում պատմում եր իր աշխատանքի մասին, նա պարզ և առանց վորեւ ցուցամոլութեան հայտարարեց. «Յեւ ահա, յերբ յես այդ արի, իմ հետեից գնացին իմ հետևորդները»:

Յիրը Կուլբիշեվից յեկած հիանալի պատանի Կուրյանովն իր յիշելթում պատմեց, թե ինքն ինչպես եր աշխատում, նա ել հայտարարեց թե՝ «Յես վոչ միայն ինքս եմ աշխատում, յես աշակերտ ունեմ, վորը մի ամբողջ գլխով ինձանից բարձր ե, և նա լսում ե ինձ»:

Կամ վերցնենք ընկ. Սմետանինին: Նա գործում ե վորպես իսկական հրահանգիչ-կազմակերպիչ: Նա հասավ այն բանին, վոր այն դադգյահները, վորոնց վրանա աշխատում ե, դրված են կուլտուրայի տանը «Մկորոխորի» մոտ: Նա այնտեղ վորոշված ժամերին ցուցադրում ե իր աշխատանքի մեթոդները և հրահանգում ե բանվորներին:

Ահա թե բանն ինչումն ե:

Ստախանովականները սոսկ բանվորներ չեն, վորոնք կանգնած են իրենց դադգյահի մոտ և ճգնում են «յերկար ուղբի» վաստակել: Նրանք վոչ միայն այն մասին են մտածում, վոր ավելի շատ վաստակեն: Դրանք մարդիկ են, վորոնք տիրապետել են դիտելիքներին, տիրապետել են իրենց գործի տեխնիկային և վորոնք արդեն այնպիսի մակարդակի յեն բարձրացել, վոր կարող են արտադրութեան մեջ հանդիսանալ հրահանգիչներ, գործի կազմակերպիչներ: Ստախանովյան շարժման մեջ մենք տեսնում ենք այն կոնկրետ ուղիները, վորոնցով կգնա ֆիզիկական ու մտավոր աշխատանքի հակադրութեան վոչնչացումը, տեսնում ենք՝ ինչպես են պատրաստվում սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելու պայմանները:

Ստախանովյան շարժումը նոր մարդիկ ե մեզ ցույց տալիս, նրանց նոր, կոմունիստական վերաբերմունքով դեպի աշխատանքը: Բայց ստախանովյան շարժման նշանակութեանը նաեւ այն ե, վոր նա ավելացնում ե աշխատանքի արտադրողականութեանը, ստեղ-

ծում է ալիլի բարձր արտադրողականութիւն կապիտալիզմի համեմատութեամբ:

Իսկ չե՞ վոր կոմունիզմը, ինչպէս այդ սովորեցնում են Մաքսը, Էնգելսը, Լենինն ու Ստալինը, միայն այն ժամանակ է հնարավոր, յերբ հասարակական հարստութեան բոլոր աղբյուրները կ'հոսեն լիառատ հոսանքով:

Ստախանովյան շարժումը հենց նրանով է նշանավոր, վոր նա ալիլացնում է մեր սոցիալիստական արդյունաբերութեան արտադրանքը, մեր հարստութիւնը, սոցիալիստական պետութեան ռեսուրսները:

Բոլոր հաշվումներով, Դոնբասի գոյութիւն ունեցող հանքահորերի առաջնագույն արտադրանքը տարեկան պետք է՝ կազմեր 107 միլիոն տոնն ածուխ: Իսկ աշխատանքի ստախանովյան մեթոդների կիրառման պայմաններում, ունենալով նույն սարքավորումը, միևնույն հանքահորերում, Դոնբասի արտադրողականութիւնը կարելի կլինի կրկնակի մեծացնել, այն է՝ տարեկան տալ 217 միլիոն տոնն ածուխ:

Խարկովի և Ստալինգրադի տրակտորի գործարանները մի հերթին պետք է տային 72-ական տրակտոր—դա ամերիկական նախագծողների հաշվումն էր: Ներկայումս Ստալինգրադի գործարանը մի հերթին տվեց 160 տրակտոր, իսկ Խարկովի գործարանը՝ 150 տրակտոր, այսինքն, կրկնակի և ավելի քան կրկնակի գերազանցեցին նախագծային կարողութիւնը:

Մի շարք նման փաստեր, իսկ դրանք հարյուրներով ու հազարներով են, ասում են այն մասին, թե ինչպիսի հսկայական հեռանկարներ է յերևան հանում արդեն ներկայումս ստախանովյան շարժումը:

Ստախանովականներն ստեղծում են նոր նորմաներ, աշխատանքի նոր արտադրողականութիւն, և դա մեծացնում է մեր յերկրի հնարավորութիւնները, մեծացնում է մեր արտադրանքը և դրանով իսկ հնարավորութիւն է տալիս ավելի արագ շարժվելու դեպի կոմունիզմ:

Հասկանալի չէ, վոր այդ դեռ միայն սկիզբն է: Կուսակցական խմբակներից մեկում քննարկվում էր այն հարցը, թե արդյոք կոմունիզմի ժամանակ կարակուլի վերաբերումները կբավականացնե՞ն բոլորին և ինչպէս կլինի ֆաշիզմ կարիքների բավարար-

ման գործը: Այդ մասին այնպէս են խոսում, կարծես թե դա վաղ-վա գործ է: Այդ փաստերն ասում են, թե ինչպիսի մեծ բացասական աշխատանք է անհրաժեշտ ներկայումս: Պետք է լայն կերպով պարզաբանել Լենինի և Ստալինի ցուցումները սոցիալիզմի ու կոմունիզմի վերաբերյալ:

Ընկեր Ստալինը բազմիցս նշում էր, վոր զարգացման ներկա աստիճանի վրա գտնվելով, մենք պետք է հաստատապես յուրացնենք, վոր մեր սոցիալիստական պետութեան խնդիրը՝ «յուրաքանչյուրից բւս իր կարողութեամբ, յուրաքանչյուրին բւս աշխատանքի»—սոցիալիզմի այս հիմնական սկզբունքի խստով իրագործելն է:

Մեզ մոտ այստեղ վոչ մի տատանում չպետք է լինի: Այդ սկզբունքի համար մենք պետք է ուժեղ կռվենք, վորովհետև դեռևս մեզ մոտ մթերքների այնպիսի առատութիւն չկա, վոր բազմաթիւ բոլորի պահանջները, այն դասիարակում է կարգապահութիւն և ապահովում է աշխատանքի արտադրողականութեան հետագա վերելք: Այդ սկզբունքը ներկայումս պահպանվում է և ստախանովականների վերաբերմամբ: Ստախանովականները շատ են վաստակում, լավ են վաստակում, և այն, ինչ նրանք շատ են վաստակում և լավ, նրանք վաստակում են գործով, աշխատանքով:

Յեթե մենք այստեղ վորեւէ հավասարեցում թույլ տայինք, հարցն այնպէս դնելինք, վոր յեթե նրանք շատ են արտադրել, նրանց պետք է խուզել, մենք ստախանովյան շարժման մեջ կոմունիզմինք մեծագույն խանգարում, արմատից կկտրելինք այն:

Ստախանովականները նվիրված են սոցիալիզմի գործին, բայց նրանք ունեն նաև անձնական շահեր, և մենք յերբեք չպետք է մոռանանք այս անձնական շահի մասին:

Լիակատար հաշիվ տալով իրեն այն մեծ նշանակութեան մասին, վոր ունի ստախանովյան շարժումը, կոմունիստները միաժամանակ իրենց առջև պետք է տեսնեն բոլոր այն աստիճանները, վորոնց կողքից անցնել չի կարելի, վորոնք պարտադիր են կոմունիզմին անցնելու համար:

Յեւ այն աստիճանում, վորի վրա մենք այժմ վտար ենք դրել, մեր աշխատանքի հիմնական սկզբունքը, մեր սոցիալիստական պետութեան հիմնական սկզբունքը և նրա հիմնական խնդիրները մեկը—դա կարգապահութեան դաստիարակումն է և «աշխատանքի չափի ու սպառման չափի վրա խստադույն վերահսկո-

դուժյունն իրականացնելը» (Լենին)։ Առանց դրա մենք վոչ մի կոմունիզմ չենք կառուցի։

* *

Ստախանովյան շարժումը մեծ ուշադրություն, կազմակերպչական մեծ աշխատանք և պահանջում, բայց նա պրոպագանդի գործ ել և։

Ընկ. Լ. Մ. Կազանովիչը ստախանովյան խորհրդակցությունն ունեցած իր յեղևյթում ասաց, վոր այդ շարժումն արդյունք է «մեր ամբողջ կուսակցություն ամբողջ աշխատանքի, թեքումներին դեմ կուսակցության գլխավոր գծի հաղթանակի համար մղած նրա պայքարի»։

Ստախանովյան շարժումը պարզապես յերկնքից չընկավ, այն ծագեց բանվորների նախաձեռնությունով, բայց այն նախապատրաստված էր կուսակցության հոգացողությամբ նոր տեխնիկայի ստեղծման մասին, կուսակցության հոգացողությամբ բանվոր դասակարգի կուլտուրական ու քաղաքական դաստիարակման մասին, նրա նյութական շարժման մարդկանց սոցիալիստական գիտակցություն դաստիարակելու համար։ Մեր յերկրի բանվոր դասակարգն ավելի ու ավելի յե համակվում այդ գիտակցությամբ։ Յեվ այժմ, յերբ ստախանովյան շարժումը մենք պետք է վերածենք իսկական համաժողովրդական շարժման, այդ շարժման մեջ մարդկանց նոր, հսկայական խավեր ընդգրկենք, կուսակցական պրոպագանդիստ խնդիրն է՝ ստախանովյան շարժումն մեծ նշանակությունը հասցնել յուրաքանչյուր կուսակցականի և յուրաքանչյուր բանվորի գիտակցությանը։ Այս է կուսակցական պրոպագանդիստի անմիջական խնդիրն ու նպատակը ստախանովյան շարժման կապակցությամբ։ Բոլորովին սխալ կլինեք կարծել, թե այս տեսակետից մենք կարող ենք վորևէ կամպանիայով սահմանափակվել։ Չի կարելի կարծել, թե խմբակում արած յերկու-յերեք զրույցներով այդ բացատրական աշխատանքը կարելի յե սպառված համարել։

Ստախանովյաններին առաջին Համաժողովենական խորհրդակցությանն ընկեր Ստալինի արտասանած պատմական ճառի

խոր ուսումնասիրություն համար պահանջվում է տեղական սխտեմատիկ աշխատանք։

Ստախանովյան շարժումն ամենալուրջ պահանջներ է ներկայացնում մեզ նաև ստախանովյանների քաղաքական դաստիարակման վերաբերմամբ։

Ստախանովյաններն առաջավոր մարդիկ են։ Անհրաժեշտ է նրանց դաստիարակել նաև քաղաքականապես, վորպեսզի քաղաքական տեսակետից ել նրանք տիպար, որինակ լինեն, վորպեսզի այստեղ ել նրանք լինեն քաղաքական ղեկավարներ։ Այժմ այս խնդիրը կանգնած է կուսակցական բոլոր կազմակերպությունների առջև իբրև առաջնահերթ և կարևորագույն խնդիր, և առաջին հերթին կուսակցական պրոպագանդիստ ուղանքների առջև, վորոնք պետք է վերջ տան կուսակցական պրոպագանդիստ բնագավառում «ընդհանրապես» ղեկավարելու արմատացած սովորություններին, ընդհանուր գեկլարացիայի մեթոդներին, առանց գործը, մարդկանց, աշխատանքի ամբողջ ընթացքը գիտենալու։ Դրա համար անհրաժեշտ է իրիստ հաշվի առնել ստախանովյաններին պահանջները, կուլտուրա-քաղաքական մակարդակը և նրանցից յուրաքանչյուրի հետ պարապմունքներ կազմակերպել։

Մեր կուսակցական պրոպագանդիստ մեջ դեռևս շատ է շարունակ, ձևականությունը։ Բայց թերևս ամենամեծ չափերը ղեկավարության բացակայությունն է։ Իսկ ղեկավարություն այժմ, առանձնապես Համի(բ)Կ Կենտկոմի «Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշման լույսի տակ, անհամեմատ ավելի յե պահանջվում։

Առաջ բոլոր խմբակներն իրենց աշխատանքը կատարում են ինչ ստանդարտ ծրագրերով ու դասագրքերով, այդ ծրագրերն ու դասագրքերն սկսում և ավարտում են ինչ բոլորի համար միանման ժամկետներում։ Այժմ գործը շատ ավելի բարդ է։ Այժմ մենք ունենք տարբեր աստիճանների վրա գտնվող բազմաթիվ խմբակներ։ Հետագայում կուսակցական պրոպագանդիստ ցանցի այդ բազմաօղակա կազմակերպությունը կաճի։ Այս հանգամանքը ավելի լուրջ պահանջներ է ներկայացնում ղեկավարությունը։

Այնինչ, մենք մի շարք փաստեր ունենք, յերբ պրոպագանդիստն ինքն իրեն է թողնված, պարապում է այն բանով և ինչպես վոր նրա խելքին փչում է, առանց վորևէ ծրագրի ու կարգի։

Իբրև արդյունք ստացվում է այն, վոր Կոմիտեերնի կոնգրեսի ուսումնասիրությամբ զբաղված կուսակցության անդամները չեն ին կարող ապել թե ինչ է Կոմիտեերնը:

Այս վկայում է, վոր սիստեմատիկ պարզաբանման աշխատանք չի կատարվում, վոր աշխատանքի վրա հսկողություն ու ղեկավարություն չկա: Յեւ այսպես է հնայած նրան, վոր պրոպագանդիստական աշխատանքը ներկայումս բացառիկ կարևոր նշանակություն է ստանում: Վերջին ժամանակներս մենք ունենք կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի և անձամբ ընկեր Սալիհի մի շարք կարևորագույն ցուցումները կուսակցական պրոպագանդի բնագավառում: Ընկեր Սալիհն առանձնապես սրեց կուսակցական պրոպագանդի մեջ ֆորմալիզմի ու շաբլոնի դեմ պայքարելու անհրաժեշտության հարցը: Ընկեր Սալիհը սովորեցնում է մեզ, վոր ամեն մի կուսակցականի, կուսակցական խմբակի ամեն մի անդամի հարկավոր է ներառվել և ուժադիք վերաբերվել, վոր պետք է նրա հարցումները բավարարել, վոր կուսակցական դպրոցը չի կարելի շփոթել սովորական դպրոցի հետ: Իսկ մեզ մոտ կուսակցական պրոպագանդի ղեկավարման մեջ դեռևս կան զրապենեկային բյուրոկրատական մեթոդների ազդակող փաստեր:

Դեռևս չի յուրացված այն դրույթը, վոր պրոպագանդիստական աշխատանքը չափ մեծ չափով կազմակերպչական աշխատանք է: Մեր կուսակցական պրոպագանդիստներում մինչև այժմ պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին այն հնացած տեսակետն է պահպանվում, վոր իբր թե այստեղ պահանջվում են միայն մարդիկ, վորոնք քիչ թե շատ հասկանում են մարքսիզմը և վոչ մի կոնկրետ աշխատանքի ընդունակ չեն: Այս վնասակար տեսակետին վերջ պետք է տալ: Կուսակցական պրոպագանդի բնագավառի աշխատանքը—դա մեծ կազմակերպչական աշխատանք է: Կուսակցական պրոպագանդի ղեկավարներին նա պահանջում է մարդկանց ճիշտ ընտրելու և դասավորելու, գործի ելության ու մանրամասների մեջ թափանցելու և առանց թեթևամտության, գործն իմանալով, քայլ առ քայլ հաստատարողներն ու համբերողությամբ աշխատանքը բարելավելու ընդունակություն:

Ներկայումս կան կուսակցական պրոպագանդի գործն իր բարձրության վրա դնելու բոլոր հնարավորությունները: Մարքսիստական-լենինյան գրականությունն այժմ լույս է տեսնում միլիո-

նավոր տիրաժներով: Այս տարի լրիվ հրատարակվել են Լենինի յերկերը և Կուսհրատի ամեն մի խանութում կարելի է գնել Լենինի յերկերի լրիվ ժողովածուն: Յերկատորյակը և Լենինի ու Մարքսի առանձին աշխատություններն ամեն տարի լույս են տեսնում հարյուրավոր ու հազարավոր տիրաժներով: Սալիհի «Լենինիզմի հարցերը» աշխատությունն այս տարի հրատարակված է ավելի քան յերկու միլիոն որինակ և կա ամբողջ յերկրում: Ստախանովյան խորհրդակցության մեջ տեղի ունեցած յելությունը և ստախանովյան համագումարի սղազբական հաշվետվությունը հրատարակվում են այժմ նույնպես հարյուր հազարավոր և միլիոնավոր տիրաժներով:

Այսպիսով ներկայումս մեր պրոպագանդի համար բազա կա և մեր գործն է մեր ուսուցիչներ Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի և Սալիհի աշխատությունների հիման վրա բարձրացնել կուսակցականների քաղաքական մակարդակը: Մենք այժմ պարտավոր ենք ամբողջ ուժով աշխատել նրա համար, վորպեսզի ամեն մի կոմունիստի ամուր դիմենք մեծ գեներով—Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի և Սալիհի ուսմունքով, այն ուսմունքով, վորով մենք հաղթել ենք, հաղթում ենք և վորի հիման վրա կհասնենք էլ ավելի փայլուն, մեծ հաղթանակներ:

«Партийное Строительство» ժողնալ № 22-23, 1935 թ.

ԱԳԻՏԱՅԻԱՆ ՄԵՐ ԱՐՎԵՍՏ Ե

Կոմունիստական կուսակցութեան զարգացման բոլոր ետապներում,—նրա սկզբնավորումից, Լենինի կազմակերպած առաջին խմբակներից, մինչև մեր որերի նրա հզորութեան գագաթները—ազիտացիան բացառիկ մեծ դեր է խաղում: Բոլշևիկյան ազիտացիայի ուժը հսկայական է: Ներկա դարի սկզբին նա վոտքի յեր հանում Ռուսաստանի բանվորներին, կազմակերպում էր մարտական դրուժինաներ, ահարկու 1917 թվին կոմունիզմի մեծ բողոքով ջերմացնում էր պրոլետարներին, գյուղացիներին, զինվորներին, նախաստիներին: Նա կազմում էր քաղաքացիական պատերազմի հաղթական կարմիր բանակները, բարձրացնում էր ամբողջ աշխատավոր ժողովուրդը սոցիալիզմի շինարարութեան համար: Յե՛վ զարմանալի վոչինչ չկա նրանում, վոր բոլշևիկ-ազիտատորը հեղափոխական շարժման ամենափայլուն դեմքերից մեկն է հանդիսանում:

Մենք ապրում ենք հենց այնպիսի ժամանակ, յերբ ամբողջ մեր աշխատանքում ազիտացիայի տեսակարար կշիռն արագ աճում է: Իսկապես, Խորհրդային Միութիւնը դարձավ համաշխարհային սոցիալիստական պետութիւն: Ստեղծվել է ծանր արդյունաբերութիւն և յերկիրը հաջողութեամբ տիրապետում է նրա տեխնիկային: Շատ հեղափոխութիւններ են գլուխ կոտրել գյուղացիական հարցի վրա: Այդ հարցն առաջին անգամ աշխարհում լուծված է մեզ մոտ հոգուտ սոցիալիզմի—կոլտնտեսական կարգերը հաղթանակեցին: Այնինչ կապիտալիստական յերկիրներում աճում են աշխատավորների շահագործումն ու չքավորութիւնը, Ֆաշիստական խաղաղամտութիւնը և կապիտալի մերկապարանոց դիկտատուրան, Խորհրդային Միութեան մեջ կատարվում է մասսա-

ների բարեկեցութեան ավելի ու ավելի արագացող բարելավման և սոցիալիստական դեմոկրատիայի լայնացման պատմական պրոցեսը: Կոմունիստական կուսակցութիւնը, վոր հանդիսանում է այն ամենի ուղեղն ու ստեղծագործողը, վոր մենք ունենք, դեռևս յերբեք նման հաղթանակ չեր տոնել:

Այս նշանակում է, վոր մեր ամբողջ աշխատանքում համոզման դերը վիթխարի չափով աճում է: Այնտեղ, վորտեղ առաջ վարչական ներգործում էր հարկավոր կիրառել, այժմ, շատ և շատ դեպքերում, հարցը լուծելու համար բավական է խոսել մարդու հետ, պարզաբանել նրան գործը: Այդ պատճառով, բոլորովին բնական է, վոր այժմ, կուսակցական աշխատանքում և վոչ միայն այնտեղ, այդպիսի ուժով դրվում է ազիտացիայի պրոբլեմը:

Հանցագործութիւն կլինել հեղափոխութեան հանդեպ՝ մտածել, վոր այլևս կարելի չէ ազիտացիա չմղել կուսակցութեան համար, կոմունիզմի համար, քանի վոր մենք հաղթել ենք: Այսպես կարող են դատել փախքոտներն ու իշխանագունները, վորոնք անփական առերևույթ «բարեկեցութեան» հետևում պատրաստ են մոռանալ յերկրի ամենակենսական շահերը: Ընդհակառակը, հենց այժմ համոզման ալիքը պետք է հասնի ավելի մեծ բարձունքների: Դաստիարակել յերիտասարդութեան նոր սերունդը, վորը չգիտեր հին, անիծյալ հասարակակարգը, դաստիարակել հարյուր միլիոնից ավելի գյուղացիներին սոցիալիստական կոլտնտեսային վոգով, բանվորների նոր խավերում դաստիարակել և հին կադրերում խորացնել կոմունիզմի գաղափարները, ամբողջ ժողովրդի մեջ դաստիարակել խորհրդային հայրենասիրութիւնը և ամեն ինչ—մեծն ու փոքրը—գոհարեւելու ընդունակութիւն, յերբ գործը հայրենիքի կենսական շահերի մասին է,—անհ մեր ազիտացիայի նոր հսկայական խնդիրները:

Ազիտացիան մեծ արվեստ է: Այն պետք է հմտորեն կազմակերպել: Առանց բոլշևիկյան կազմակերպման այստեղ հաջողութիւն ձեռք չի բերվի: Ազիտացիան մեծ գործ է և նրա կազմակերպումը յերրորդական աշխատողների հանձնարարել չի կարելի: Պետք է աճեցնել ազիտատորների կադրերը: Մասնավորապես գյուղում աճել է կոլտնտեսականների նոր ակտիվ, այնպես վոր հնարավորութիւն կա մեր ազիտացիայով ընդգրկելու գյուղացիութեան բոլոր շերտերը:

Ագիտացիան պետք է լինի կենդանի, գրավիչ, կոնկրետ, քաղաքականապես սուր, անկեղծ և ճշմարիտ: Պետք է ճանաչել և ուսումնասիրել այն մարդկանց, վորոնց մեջ մղվում է ագիտացիան, իմանալ թե ինչն է նրանց հուզում, ինչով են նրանք հետաքրքրվում, շավիղներ գտնել դեպի նրանց գիտակցությունը, նրանց զգացմունքները, համոզել նրանց և բարձրացնել կոմունիզմի գաղափարները և կուսակցական քաղաքականության հասկացման մակարդակը:

Ագիտատորը մեծ ուժ է: Լրիվ չափով գործելու համար ագիտատորն ամենից առաջ պետք է քաղաքականապես համոզված մարդ լինի: Թե չե պատահում ե, վոր կարծես թե ամեն ինչ ասված է, բայց համոզեցուցիչ չէ: Տրաֆարետը և շտամպը մահ են ագիտացիայի համար: Ագիտացիայի մեջ հարկավոր է կուսակցական, գաղափարական հուր, կրքոտություն: Ագիտացիան պահանջում է հնարագիտության, սրամտության, դիֆերենցիալ մոտեցում դեպի բանվորների, ծառայողների, մասնագետների, կուլտնտեսականների առանձին միջնախավերը: Ագիտատորն ուրիշներին պարզաբանելու համար վոչ միայն ինքը պետք է գրագետ լինի, այլև նա պետք է կարողանա ագիտացիա անել: Թե ինչպես պետք է ագիտացիա մղել, այդ պետք է սովորել, նույնիսկ այն դեպքում, յեթե գիտես, թե ինչ պիտի խոսես:

Քաղաքական ինֆորմացիան ագիտացիայի գործոն և մասսաների գիտակցությանն արագ հասնող ձևերից մեկն է: Բանվորների, ծառայողների, մասնագետների կուլտուրական մակարդակը շատ և շատ բարձրացել է: Մարդիկ ավելի ու ավելի շատ են հետաքրքրվում նրանով, թե ինչ է կատարվում յերկրում և նրա սահմաններից դուրս: Հետաքրքրությունը դեպի քաղաքական անցքերը մեծանում է: Մարդիկ վորոնում են անցքերի, նրանց մեջ յեղած կապի բացատրությունը: Յեվ ագիտատորի խնդիրն ամենից առաջ այն է, վոր անմիջապես պարզաբանի ու բացատրի քաղաքական անցքերը, տեղն ու տեղը, թարմ հետքերով, առանց սպասելու հերթական զեկուցմանը, մարդկանց տա քաղաքական ինֆորմացիա: Չե վոր կիսապարտված թշնամին չի սպասում: Նա ճարպիկ է: Նա ոգտվում է յուրաքանչյուր անցքից իր ոգտին գործող լուրեր տարածելու համար: Նա չի սպասի, մինչև վոր ագիտատորն ուղեգիր ստանա:

Վերջերս «Правда»-յում կուսակցական աշխատողները՝ ագիտացիայի մասին տպված հոդվածները ցույց են տալիս, թե վորքան հմուտ ու բեղմնավոր կերպով կարելի յե և պետք է կադմակերպել քաղաքական ինֆորմացիան: Ընթերցարարները, դրուցարարները, բոլոր այդ ընկերները, վորոնք ուղեգրերի չեն սպասում, սոցիալիզմի գործի համար ամեն մի քայլափոխում ագիտացիա յեն մղում, կատարում են կուսակցության մեծ գործը: Նրանց պետք է ամեն կերպ բարձրացնել, սովորեցնել, հրահանգել, խորհուրդներ տալ, վորպեսզի նրանք իրենց կուսակցական աշխատանքը կարողանան կատարել ել ավելի մեծ ոգուտով յերկրի համար և խափանել հակահեղափոխական, կուլակային և հակակուսակցական տարրերի մնացորդների սուտ և թշնամական «ինֆորմացիան»:

Մեր ագիտացիան հսկայական ուժ ունի, վորովհետև նա ճշմարիտ է, վորովհետև նա հիմնվում է Մարքսի-Էնգելսի-Լենինի-Ստալինի ուսմունքի վրա: Մեր ագիտացիան — դա կյանքի, մեր դասակարգի, մեր աշխատավոր ժողովրդի, մեր կոմունիստական կուսակցության մեծ կյանքի ճշմարտությունն է: Մենք պարտավոր ենք ավելի լավ, ել ավելի քաղաքականապես սրած ագիտացիա մղել, ոգտվելով մեր իրականության բազմաթիվ փայլուն փաստերից: Նոր փուլում մենք պարտավոր ենք բարձրացնել գաղափարականությունը — մեր դարաշրջանի իսկական մարդկանց այդ կարևորագույն հատկանիշը, կարգապահությունը, աշխրջությունը, դեպի կուսակցությունն անսահման անձնվիրությունը, վորպեսզի ավելի արագ առաջ տանենք սոցիալիզմը:

«Правда», 7 ապրիլի 1935 թ.

ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԹԵՈՐԻԱՆ ԲՈԼՇԵՎԻԶՄԻ ՎՈԳԻՆ Ե

Կար ժամանակ, յերբ մեր կուսակցության թշնամիներն առանձնապես շատ եյին խոսում այն մասին, թե իբր լենինիզմը գործնականության պրիմատն է թեորիայի նկատմամբ, վոր գլխավորը լենինիզմի մեջ մարքսիստական գրույթների «իրագործումն է», վոր լենինիզմն ընդհանրապես բավական անտարբեր է դեպի թեորիան: Նման զրպարտություն տարածվում էր հենց նրա համար, վոր լենինիզմը հեղափոխական մարքսիզմի միակ ժառանգորդն է: Սակայն այդ չի նշանակում, վոր չկային ու չկան առանձին կոմունիստներ, վորոնք արհամարհում են թեորիան: Յեղ կուսակցությունը, մասնավորապես ու առանձնապես Լենինն ու Ստալինը, շատ անգամ ստիպված եյին վերադառնալ այդ հարցին, մերկացնելով միաժամանակ և թշնամիների զրպարտությունը և վոչ-բարով կոմունիստները քաղքենիությունը:

Նախատեսելով հեղափոխական պրակտիկայի և հեղափոխական թեորիայի անխզելի կապը և նախադուշակելով մեր կուսակցության, իբրև միջազգային պրոլետարիատի առաջավոր մարտիկի, հատուկ դերը, Լենինը դեռևս բոլշևիզմի արշալույսին ընդգծում էր, վոր «առանց հեղափոխական թեորիայի չի կարող լինել և հեղափոխական շարժում» և վոր «առաջավոր մարտիկի դերը կարող է կատարել միայն առաջավոր թեորիայով ղեկավարվող կուսակցությունը»: Ստալինը նույնպես բազմիցս նշում էր, վոր «պրակտիկան դառնում է կույր, յեթե իր ուղին հեղափոխական թեորիայով չի լուսավորում» և վոր «պրակտիկների ձգտումը՝ հրաժարվել թեորիայից՝ հակասում է լենինիզմի ամբողջ վոգուն ու գործի համար հղի յե մեծ վտանգներով»:

Կոմունիզմի գործը, վորի համար իրենց ամբողջ կյանքում

պայքարում եյին մարդկության մեծագույն մտքեր՝ Մարքսը, Էնգելսը և Լենինը, այն գործը, վորին ներկայումս գլխավորում է մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինը, ապրում է և ավելի ու ավելի շատ եճանապարհ հարթում իր համար, հենց շնորհիվ այն բանի, վոր մեր կուսակցությունն իր աշխատանքում անշեղորեն ղեկավարվում է ամենաառաջավոր թեորիայով: Ինչպես ասում էր ընկեր Ստալինը, թեորիան թույլ էր տալիս և թույլ է տալիս կուսակցությանը տալ «շարժմանը վստահություն, կողմնորոշման ուժ և շրջապատող դեպքերի ներքին կապի ըմբռնում, ոգնում էր և ոգնում է բոլոր պրակտիկներին «հասկանալ վոչ միայն այն, թե ինչպես և ուր են շարժվում դասակարգերը ներկայումս, այլ և այն, թե ինչպես և ուր պետք է շարժվեն նրանք մոտիկ ապագայում»:

Թեորիան ղինում է, հարստացնում է պրակտիկներին պատմական և քաղաքական գիտելիքներով և նրանց դարձնում է լայն հորիզոն, մեծ հեռանկար ունեցող մարդիկ, համարձակ մարդիկ, վորոնք իրենց վոտքի տակ ամուր հող են զգում, խորապես վերլուծում են հասարակական յուրաքանչյուր նոր յերևույթ: Ահա քաղաքացի ունկնդրի բնորոշ հայտարարություններից մեկը: Ընկ. Ա. Սավենկովը, կուսանդամ, Մոսկվայի Ստալինի անվան ավտոգործարանի «մոտոր» ցեխի բլոկ-ցիլինդր խմբի սարքավորող, պատմում է. «Լենինիզմի խմբակի պարապմունքներն ստիպում եյին լավ մտածել առաջուց անցածը և կանգ առնել նոր հարցերի վրա: Բացի խմբակի պարապմունքներից աշխատում եյի կանոնավոր կերպով կարդալ Լենինին և Ստալինին: Սկսեցի ինձ ավելի ամուր, ավելի կայուն զգալ: Կուսակցական և անկուսակցական ընկերների հետ ունեցած վեճերում իմ տեսակետը համարյա միշտ հաղթանակում էր, վորովհետև յես գիտեյի առարկան, աղբյուրը: Մի խոսքով՝ թեորիայով յես խիստ աճեցի և այժմ, զնալով Կարմիր բանակ, միշտ կհիշեմ թեորիայի մասին և կվերադառնամ նրան»:

Յուրաքանչյուր տարի մեր յերկրում բազմանում է կուսակցական և անկուսակցական այն մարդկանց թիվը, վորոնք կուսակցական կազմակերպությունների կողմից ամենորյա գործնական աշակցություն ստանալով, համառորեն տիրապետում են հեղափոխական թեորիային:

Կուսակցության XVII համագումարից հետո, վորտեղ ընկեր

Ստալինը նորից մեծ ուշադրութիւն հատկացրեց մասսաների գաղափարական, քաղաքական դաստիարակութեան հարցերին, կուսակցական կազմակերպութիւնների պրոպագանդիստական աշխատանքն առանձնակի լայն թափ ընդունեց, թեև նրա վորակը դեռևս վատ եր: Դեռ անցյալ տարվա ապրիլին կուսակցութեան Կենտկոմը նշեց, վոր տեղ-տեղ պրոպագանդիստական աշխատանքը գրեհկացվում, վերածվում է մեռած սխալաստիկայի, անբովանդակ շաղակրատութեան:

Այսոր «Պրավդայում» տպվող Համկ(բ)Կ Կենտկոմի «Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» վորոշումից յերևում է, վոր պրոպագանդի դրվածքում սխալներ մինչև այժմ գոյութիւն ունեն և Կենտկոմն ստիպված է հրավիրել նրանց վրա բոլոր կուսակցական կազմակերպութիւնների լուրջ ուշադրութիւնը: Սխալներն ունեն յերկու տեսակի բնույթ:

Տեղ-տեղ պրոպագանդիստական աշխատանքին նայում են վորպես կամպանիոն, վաղանցիկ գործի: Այստեղից ծագում են ամեն տեսակի անթույլատրելի տենդենցներ, նման, որինակ, այն բանին, վոր պրոպագանդիստական աշխատանքն ամառը կծկվի: Վրմանք, ըստ յերևութին, մոռանում են, վոր այդ աշխատանքը չի կարող «սեզոնային» բնույթ կրել, այլ պետք է կատարվի սիստեմատիկ, ամբողջ տարվա ընթացքում:

Նույնը վերաբերում է և պրոպագանդիստների պատրաստման ու վերապատրաստման հարցերին:

Ձի կարելի հանդուրժել այնպիսի դրութեան, յերբ «պրոպագանդիստների վողջ հիմնական կադրը ամառային կարճ ժամանակաշրջանում կտրվում է պրոպագանդիստական աշխատանքից և անց է կացվում հապճեպորեն ու անփութորեն կազմակերպված, դասատուների վատ ընտրած կազմ ունեցող դասընթացներով, վորի հետեանքով պրոպագանդիստները հարկ յեղած պատրաստութիւն չեն ստանում»:

Այսպիսով, կուսակցական կազմակերպութիւնների ամենաառաջին պարտականութիւնն է «սեզոնայնութեան» վճռական վերացումը թե պրոպագանդում ընդհանրապես և թե պրոպագանդիստների պատրաստման մեջ մասնավորապես: Այդ առթիվ Կենտկոմը տալիս է բոլորովին պարզ ցուցումներ, նոր ուժով ընդգծելով դեպի պրոպագանդի կազմակերպումը ձևական մոտեցում ու-

նենալու ամբողջ փասակարութիւնը, պրոպագանդիստների պատրաստման ու վերապատրաստման բացառիկ անհրաժեշտութիւնը, նկատի ունենալով, վոր դպրոցների ու խմբակների աշխատանքի հաջողութիւնն առաջին հերթին պրոպագանդիստից է կախված:

Կուսակցական կազմակերպութիւնների պրոպագանդիստական աշխատանքի հետևյալ խոշոր թերութիւնը վերաբերում է քաղդպրոցների և խմբակների պարապմունքների բովանդակութեանը: Դեռևս տիրապետում են «տղայութեան» և անգիր անելու տարրերը: Շատ դպրոցներում և խմբակներում պարապմունքները սահմանափակվում են տրված թեմայով, և կուսակցութեան քաղաքականութեան ու միջազգային դրութեան ամենահրատապ հարցերի վերաբերմամբ ունկնդիրներն առավել նման ֆնում են առանց պատասխանի: Բոլշևիզմի պատմութեան ուսումնասիրութեան գործը, դրված է չափազանց փնթի՝ կուսակցութեան պատմութիւնը հաճախակի ավանդվում է սխալ և աղավաղված լուսաբանութեամբ:

Բացառիկ ուշադրութեան արժանի յե Կենտկոմի ցուցումն ունկնդիրների կողմից բոլշևիզմի պատմութեան այն ետապների ուսումնասիրութեան անհրաժեշտութեան մասին, վորոնց յուրացումն անհրաժեշտ է մեր կուսակցութեան հաղթանակների պայմաններն ու միջոցները հասկանալու համար: Շատ դեպքերում ունկնդիրներին վոչ բավարար չափով է պարզաբանվում այն փաստը, վոր «մեզ մոտ մարքսիզմն աճեց ու ամրացավ մարքսիզմի ամենավտխերիմ թշնամու, նարոգնիկութեան (նարոգովութեան և այլն) դեմ մղված պայքարում և նրա գաղափարական դրոյթների ու քաղաքական պայքարի միջոցների և մեթոդների (մասսայական կուսակցութեան կազմակերպումը բացասող անհատական տեւոր) ջախջախման հիման վրա»: Անբավարար է պարզաբանվում և այն, վոր մարքսիզմ-լենինիզմն աճեց, ամրացավ և հաղթանակեց ամենից առաջ հին նարոգնիկների դեմ մղած պայքարում, իսկ հետո միջինիկների, ետերների դեմ մղած պայքարում: Վերջապես, վոչ բավարար է պարզաբանվում, վոր սոցիալիզմի հաղթութիւնները հնարավոր դարձան ամենից առաջ իբրև հետեանք կուսակցութեան անխնա պայքարի տրոցկիզմի, տրոցկիստական-դինովյեվական խմբակի, աջ թեքման, «ձախ» կոմունիստների և բոլոր այլ հակակուսակցական խմբակցութիւնների դեմ:

Կուսակցութեան պատմութեան ուսումնասիրութեան բոլոր այդ թերութիւններն ամենակարճ ժամանակամիջոցում պետք է վերացվեն: Պետք է հիշել, Վոր առանց բոլշևիզմի պատմութիւնը գիտենալու, առանց կուսակցութեան ծրագիրն ու քաղաքականութիւնը գիտենալու, առանց գիտենալու, թե ինչպէս ե կառուցված, ինչպէս ե պայքարում ե ում դեմ ե պայքարում մեր կուսակցութիւնը, Վոչ մի կոմունիստ չի կարող արդարացի իր բարձր կոչումը, նա ի վիճակի չե արագ ե ուղիղ հասկանալու իրերի դրութիւնը ե չի կարող կատարել իսկական առաջավոր մարտիկի դերը:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմի հրապարակվող վորոշումը «Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին» ամենաաշխույժ արձագանք կգտնի դեպի թեորիան ձգտող, մարքսիզմ-լենինիզմի գիտելիքներին տիրապետող, կուսակցական ե անկուսակցական մասսաներում:

«Правда», 14 հունիսի 1935 թ.

ԿՈՄՈՒՆԻՋՄԻ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻՍՏՆԵՐԸ

Արդի հասարակութեան մեջ միայն յերկու գաղափարախոսութիւն կարող ե լինել՝ բուրժուական ե սոցիալիստական: Միջին գաղափարախոսութիւն չկա, վորովհետեւ դասակարգային հասարակութեան մեջ աներևակայելի յե վորեւ արտադասակարգային կամ վերդասակարգային գաղափարախոսութիւնը:

Կոմունիստական աշխարհայացքը խոշորագույն յերկիրներից մեկի պետական դոկտրինան (վարդապետութիւնն) ե դարձել, — այն յերկրի, վորտեղ, վոչ հորինակ կապիտալիստական աշխարհին, տեղի յե ունենում արտադրողական ուժերի բուռն վերելք, լիարյուն խփում ե տնտեսական կյանքի զարկերակը: Յեվ առ ձեռք ե բերված շնորհիվ այն բանի, վոր Մարքսի-Ենգելսի-Լենինի-Ստալինի ուսմունքն ե դարձել վիթխարի այն շինարարութեանն ուղղութիւն տվող հիմնական ուժը, վորը յեռում ե մեծ յերկրի անծայրածիր տարածութիւնների վրա:

ԽՍՀՄ մեջ ձեռք ե բերված սոցիալիզմի վերջնական ու անդառնալի հաղթութիւն: Մի յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորութիւնն ապացուցված ե գործով: Պրոլետարական մեծ հեղափոխութեան յերկրի բարեկամների թիվն անդադար աճում ե: Կոմունիզմի դրոշմ որավոր դեպի ինքն ե ձգում կողմնակիցները ու մարտիկները նորանոր ջոկատներ:

Բուրժուական գաղափարախոսութիւնը կորցնում ե իր դիրքերը: Ֆաշիզմը, բուրժուական գաղափարախոսութեան այդ ամենից ավելի ռեակցիոն ու մերկապարանոց ձեւը, հասարակութիւնը դեպի հետ, դեպի միջնադարի խավար ժամանակները, դեպի խավարամոլութիւն ու մարդատյացութիւն ե քարշ տալիս: Սոցիա-

լիզմը՝ դա համայն մարդկության վաղվա որն է, լի արևով, յերջանկությամբ, ուրախությամբ ու լայն հեռանկարներով:

ԽՍՀՄ ժողովուրդների հեղափոխական յեռանդի հեղեղները բոլշևիկների կուսակցությունն ուղղել է անդասակարգ հասարակություն ստեղծելու համաշխարհային-պատմական խնդրի լուծման կողմը: Մեծ ու պատվավոր է կոմունիստի պարտականությունը — կոմունիստական աշխարհայացքի սերմերը ցանել միլիոնավորների մեջ, հոգածությամբ աճեցնել նրանց ծիլերը, կազմավորել նոր մարդու գիտակցությունը: Այս խնդրի նվաստացումն ասպարեզ է հարթում բուրժուական գաղափարախոսության համար, վորովհետև կապիտալիզմի մնացուկները մեղանում եկոնոմիկայի և մարդկանց գիտակցության միջից դեռևս վերացված չեն, ոպորտունիզմի աղբյուրները դեռևս մնում են: Վճռական մարտերում ջախջախված թշնամական ուժերի մնացորդները դեռևս գոյություն ունեն և փորձում են իրենց գաղափարախոսության մահադեղով թունավորել աշխատավորության ամենից պակաս կայուն տարրերին: Սրանով հասկանալի յե դառնում, թե ինչու կուսակցությունն այսպես անդադրում ընդգծում է ագիտացիոն ու պրոպագանդիստական աշխատանքի թերությունները և պահանջում է վճռապես լավացնել այդ աշխատանքը:

Ցեմ այս թերությունները վերացնելու համար չկա ավելի լավ բան, քան բոլշևիզմի փառավոր տրադիցիաներին, մեր կուսակցության ավելի քան յերեք տասնամյակի ընթացքում ձեռք բերած հարստագույն բազմազան փորձին դիմելը:

Ընդամեն շատ կարևոր է հիշել, թե Լենինն ինչպես անխնայորեն խորագանում էր ռաբոչեդեկեցներին, վորոնք խոնարհվում եյին տարերայնության առաջ, չեյին հասկանում բանվորական շարժման մեջ գիտակցականության ունեցած նշանակութունը և դրանով իսկ հրաժարվում եյին սոցիալիզմից: Ի հակադիմա սրան՝ բոլշևիկները կազմակերպում եյին քաղաքական լայն ագիտացիա, պրոպագանդիստական համառ աշխատանք մարքսիզմի գաղափարները բանվոր դասակարգի մեջ տարածելու համար: Բարձր սկզբունքայնություն, համոզելու ուժին վարպետորեն տիրապետել կառողմանալը, կոմունիստական խոսքը մասսաների մեջ գրավիչ, աշխույժ ու վառ կերպով տանելը — ահա թե մշտապես ինչով են

տարբերվել բոլշևիկյան ագիտատորների, պրոպագանդիստների, կազմակերպիչների կադրերը:

Այժմյան պրոպագանդիստները պետք է սովորեն ու սովորեն բոլշևիկյան այս տրադիցիաները, պետք է սովորեն պրոպագանդի ու ագիտացիայի արվեստը՝ առաջին հերթին բանվոր դասակարգի մեծ ուսուցիչներից ու առաջնորդներից — Լենինից ու Ստալինից:

Անցյալի ինչ պայծառ եջեր են հարուցում «Պրավդա»-յում յերեկ հրատարակված՝ Անդրկովկասի հին բանվորների հիշողություններն ընկեր Ստալինի հեղափոխական գործունեյության մասին մեր կուսակցության կազմակերպման արշալույսին: Դեռևս յերեք ու կես տասնյակ տարի առաջ ընկեր Ստալինը, լինելով մեր հնագույն կազմակերպություններից մեկի՝ անդրկովկասյանի ղեկավարը, կոմունիզմի պրոպագանդիստի անթառամ որինակ է ցույց տվել: Նա դեռևս այն ժամանակ վայելում էր ուժեղ հոնտորի հռչակ, կարողանում էր հմտորեն գործել համոզելու ուժով և իր հսկայական երուդիցիայով:

Նայեցեք, թե նա ինչպես էր կարողանում միացնել պրոպագանդը հեղափոխական պայքարի պրակտիկայի հետ, թե նա ինչպես հմտորեն էր կառուցում իր ագիտացիան՝ զինելով առաջավոր բանվորներին ինքնակալության դեմ մղած նրանց պայքարում: Մեր պրոպագանդիստներն այս բանը պետք է պինդ հիշեն և միանգամ ընդմիշտ վերջ տան ամեն տեսակի սխալաստիկայի, պետք է այնպես սովորեցնեն, վոր ունկնդիրը միշտ գաղափարապես զինված լինի, վոր նա լավ գոտեպնդված լինի կուսակցության քաղաքականության և ընթացիկ մոմենտի կարևորագույն հարցերի վերաբերմամբ:

Ընկեր Ստալինն ամեն մի դեպքից ոգտվում էր, վորպեսզի բանվորներին մատակարարի բոլշևիկյան բրոյդուրներ, թուղցիկներ, բանվորների համար կարդա, բացատրի նրանց կուսակցական գրականությունը: Սա ինչպես հեռու յե մի քանի, թող ներվի մեզ ասել, այնպիսի կոմունիստների պրակտիկայից, վորոնք քաղխրմբակ են գնում, վորպեսզի կատարած լինեն հերթական «բռնավորումը», իսկ կենդանի իրականության մեջ քաղքենու տեսք ունեն: Ինչ վորորմեի տեսք ունեն այն «պրոպագանդիստները», վորոնք իրենց տղայությամբ, սխալաստիկայով, դատարկ, անգիր

արած ֆորմուլաներով փախցնում են հավասը՝ լսելու սոցիալիզմի համար բոլշևիկների միացած պայքարի փառապանծ գրավիչ եջերի մասին:

Ահա թե ի՜նչ է ստում ընկեր Ստալինի՝ 1900 թվականի խմբակի մասնակիցներից մեկը—ընկեր Սուրցիկովան:

«Նա, ով գոնե միանգամ հանդիպել է ընկեր Ստալինին, յերբեք չի մոռանա նրա համեստությունը, իմաստությունը, անցքերն արագ ըմբռնելու և ճիշտ, պարզ ցուցումներ տալու նրա կարողությունը, չի մոռանա նրա խորաթափանցությունը, նրա այն կարողությունը, վերով նա մարդու մեջ դաստիարակում էր ամբողջ կյանքի համար անսահման անձնվերություն՝ դեպի բանվոր դասակարգի գործը, անհաշտելիություն՝ դեպի հեղափոխության բոլոր թշնամիները»:

Ահա թե ի՜նչպես պետք է լինի մեր պրոպագանդիստի իդեալը: Ահա թե ի՜նչ բանի նա պետք է ձգտի:

Պետք է խոսել այնքան հասկանալի ու գրավիչ, վոր ամեն մի ունկնդիր կոփվածք ստանա ամբողջ կյանքի համար: Պետք է սովորեցնել այնպես, վոր ամեն մի ունկնդիր անհամբերությամբ սպասի՝ ստացված գաղափարները գործնականում իրացնելու դեպքի: Պետք է լինել հստակ, պարզորոշ յուրաքանչյուր խոսքում, յուրաքանչյուր պատասխանում, վորպեսզի ընթերցողի մեջ ինչպես հարկն է պարզ պատկերացում ստեղծել մարքսիզմ-լենինիզմի մեծ ուսմունքի մասին, մեր կուսակցության հեղափոխական հարստագույն փորձի մասին:

Բոլշևիզմի գաղափարախոսությունը պրոպագանդով զբաղվելը հեշտ խնդիր է, դա մի խնդիր է, վոր պահանջում է ունենալ մեծ գիտելիքներ, հմտություն և, վոր առանձնապես կարևոր է, պահանջում է սիրով վերաբերվել դեպի գործը: Ամեն տեսակի դատապարտման են արժանի թեթևամտորեն պրոպագանդիստ ընտրելը, փոքր ստափ ունենալու պատճառով դիջումներ անելը, լիբերալ վերաբերմունքը դեպի տղայությունը:

Մենք պետք է համառորեն աճեցնենք հաստատամիտ և ընդունակ պրոպագանդիստներ, նրանց մասնագիտացնենք այդ գործում և նրանց պահենք հոգատարությամբ ու սիրով:

Բոլշևիզմին միշտ խորթ է յեղել անհոգությունը դեպի գաղափարային դաստիարակությունը, դեպի թեորիան: Այդ անհո-

գությունը չափազանց բնորոշ է անկայուն կոմունիստների համար: Իրենց գիտակցական գործունեություն մեջ վոչ թե նրանք են տիրապետում իրադարձություններին, այլ իրադարձություններն են տիրապետում, ճնշում նրանց: Նրանք չունեն պարզ հեռանկար: Նրանք հեշտությամբ են շեղվում ճիշտ ուղուց: Յեվ միայն թեորիան, մարքսիզմ-լենինիզմի թեորիան է, վոր գործնական աշխատավորներին տալիս է «կողմնորոշման ուժ, հեռանկարի պարզություն, վստահություն աշխատանքի մեջ, հավատ դեպի մեր գործի հաղթությունը» (Ստալին):

Պրոպագանդիստներ և ագիտատորներ: Լենինից ու Ստալինից սովորեցնեք ագիտացիայի ու պրոպագանդի արվեստը: Յեղեք բոլշևիզմի մեծ տրադիցիաների արժանավոր կրողները, մեր փառապանծ կուսակցության արժանավոր զավակները:

«Պրավդա», 24 սեպտեմբերի 1935 թ.

ԿՈՒՍԱԿՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ՄՏԱՀՈՐԻՋՈՆԻ ՄԱՍԻՆ

Կուսակցական փաստաթղթերի ստուգումը վճռապես արագացրեց բոլոր կուսկազմակերպությունների աշխատանքի վերակառուցման տեմպը. նա վոչ միայն և վոչ սոսկապես ակտիվացրեց մասսաներին և թափահարեց ղեկավարներին. կուսակցական փաստաթղթերի ստուգումը վերակառուցման բոլոր պլաններն ու սկսումները խիստ անդրդվելիությամբ վերածեց ավելի արագ ընթացքի ու ավելի գործնական լեզվի: Կուսաշխատանքի շարունակ աճող աշխուժացումն անուրանալի փաստ է:

Դժվար է հաշվել, թե շրջկոմների քարտուղարները քանի դեկտեմբեր են արել կուսաշխատանքի վերակառուցման ժասին: Նրանք զեկտեմբեր են նեղ ու լայն կուսակտիվներում, շրջկոմի բյուրոյում ու պլենումում, ագիտատորներին ու պրոպագանդիստներին, կուսկազմակերպիչներին՝ կուսխմբկազմակերպիչների հետ միասին ու նրանցից ջոկ: Նրանք բանավոր ու գրավոր կերպով, մաս-մաս ու ամբողջությամբ, շրջկոմի ամբողջ ապարատի և նրա ստորին ղաղներին վերաբերյալ հաշիվ են տվել վերադաս խոստանցիաներին:

Որինական է մի հարց. իսկ ի՞նչպես են վերակառուցվում շրջկոմներին քարտուղարներն իրենք: Ոոսքը հաղարավոր աշխատողների մասին է, վոր կարևորագույն դեր են խաղում կուսակցական ապարատում: Սկզբնական կազմակերպություններն անմիջականորեն ղեկավարողը նրանք են: Նրանք են, վոր ամեն որ պայքար են կազմակերպում կուսակցության վորոշումներն անմիջականորեն տեղում գործնականապես իրացնելու համար: Աշխատավորության անկուսակցական մասսաների տրամադրությունների մեջ տեղի ունեցող ամենափոքր տեղաշարժն անգամ մեկն են նրանց և հասնում: Նրանք են դասավորում կադրերը՝ աճեցնելով

կոմունիստներին ավելի ու ավելի դժվար խնդիրների լուծման համար: Իսկ ի՞նչպես են վերակառուցվում նրանք իրենք:

Մեղանում քանի գնում շատանում են շարքային վորակյալ այնպիսի բանվորները, վորոշք միջնակարգ դպրոցի ծավալով պատրաստականություն ունեն: Միլիոնավոր բանվորներ հաստոցից, հնոցային կամ մարտնչյան վառարանի մոտից գնում են յերեկոյան տեխնիկում, ինստիտուտ, արտադրատեխնիկական դասընթացներ, ոգագնացական դպրոց, գրադարան են գնում գրքեր վերցնելու հեռակա ուսուցման համար: Հարեանների մոտ ամթիով են մնում այն բանվորը, վորը չի կարողանում գրագիտորեն և ինքնուրույնորեն գլուխ հանել գծագրից, գրագիտորեն ոգտվել ու ղեկավարվել հսկիչ-չափողական ապարատներից: Աճող սերունդը, այս որվա դպրոցականները տարեցտարի անմիջական ու անվիճելի ակնբախություն բարձրացնելու յեն թե բանվորների և թե կոտնտեսականների կուլտուրական միջին մակարդակը:

Կուսակցական աշխատողը՝ դա մասսաների ղեկավար է: Նա վոչ կարող է ունենալ և վոչ էլ պետք է ունենա հանրագիտական դիտելիքներ բոլոր բնագավառներում: Ասենք, առաջին հայացքից նա թվում է մի մարդ, վորն իրապես հաղթահարել է աշխատանքի բաժանման ամեն տեսակի հետքերը: Նա յե, վոր պրոպագանդիստին խորհուրդներ է տալիս խմբակում պարապելու հերթական նյութի մասին: Նա յե, վոր պրոֆաշխատողի հետ քննում է աշխատավարձի ռեֆորմը՝ մտնելով տարիֆային դասակարգումներին բոլոր նրբությունների մեջ: Նա յե, վոր աշխուժորեն վիճաբանում է ժողանդավորների հետ՝ ճաշի, բուլկայի ու մի բաժակ կվասի գինը կալկուլացիա անելու մասին: Նա յե, վոր հրահանգում է քաղաքական ընթացիկ կամպանիայի համար՝ ուղարկվող ագիտատորներին: Նա յե ստուգում դաշտում, թե արդյոք հանված է հողից ամբողջ կարտոֆիլը, վո՞րտեղ է նա պահվում, ի՞նչպես է փոխադրվում: Նա տանջալից խոժոռվում կամ ուրախ ժպտում է՝ տեսնելով կթի վերաբերյալ կոլտնտեսությունների և խորհտնտեսությունների տված թվերը... Մի խոսքով՝ նա «թե ծովագնաց է և թե ատաղձագործ»:

Կուսակցական աշխատողը պետք է լինի քաղաքական գործողությունում ու բոլշևիկյան թեորիայի վարպետը, հաղարավոր ու միլիոնավոր մարդկանց կազմակերպիչն ու դաստիարակիչը: Վոչ

Թե արտաքին հանրագիտականությունը, այլ իսկապես կարողա-
նալ հասկանալ ամեն մի փաստի քաղաքական նշանակությունը,
պարզել, թե նա վերաբերից յերևան յեկամ և դեպի ուր ե զարգա-
նում, հւստի համար ե նա ձեռնտու մզվող դասակարգային պայ-
քարում,—ահա թե ինչով ե տարբերվում կուսակցական աշխա-
տողը: Նրազգացությունը դեպի կազմերը, նրանց մարտունակություն
ստուգում, նրանց ճիշտ դասավորում, արյուն ու մարմին դարձած ան-
հաշտելի զգոնություն—սա յե նրա բնորոշ գիծը:

Կուսակցական աշխատողն իր «մասնագիտությունն», իր
«պրոֆեսիան», իր բնագավառի «տեխնիկան» ունի: Նա քաղաքա-
կան գործիչ ե: Նա ամենաառաջավոր թեորիայով զինված մի կու-
սակցություն դեկավար կազմերի թվումն ե: Հեղափոխական մե-
ծագույն գործողություն մի կուսակցություն, վորը մտքի զարմա-
նալի խիղիս ու հեռահա թափը զուգակցում ե կազմակերպական
անհրաժեշտ թե խոշոր և թե մանր բոլոր միջոցառումների շղթայի
չտեսնված քրտնաշան մշակման հետ: Մի կուսակցություն, վորը
դեկավարում ե առաջվա կյանքի բոլոր հիմերի (устой) չտեսնված
հերոսական պլանային ու գիտակցական վերակառուցման միջով
անցնող յերկիր,—մի յերկիր, վորտեղ այնպես աննկատելի յե յե-
րադի ու իրականություն, «մանր գործերի» ու մեծագործություն-
ների սահմանը:

Այնինչ՝ մեզանում մինչև այժմ ել յերբեմն հանդիպում ե կու-
սակցական մի աշխատողի տիպ, վորը կոկետություն ե անում սա-
կավազրագիտությունը ու անկուտուրականությունը, իբրե թե,
յես գիմնադրաներում ու համալսարաններում չեմ սովորել: Այդ
վոչ-բարով աշխատողը գլխի չի՝ ընկնում, թե հենց նրա կազմա-
կերպության մեջ շարքային կոմունիստներն առանց արտադրու-
թյունից կտրվելու արդեն վերջացրել են յերեկոյան կոմունիստա-
կան համալսարանը: Նա գլխի չի ընկնում, թե իր միայն առաջվա
ծառայությունները վկայակոչելը չի հաշտվում ինքնաքննադա-
տություն վոգու հետ:

Կուսակցական յուրաքանչյուր աշխատող պետք ե ճշտությամբ
պատկերացնի իր առաջնորդների մակարդակը, — Մարքսի, Ենգել-
սի, Լենինի, Ստալինի մակարդակը: Կոմյերիտմիություն III համա-
գումարում Լենինի առած խոսքերը կարելի յե վերաբերել մեր ու-

սուցիչներին ամեն մեկին: Հիշեցնենք Վլադիմիր Իլյիչի այս նշա-
նավոր արտահայտումը:

«Մարքսը հենվում եր կապիտալիզմի որով նվաճված մարդ-
կային գիտելիքների հաստատուն հիմքի վրա. ուսումնասիրե-
լով մարդկային հասարակության զարգացման որենքները,
Մարքսը հասկացավ կապիտալիզմի՝ դեպի կոմունիզմ տա-
նող զարգացման անխուսափելիությունը, և, վոր գլխավորն
ե, նա այս բանն ապացուցեց կապիտալիստական այդ հա-
սարակության ամենաճիշտ, ամենամանրադնին, ամենախոր
ուսումնասիրության հիման վրա»:

Յեղ մի թե մենք չենք տեսնում, թե ինչպիսի հանճարեղու-
թյամբ թափանցելով գործի եյություն մեջ, նրա առանձնահատ-
կությունների մեջ, թե ինչպիսի բազմակողմանի գիտություն ե
ընկեր Ստալինը դեկավարում միջազգային քաղաքականությունն
ու տնտեսական շինարարությունը, ճարտարապետությունն ու
թատրոնը, պատմագիտությունն ու գեղարվեստական գրականու-
թյունը, լոկ սոցիալիստական ռեալիզմի ստալինյան լողունը
համաշխարհային գրականության պատմության մեջ բաց արեց
նոր գլուխ:

Մի թե մեր կուսակցական ընկերները պարտավոր չեն վա-
րից վեր հավասարվելու մեր ուսուցիչների այս մակարդակին:
Կուսակցական յուրաքանչյուր աշխատող իր առջև պետք ե դնի
վոչ միայն փոքր խնդիրներ, այլև մեծ նպատակներ: Լենինիզմը
մեզ սովորեցնում ե մեծապես գնահատել դեկավար կազմերի,
նրանց գաստիարակության և ընտրության նշանակությունը: Մեր
«պրոֆեսիոնալ հեղափոխականները» պետք ե կանգնած լինեն դե-
պի իրենք յեղած նորանոր ու շարունակ աճող տասնյակների բարձ-
րության վրա:

Շատ կուսաշխատողների այն մշտական գանգատը, թե ժա-
մանակ չունեն՝ վկայում ե ինքնահոսի յենթարկված լինելու մա-
սին և շատ տագնապալի ազդանշան ե: Վատ ե, որինակ, գործա-
րանային կուսկոմի այն քարտուղարը, վորը ժամանակ ունի տա-
նյակներով կամ հարյուրներով գանգատներ քննելու ցեխերում
յեղած կարգ ու կանոնի պակասության մասին և ժամանակ չունի
լավ մտածելու իր գործարանի տեխնիկական քաղաքականության
ծրագրային ու վճռողական հարցերի մասին: Վատ ե, որինակի

համար, կուսակցութեան մարդային այն կոմիտեն, վորը վախե-
նում է կուսակցական աշխատողներին ուսուցման համար գործից
կտրելուց՝ հետաձգելով այդ ուսուցումը մերթ մինչև ցանքի վեր-
ջը, մերթ մինչև բերքահավաքի վերջը, մերթ մինչև կոնֆերանցիա-
անցկացնելը—գարնանից մինչև ամառ, մինչև աշուն, մինչև ձմեռ:
Վատ է այն կազմակերպութիւնը, վորտեղ ակտիվի հետ պարա-
պելու հատուկ սխտեմ չի մտածված: Պատահական չէ, վոր այն-
տեղ գանգատներ կլինեն աշխատողներ չլինելու մասին և ան-
վերջ խնդիրներ՝ մարդկանցով ամբապնդելու մասին:

Կուսակցական աշխատողը վոչ կարող է և վոչ ել պարտաւոր
է ավելին գիտենալ, քան գիտեն մասնագետ աշխատողներն իրենց
մասնագիտական բնագավառում: Բայց նա նրանց բոլորից պետք
է գերազանցի իր «մասնագիտութեամբ»—ստալինյան շկոլայի քա-
ղաքական գործչի լայն մտահորիզոնով, քաղաքական ու կուլտու-
րական բարձր մակարդակով:

Կուսակցական աշխատանքի վերակառուցումը, միանձնավար-
ների իրավունքներին ու պարտականութիւններին արտադրու-
թեան մեջ միջամտելու, խորհրդային մարմինների գործունեյու-
թեանը յերկրորդելու, արհմիութիւններին փոխարինելու վճռա-
կան վերացումը սաստիկ բարձրացնում են կուսակցական ապա-
րատի սխտեմում աշխատող ամեն մեկի քաղաքական հագեցա-
ծութիւնը, բովանդակալիցութիւնը և պատասխանատվութիւնը:

Կուսակցութիւնը կուսակցական յուրաքանչյուր աշխատողին
կատեգորիկ պահանջ է առաջադրում՝ ավելի արագ վերակառուց-
վիր, ավելի հիմնավոր ընդլայնիր քո մտահորիզոնը, արժանի
յեղիր Լենինի ու Ստալինի բոլշևիկյան մեծ կուսակցութեան ա-
պարտում աշխատելու մեծագույն պատվին ու յերջանկութեանը:

«ՊՐԱՆՆԱ», 25 հոկտեմբերի 1935 թ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԿԱՆԴԸ

Հսկայական չափերով աճել են մեր կուսակցութեան պրոպա-
գանդիստական կադրերը: Հեռավոր Կապրի կղզում յեղած մինչ-
հեղափոխական դասընթացներից, միջանի տասնյակ դասախոս-
ներից մինչև կարմիր պրոֆեսորայի ինստիտուտները, մինչև տաս-
նյակ հազարներով սովորողներ ունեցող կոմբուհները, մինչև կու-
սակցական դպրոցների ու խմբակների գեղակերտ սխտեմը: Ինչ
մեծ ու հարուստ ուղի յենք անցել:

Բայց կյանքն անողքաբար առաջ է շարժվում՝ առաջադրե-
լով նորանոր պահանջներ, նորանոր հարցեր: Արդեն ավարտված
է նոր հասարակակարգի հիմքը, մի հասարակակարգ, վորի ուրվա-
գծերը տեսականապես հիմնավորել են մարքսիզմ-լենինիզմի հիմա-
դիրները: Մենք մոտենում ենք յերկրորդ հնգամյակի—սոցիալիս-
տական հասարակութեան կառուցման հնգամյակի—վերջին: Խոսքը
վոչ միայն տնտեսութեան մեջ, այլև մեր հայրենիքի միլիոնավոր
մարդկանց գիտակցութեան մեջ փոփոխութեանը հաղթահարելու մա-
սին է:

Այս վիթխարի խնդրի իրագործումը պահանջում է մեծագույն
կազմակերպվածութիւն, պահանջում է ահագին չափով բարձրաց-
նել մեր յերկրի յուրաքանչյուր քաղաքացու և ամենից առաջ յուրա-
քանչյուր կոմունիստի քաղաքական ու կուլտուրական մակար-
դակը:

Բարձրացել է կառավարող կուսակցութեան անդամի դերը,
կուսակցական ղեկավարի, պրոպագանդիստի, ագիտատրի դերը:
Այժմ բավական չէ միայն հեղափոխութեան գործին նվիրված լի-
նելը: Պետք է գիտելիքներ ունենալ, կատարելապես տիրապետել
մարքսիզմ-լենինիզմի թեորիային, պետք է առանձին զգոնութիւն
ու աշխրջութիւն ունենալ:

Ընկեր Ստալինը դեռևս XVII համագումարում ամբողջ սրությամբ մատնանշեց կոմունիստների գաղափարական-քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու անհրաժեշտությունը: Բոլոր հետագա իրադարձությունները — թե ընկեր Կիրովի վճռագործ սպանությունից բխող դասերը, թե Յենուկինի գործը և թե, վերջապես, կուսակցական փաստաթղթերի այժմ անցկացվող ստուգումը — այս ամենը դարձյալ մի անգամ հաստատում է յուրաքանչյուր կոմունիստի հեղափոխական զգոնությունը, իսկ հետևաբար և գաղափարական-քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու հրատապ անհրաժեշտությունը:

Համկ(բ) Կենտկոմը վերջերս մի շարք վորոշումներ կայացրեց կուսակցական պրոպագանդի մասին: Կենտկոմը լուրջ ուսուցումը ճշգրտում ու ազդեցիկ գաղափարները դատապարտեց. կուսկոմներին քարտուղարների վրա դրեց կուսգործների կոմպլեկտավորման անմիջական ղեկավարումը. պարտավորեցրեց անցկացնել բոլոր պրոպագանդիստներին հատկապես առանձնացված հանձնաժողովներով. մատնանշեց կուսակցության պատմության դասավանդման գործը բարելավելու անհրաժեշտությունը և, վերջապես, հունիսի 14-ին վորոշում հանեց՝ «Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին»: Բացի սրանից, ինչպես հայտնի է, Կենտկոմն առանձնացրեց կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի մի հատուկ բաժին՝ համապատասխանորեն վերակազմելով կուլտպրոպը:

Ի՞նչն է առաջացնում այս բոլոր միջոցառումները:

Նրանց առաջացրել են կուսակցական պրոպագանդի աճած խնդիրները, նրանց թելադրողը կուսակցության հոգատարությունն է՝ կոմունիստների տեսական մակարդակը և նրանց գաղափարային սպառազինվածությունը բարձրացնելու մասին, Յեվ խոսքը բնավ էլ մասնավոր միջոցառումների մասին չէ, այլ կուսակցական կրթության ամբողջ սխեմայի մասին է, կուսակցական պրոպագանդի խնդիրների մասին՝ նոր պայմաններում, այս գործը կտրականապես բարելավելու մասին է:

Անկասկած է, վոր XVII համագումարից հետո, մանավանդ վերջին ժամանակներս կուսակցական փաստաթղթերի ստուգման կապակցությամբ փոքր ինչ լավացել է պրոպագանդիստական աշխատանքը: Սրա մասին են խոսում թե հազարավոր կուսակ-

ցական նոր գպրոցները, խմբակները, նշանակելիորեն ավելի լավ հաճախելիությունը և թե դասավանդման ավելի բարձր վորակը: Աճել-բարձրացել են պրոպագանդիստներն էլ, փոքր ինչ ավելի լավ են սկսել աշխատել կուսակալներտները: Բայց այս ամենով հանդերձ՝ պրոպագանդիստական աշխատանքը շարունակում է շատ կազմակերպություններում մնալ յաժըր մակարդակի վրա: Դեռևս չկա իսկական պայքար Կենտկոմի վորոշումների կատարման համար, չկա պրոպագանդիստական աշխատանքի ընդհանուր վերելք:

Կուսակցական ղեկավարների վորոշ մասի մեջ դեռևս կան մարդիկ, վորոնք չեն գուրգուրում թերիան, թերագնահատում են պրոպագանդը և պատրաստ են ձեռք վերցնելու գաղափարախոսական գործերից: Կան մարդիկ, վորոնք սովոր են հույս դնելու ինքնահոսի վրա, պոչից քարշ գալու, ապրելու վաղուց անցած րրերի պատկերացումներով: Չենք ասի, թե այդպիսիները շատ են, բայց այդպիսի մարդիկ կան:

Այս մասին ամենից լավ վկայում է կուսակցության Կենտկոմի որերս հրապարակված վորոշումը «Կուսակցական պրոպագանդի վիճակի մասին Սվերդլովսկի մարզում»: Կուսակցության մարզկոմը պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին Կենտկոմի կայացրած վորոշումներից յեղրակացություններ չի արել և գործը թողել է ինքնահոսի: Այդ մարզի կուսակցական խոշորագույն կազմակերպությունների ղեկավարները — ընկերներ Սմիրնովը, Ոկուշավան, Ավերբախը — հաճախ հանդիսավոր կերպով հայտարարելով պրոպագանդի նշանակության մասին՝ «չեն կազմակերպել կուսակցական գպրոցների ու խմբակներ կոմպլեկտավորումը՝ համապատասխան Կենտկոմի վորոշման»: Մեծ վստահությամբ ոժտված կուսակցական այդ ղեկավարները հարկավոր չեն համարել անձամբ զբաղվել կուսակցական գպրոցների կոմպլեկտավորմամբ, և դատելով նրանցում յեղած պրոպագանդիստական աշխատանքի մակարդակով, նրանք առհասարակ չեն հետաքրքրվում կոմունիստների գաղափարային դաստիարակությամբ՝ այս գործը համարելով յերկրորդական գործ:

Սվերդլովսկի մարզում յեղած աղայական արհամարհական այսպիսի վերաբերմունքը դեպի պրոպագանդը և պրոպագանդիստները բնորոշ է կուսակցական շատ ղեկավարների համար: Որինակ, Ստալինսկում վոչ քաղկոմի քարտուղար Տրեգուբենկովը,

Հնկեր Ստալինը դեռևս XVII համագումարում ամբողջ սրությամբ մատնանշեց կոմունիստների գաղափարական-քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու անհրաժեշտությունը: Բոլոր հետագա իրադարձությունները— թե ընկեր Կիրովի վոճրագործ սպանությունից բղխող դասերը, թե Յենուկիձեյի գործը և թե, վերջապես, կուսակցական փաստաթղթերի այժմ անցկացվող ստուգումը — այս ամենը դարձյալ մի անգամ հաստատում է յուրաքանչյուր կոմունիստի հեղափոխական ղգոնությունը, իսկ հետևաբար և գաղափարական-քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու հրատապ անհրաժեշտությունը:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը վերջերս մի շարք վորոշումներ կայացրեց կուսակցական պրոպագանդի մասին: Կենտկոմը լուրջ ուսուցումը ճոճոցով ու ազմուկով գաղտնափոխելը դատապարտեց. կուսկոմների քարտուղարների վրա դրեց կուսպրոցների կոմպլեկտավորման անմիջական ղեկավարումը. պարտավորեցրեց անցկացնել բոլոր պրոպագանդիստներին հատկապես առանձնացված հանձնաժողովներով. մատնանշեց կուսակցության պատմության դասավանդման գործը բարելավելու անհրաժեշտությունը և, վերջապես, հունիսի 14-ին վորոշում հանեց՝ «Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին»: Բացի սրանից, ինչպես հայտնի է, Կենտկոմն առանձնացրեց կուսակցական պրոպագանդի ու ազիտացիայի մի հատուկ բաժին՝ համապատասխանորեն վերակազմելով կուլտպրոպը:

Ի՞նչն է առաջացնում այս բոլոր միջոցառումները:

Նրանց առաջացրել են կուսակցական պրոպագանդի աճած խնդիրները, նրանց թելադրողը կուսակցության հոգատարությունն է՝ կոմունիստների տեսական մակարդակը և նրանց գաղափարային սպառազինվածությունը բարձրացնելու մասին: Յեվ խոսքը ընա՞վ էլ մասնավոր միջոցառումների մասին չէ, այլ կուսակցական կրթության ամբողջ սիստեմի մասին է, կուսակցական պրոպագանդի խնդիրների մասին՝ նոր պայմաններում, այս գործը կտրականապես բարելավելու մասին է:

Անկասկած է, վոր XVII համագումարից հետո, մանավանդ վերջին ժամանակներս կուսակցական փաստաթղթերի ստուգման կապակցությամբ փոքր ինչ լավացել է պրոպագանդիստական աշխատանքը: Սրա մասին են խոսում թե հազարավոր կուսակ-

ցական նոր դպրոցները, խմբակները, նշանակելիորեն աճելի լավ հաճախելիությունը և թե դասավանդման աճելի բարձր վորակը: Աճել-բարձրացել են պրոպագանդիստներն էլ, փոքր ինչ աճելի լավ են սկսել աշխատել կուսկարիներները: Բայց այս ամենով լավ են սկսել աշխատանքը շարունակում է շատ հանդերձ՝ պրոպագանդիստական աշխատանքը շարունակում է շատ կազմակերպություններում մնալ յածր մակարդակի վրա: Դեռևս չկա իսկական պայքար Կենտկոմի վորոշումների կատարման համար, չկա պրոպագանդիստական աշխատանքի ընդհանուր վերելք: Կուսակցական ղեկավարների վորոշ մասի մեջ դեռևս կան մարդիկ, վորոնք չեն գուրգուրում թեորիան, թերադնահատում են պրոպագանդը և պատրաստ են ձեռք վերցնելու գաղափարախոսական գործերից: Կան մարդիկ, վորոնք սովոր են հույս դնելու ինքնահոսի վրա, պոչից քարը գալու, ապրելու վաղուց անցած յրերի պատկերացումներով: Չենք ասի, թե այդպիսիները շատ են, բայց այդպիսի մարդիկ կան:

Այս մասին ամենից լավ վկայում է կուսակցության Կենտկոմի որերս հրապարակված վորոշումը «Կուսակցական պրոպագանդի վիճակի մասին Սվերդլովսկի մարզում»: Կուսակցության մարզկոմը պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին Կենտկոմի կայացրած վորոշումներից յեղրակացություններ չի արել և գործը թողել է ինքնահոսի: Այդ մարդի կուսակցական խոշորագույն կազմակերպությունների ղեկավարները—ընկերներ Սմիրնովը, Ոկուլավան, Ավերբախը— հաճախ հանդիսավոր կերպով հայտարարելով պրոպագանդի նշանակության մասին՝ «չեն կազմակերպել կուսակցական դպրոցների ու խմբակների կոմպլեկտավորումը՝ համապատասխան Կենտկոմի վորոշման»: Մեծ վստահություն մոծոված կուսակցական այդ ղեկավարները հարկավոր չեն համարել անձամբ ղրադվել կուսակցական դպրոցների կոմպլեկտավորմամբ, և դատելով նրանցում յեղած պրոպագանդիստական աշխատանքի մակարդակով, նրանք առհասարակ չեն հետաքրքրվում կոմունիստների գաղափարային դաստիարակությամբ՝ այս գործը համարելով յերկրորդական գործ:

Սվերդլովսկի մարզում յեղած աղայական-արհամարհական այսպիսի վերաբերմունքը դեպի պրոպագանդը և պրոպագանդիստները բնորոշ է կուսակցական շատ ղեկավարների համար: Որինակ, Ստալինսկում վոչ քաղկոմի քարտուղար Տրեգուբնիկովը,

վոչ ել կուտարողի վարիչ Տիխոնովը չեն հետաքրքրվում պրոպագանդիստական աշխատանքով, չեն հետաքրքրվում խմբակներով՝ կուսպատմության պարապմունքներով, պրոպագանդիստների տրամադրություններով ու խոհերով: Քաղկոմի ղեկավարները, վոր ամեն տեսակի կշտամբանքի յեն արժանի, զբաղվում են շաղակրատությամբ, կուսուսուցման «նոր» ձևերի վորոնմամբ՝ փոխանակ այն բանի, վորպեսդի խորամուխ լինեն դործի եյուլթյան մեջ, իջնեն մինչև կուսակցական դպրոցը, ուսումնասիրեն ամեն մի պրոպագանդիստի:

Սվերդլովսկի մարզի պրոպագանդիստական աշխատանքի մեջ Կենտկոմի վորոշմամբ նշված թերությունները բնորոշ են ուրիշ շատ կազմակերպությունների համար ել: Կենտկոմի հաճախակի ցուցումները պրոպագանդիստներ պատրաստելու, նրանց ընտրելու, դպրոցները կոմպլեկտավորելու, ֆորմալիզմի ու տղայության դեմ պայքար մղելու մասին— այս ամենը չափազանց դանդաղ ե կենսագործվում: Կուսակցական կազմակերպություններից վոմանք շարունակում են «սկզբունքային վճիռներ» կայացնել և վոչ մի կերպ չեն կարողանում հասկանալ, թե բանը վոչ թե նոր վճիռներն են, այլ ամենորյա հոգածությունն ե պրոպագանդիստի մասին, այն բանի ստուգումն ե, թե որեցոր վնդբան ե բարձրանում կոմունիստների գաղափարային մակարդակը:

Կուսակցական պրոպագանդի փոքրիշատե լուրջ բարելավման մասին չի կարելի խոսել, մինչև վոր կուսակցական բոլոր կազմակերպությունները— յերկրկոմները, մարզկոմները, քաղկոմներն ու շրջկոմները— չեն հասկանա, թե կոմունիստների գաղափարական-քաղաքական մակարդակի բարձրացումը նրանց հիմնական անելիքն ե, թե դա կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինների գործը չե միայն: Կուսակցությունը պահանջում ե արմատապես լավացնել բոլշևիկյան պրոպագանդը: Այս գենքը ել ավելի պետք ե սրվի: Ամեն մի պրոպագանդիստ, ամեն մի կոմունիստ պետք ե սովորեն կատարելապես տիրապետել բոլշևիկյան այս արվեստին:

Բարձրացնելով գաղափարայնությունը, սկզբունքայնությունը— կոմունիստի այս կարևորագույն հատկանիշները, ավելի խորը և ավելի հիմնավոր կերպով տիրանալով մարքսիզմ-լենինիզ-

մին, ուսումնասիրելով մեր հերոսական կուսակցության պատմությունը՝ մենք դրանով իսկ ավելի վեր կբարձրացնենք լենինյան-ստալինյան կուսակցության անդամի կոչումը և կապահովենք մեր յերկրի ավելի արագ առաջխաղացումը դեպի սոցիալիզմ:

«ՊՐԱՎԴԱ», 2 նոյեմբերի 1935 թ.

ԲՈՒՇԵՎԻՋՄԻ ԿԵՆԴԱՆԻ ԽՈՍՏԸ

Բուշևիկյան ագիտացիայի խոսքը՝ դա թշնամուն հարձածող մի հետ է։ Դա հետադարձացներին համոզելն է։ Դա մասսաներին պարզ ու ճշմարիտ կերպով կուսակցության ու խորհրդային իշխանության քաղաքականության պարզաբանելն է։ Բուշևիկյան կենդանի խոսքը այնքան ավելի ուժեղ ու կազմակերպված պետք է լինի, վորքան վոր ամբողջական են մեր հաղթությունները, վորքան վոր լայն են մեր հորիզոնները, վոր մոտ է նպատակը — սոցիալիստական հասարակության կառուցումը։

Բայց գտնվում են այսպիսի անզրազեղ թեորիաների կրողներ։ «մենք հաղթել ենք, և կարելի չէ թուլացնել սոցիալիզմի ագիտացիան»։ Այդպիսի թեորիայով են վարակված, ըստ յերևութի, անգամ կուսակցական առանձին կազմակերպություններ։

«... Բալխանայի կոմբինատի կուսակցական կոմիտեն բանվորական մասսաներին դեպի կուսակցությունն ու խորհրդային իշխանությունը տածած անսահման վստահության փաստից սխալ գործնական յեղրակացություններ է արել՝ թուլացնելով մասսայական ամենորոյա բացատրական աշխատանքը...»։

Այս է ասում Բալխանայում յեղած քաղաքական ագիտացիայի վիճակի մասին կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեյի վորոշումը, վոր հրապարակվեց «Պրավդա»-յում դեկտեմբերի 4-ին։

Ագիտացիան մնում է վորպես կուսակցության մարտական սուր զենքը։ Ագիտացիայի նշանակությունը ներկայումս վոչ միայն չի պակասում, այլև ընդհակառակը, ավելի ու ավելի չէ աճում։ Խորհրդային հանրապետությունների բազմամիլիոն ժողո-

վուրդը նետվել է նոր կյանքի։ Յուրաքանչյուր ուր մեզ լուրեր է բերում բանվորների ու կոլտնտեսականների հերոսական գործերի մասին։ Ստախանովական-միայնակների շարժումն արդեն վերածվել է սոցիալիստական մրցակցության մի նոր հզոր վերելքի։ Աշխատանքի լավագույն որինակների արագ տարածումը, հետ մնացողների առաջավորների փորձի պարզաբանումը, կուսակցության յուրաքանչյուր նոր վորոշման ու ցուցումի պարզաբանումը, վոր վերաբերում են տեխնիկայի յուրացմանը, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացմանը, մասսաների նյութական ու կուլտուրական հետագա վերելքին — այսպիսի մի աշխատանք միթե կարող է ինքնահոսով ընթանալ։ Միթե այստեղ կարելի չէ կառավարվել առանց բուշևիկյան ագիտացիայի ամրապես կարգի զգված ու ճկուն սխեմայի։

Մեր կյանքի տեմպերը՝ դա յոթմուսյան քայլերով առաջ ընթացող յերկրի տեմպերն են։ Ագիտացիան ապարդյուն է, յեթե նա կյանքից հետ է մնում, յեթե նա նույն ուն ու նույն ժամը ևեթ մասսաներին չի հասցնում կուսակցության, խորհրդային իշխանության նոր լողունգները, նոր ցուցումները, յեթե նա հետ է մնում ընթացիկ անցքերը մեկնաբանելուց։ Հետ մնալ ագիտացիայի մեջ՝ նշանակում է հետ մնալ մասսաների քաղաքական կազմակերպման մեջ։ Ճկուն, կենդանի ագիտացիան մասսաները կազմակերպում է նորանոր հաղթությունների հաճար։ Մարիա Դեմչենկոյի արտադրական ռեկորդը կոլտնտեսային ագիտատորները տարածեցին ուկրաինական դաշտերում։ Ստախանովյան գործերի լուրը «Նիկոնոր-Արևելք»-ի անխաճերպերից ասես վորպես թռչուն սլացավ Դոնբասի հանքահորերով կուսակցական մամուլի միջոցով, հանքահորերի ու լավաների կուսակցական ագիտատորների միջոցով։

Կամ թե չե՝ վերցնենք ագիտացիայի ինտերնացիոնալ նշանակությունը։ Յուրաքանչյուր ուր ներսվող կապիտալիզմի, մոլեգնող ֆաշիզմի ու մեր յերկրի աճման ապշեցուցիչ հակապատկերներ է տալիս։ Հուսով, թե այդ հարցերի պարզաբանումը մասսաներին կհասնի ինքնահոսով կամ միայն թերթի միջոցով։ Բայց չե՞ վոր, ցավոք սրտի, մեղանում թերթն էլ վոչ ամեն տեղ է հասնում։ Ասենք, մեր յերկրում քիչ մարդիկ չկան, վորոնք

նոր-նոր են բարձրանում կյանքի համար, վորոնց համար թերթը պետք է կարդալ և բացատրել ընթացիկ անցքերը:

Բազմերանգ կյանքը քաղաքներում, գյուղերում, մեր յերկրի յուրաքանչյուր անկյունում ցույց է տալիս, թե ինչպես աներևակայելիորեն աճել է մասսաների ձգտումը դեպի քաղաքական խոսքը, դեպի յերկրի կյանքի վերաբերյալ քաղաքական ինֆորմացիան: Ի՞նչ հսկայական հետաքրքրություն են ցուցաբերում ներկայումս մեր ֆաբրիկաների ու գործարանների բանվորները դեպի ամեն մի զեկուցում: Կամ թե չե՛, բավական է, վոր գյուղը զեկուցող գա, ամբողջ գյուղը— թե ծերերը և թե յերիտասարդները— ժողովի յեն շտապում: Յեվ մասսաների այս աճած ձգտումը դեպի քաղաքական ինֆորմացիան, մեր ագիտացիայի առջև ծառացած հսկայական անելիքները ներկայումս ակնհայտ հակասություն մեջ են գտնվում ագիտացիայի գործի ամբողջ կազմակերպման հետ: Հենց ամենից շատ ու ամենից առաջ սուրժողը կուսակցական ագիտացիայի ու պրոպագանդի կազմակերպումն է:

Պետք է հաղթահարել մեր պրոպագանդիստի, ագիտատորի տիպի մասին, այս կարևոր գործի ղեկավարի տիպի մասին յեղած սխալ պատկերացումը,— այն պատկերացումը, թե պրոպագանդը կազմակերպող մարդը պետք է գրականագետ, գրքի մարդ լինի, և վոչ թե կազմակերպիչ: Կուսակցական աշխատանքի հենց այս կարևոր հակասամասում պետք է կանգնած լինի ամբողջը, կարող կազմակերպիչ, գաղափարապես զինված բոլշևիկ:

Ագիտացիայի հնարավորությունները մեզանում բացառապես աճել են: Պետք է միայն նայել յերկրի հեռախոսացման թվերը, ռադիոյի, թերթերի տարածման թվերը, վորպեսզի համոզվենք այս բանում: Ճշմարիտ է, ռադիոն անփուլթ տիրոջ ձեռքերում հաճախ անգործություն է մատնվում: Լրագրերը, ունենալով տիրաժի հսկայական աճում, ցավոք սրտի, հաճախ ընթերցողին չեն հասնում, մանավանդ գյուղում: Իսկ լրագիրն ագիտացիայի ակտիվ զենք է: Չի կարող լինել կուլտուրական կերպով կազմակերպված քաղաքական ագիտացիա, յեթե չկա թարմ լրագիր, յեթե չըշնանային ակտիվը լրագիր չի կարգում կամ վատ է կարգում:

Աճել են ագիտատորների կադրերը: Կրեմլի ամբիոնից նորերս ինչ փայլուն ճառեր ելին հնչում շարքային բանվորների, կո-

տնտեսային ակտիվիստների շրթունքներից: Նույնիսկ գյուղում այժմ կա ագիտատորների մի ամբողջ բանակ՝ կազմված կուսակցական ու անկուսակցական բոլշևիկներից: Պետք է նրանց միայն գտնել և ոգնել:

Նշանակում է, ագիտացիոն մեքենայի բոլոր մասերն էլ կան: Բայց, կրկնում ենք, առանձին կազմակերպություններում չկա այն մոնտյոր-կազմակերպիչը, վորն ի մի հավաքեք մեքենայի մասերը և լիաժնթաց բանի գցեք նրան: Ամբողջ կազմակերպիչների կադրերն առաջին հերթին ագիտացիայի՝ ճակատամասին:

Ագիտացիոն աշխատանքի կազմակերպման թերագնահատումից էլ բխում են այս մեծ գործի ստվերային կողմերը: Նրանց ամենից առաջ վերաբերում են. պատրաստված կադրեր չլինելը, խիստասիական, կյանքի հետ կապ չլինելը, խճճված, բյուրոկրատականացված, մասսաներին անմատչելի լեզուն ագիտացիայի բովանդակությունում ու ձևի մեջ: Իսկ Լենինը սովորեցրել է.

«Պրոպագանդի ու ագիտացիայի պարզությունը հիմնական պայմանն է: Յեթե մեր հակառակորդներն ասել են և ընդունել են, թե մենք հրաշքներ ենք գործել ագիտացիայի ու պրոպագանդի զարգացման մեջ, ապա այս բանը չպետք է հասկանալ արտաքին կերպով՝ թե մենք շատ ագիտատորներ ենք ունեցել և շատ թուղթ ենք մսխել, այլ սա պետք է հասկանալ ներքին կերպով՝ թե այդ ագիտացիայի մեջ յեղած ճշմարտությունը թափանցել է բոլորի գլուխները: Յեվ այս ճշմարտությունից չի կարելի խուսափել»:

Թե յերբեմն վճռաբան կյանքից հեռու յեն լինում կուլտուրոպները, պրոպագանդիստներն ու ագիտատորները, ցույց են տալիս նորերս «Պրավդա»-յում հրապարակված նյութերը վորոնեժի մարզի Նիժնեդելնեկի շրջանում յեղած ագիտացիայի մասին: Այս շրջանում կան կոլտնտեսականների վոչ փոքրաթիվ խմբեր, վորոնք մինչև վերջին որերս չգիտեին, թե ով է Մարիա Դեմչենկոն, ով է Ալեքսեյ Ստախանովը: Բնորոշ է, վոր Կոմինտերնի կոնգրեսի վերջնաալուց յերեք ամիս անց են անպատրաստ պրոպագանդիստները «մշակում» կոլտնտեսականների հետ միասին Պիկի ու Երկուլիի զեկուցումները: Կյանքը, թերթերը այս «մշակման» որերին բղավում են Դեմչենկոյի, Ստախանովի, Բուխարինի,

Վերնորդադրականների ռեկորդների մասին: Իսկ ագիտատորի կենդանի խոսքն այդ անցքերի մասին չի լսվում: Արդյոք կարելի՞ չէ չինոքրիկության ու ձևապաշտության ավելի վատթար որինակ գտնել, քան այս տեսակի կուսակցական ագիտացիան ու պրոպագանդը:

Աշխատանքի մեջ յեղած չինոքրիկության որինակ է Բալխանայի ցելյուլոզա-թղթեղենի կոմբինատի կուսկոմի աշխատանքը: Մի կողմից՝ դեկլարացիա բանվորներին քաղաքական ինֆորմացիայով «հարյուր տոկոսով» ընդգրկելու մասին, խմբական ագիտատորներ ընտրելու և նրանց աշխատանքի մասին: Իսկ իրականում՝ բանվորին այս կոմբինատում չեն բացատրում կուսակցության ու կառավարության կարևորագույն վորդունեքը, միջազգային կարևորագույն իրադարձությունները: Իրականում՝ ագիտատորների և զրուցարարների կադրերը ազտակալված են սակավագրագետ, քաղաքականապես անպատրաստ, անգամ խորթ մարդկանցով:

Յեւ ագիտատորների նմանորինակ կադրերը հազիվ թե կարող են մասսաների գիտակցութեանը հասցնել ճշմարիտ ու հասկանալի խոսքը մեր կուսակցության քաղաքականութեան մասին, մեր հայրենիքի հսկայական հողի վրա կերտվող մեծ գործերի մասին, արտասահմանյան իրադարձությունների, բանվոր դասակարգի կյանքի ու պայքարի մասին:

«ՊՐԱՎԴԱ», 18 դեկտեմբերի 1935 թ.

ՀԱՄ Կ(բ) և Կենտկոմում

ՄԱՐԶԿՈՄՆԵՐԻ, ՅԵՐԿՐԿՈՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱԶԳԱՍԿՈՒՍՆԵՐԻ ԿԵՆՏԿՈՄՆԵՐԻ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ՈՒ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

1935 թ. դեկտեմբերի 4—7

Խորհրդակցությունը տեղի ունեցավ Համկ(բ) Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Ստեցկու ղեկավարությամբ: Ճառով հանդես յեկավ Համկ(բ) Կենտկոմի քարտուղար ընկ. Անդրեյեվը, վորին գիմավորեցին բուհն ծափահարություններով: Կուսակցական պրոպագանդի գրվածքի կոնկրետ հարցերի վերաբերյալ ղեկուցումներով հանդես յեկան մարդկոմների ու յերկրկոմների կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինների վարիչները:

* * *

Խորհրդակցությունը ցույց տվեց, վոր կուսակցական պրոպագանդի գրույթի մեջ կան լուրջ շատ թերացումներ, վոր բըղխում են ամենից առաջ այդ գործը ղեկավարելու կոչված բաժինների կազմակերպչական թույլ աշխատանքից, վորն իբհերթին բացատրվում է այդ բաժիններում ամրակուռ կազմակերպչական կադրերի պակաս լինելուց: Այս բաժինների համար ղեկավար աշխատավորներ ընտրելը յերբեմն շատ չմտածված կերպով է կատարվում, վորի մասին Խորհրդակցության ժամանակ մանրամասնորեն պատմեց Կենտկոմի աշխատող ընկ. Մարյինը: Նա որինակ բերեց Ուդբեկստանի Կենտկոմը, վորը յերկար ժամանա-

կամիջոցում չե՛ր կարողանում ընտրել բաժնի վարիչի թեկնածու և առաջադրված թեկնածուին ել յերկու անգամ հենց ինքը բացարկեց:

Շրջկոմիների բյուրոներում պրոպագանդիստներին հաստատելը հաճախ վերածվում է ձևական պրոցեդուրայի, այլևս չխոսած այն մասին, Վոր շատ շրջկոմներ ուղղակի չեն ել հաստատում պրոպագանդիստներին: Մոսկվայի Սոկոլնիկի շրջկոմում հրահանգիչն ինքն եր կազմում արձանագրությունները, ինքն ել նրանք ստորագրում եր, և հենց սրանով ել պրոպագանդիստները համարվում էյին հաստատված:

Չեկաբինսկում անուշադրությունը դեպի պրոպագանդիստական կադրերը այնտեղն եր հասել, Վոր այն մարդը, Վորից վերցրել էյին կուսակցական տոմսը, շարունակում եր իր պրոպագանդիստական աշխատանքը: Այստեղ ել վճռեցին կուսակցական կարի-նետների վարիչների դասընթացներ անցկացնել, բայց Վորպես դասընթացների ունկնդիրներ այնպիսի մարդկանց ընտրեցին, Վորոնց մեծ մասը յերբեք կարգացած չի յեղել Լենինի ու Ստալինի յերկերը: Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի վարիչի տեղակալ ընկ. Կնորինը մատնանշեց Չեկաբինսկի մարզկոմում յեղած տարրինակ կարգերը: Այստեղ կուլտպրոպի վարիչն այնքան եր մասնագիտացել Վորպես մարզկոմի յերգվյալ լիազոր գյուղատնտեսական կամպանիաներում, Վոր վերջիվերջո նրան նշանակեցին գյուղատնտեսական բաժնի վարիչ:

Վորպես կուսակցական պրոպագանդի դեկամարման հանդես ձևական վերաբերմունքի որինակ բերվեց Ազով-Սևոմյան յերկրերկոմի «փորձը», Վորն իսկույն մի շարժումով հաստատել է գյուղի կուլուրսովորություն ամբողջ ցանցը (այս յերկրկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչն ընկեր Դվոլայցկին ե):

Դեպի պրոպագանդն ունեցած լուրջ ուշադրությունը չեն կարող պարծենալ նաև Խարկովի ու Վիննիցիի մարզկոմները:

Տեղաշարժ կա միայն առանձին կազմակերպություններում: Որինակ, Լենինգրադի քաղկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինը թունդ կպել ե դպրոցների կոմպլեկտավորման մեջ յեղած թերություններն ուղղելու գործին, ճիշտ և յուրա-

ժամանակ ինֆորմացիա կազմակերպելուն խմբակների աշխատանքի բովանդակություն մասին:

Խորհրդակցությունը մեծ հետաքրքրություն բաց Դոնեցի մարզկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Սերգեյեվի հաղորդումը: Այստեղ կուսակցական լուսավորության ցանցին վերահսկելու փորձ կա:

Խորհրդակցությունը պարզեց, Վոր կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնիների շատ աշխատողներ ավելի հետաքրքրված են «ընդգրկումով», ամեն տեսակի տոկոսներով, թվերով, սխեմաներով, քան խմբակների գաղափարային կյանքով, քան թշնամի տարրերի ակտիվության ձևերով:

Իսկ թե վճռեցան կարևոր ու անհրաժեշտ ե հետևել այս բանին՝ սրա մասին վկայում ե Ուկրաինայի Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Աշրաֆյանի յելույթը: Մի շարք կոնկրետ որինակներով նա ցույց տվեց, Վոր բուրժուական նացիոնալիստների ու հակահեղափոխական արոցկիստների բռնը, Վորն իր գործակալները, իր հովանավորյալներն ե ունեցել Ուկրաինայում գաղափարախոսական ֆրոնտի մի շարք կարևորագույն ճակատամասերում, աղտակալում եր կուսակցության անդամների գլուխները լենինիզմի կարևորագույն հարցերի և Ուկ(բ)Կ պատմության կեղծ շարադրանքով:

Ընկ. Բերիայի դեկուցման քննարկման ժամանակ հակալենինյան տարրերը փորձել են խեղաթյուրել մեր կուսակցության պատմությունը, անդրկովկասյան բոլշևիկյան կազմակերպության պատմությունը: Ստախանովականների խորհրդակցության ժամանակ ընկեր Ստալինի արտասանած ճառը քննարկելիս այդ թշնամի տարրերը փորձել են անվստահություն սերմանել վաղվա որվա վերաբերմամբ՝ աշխատելով ապացուցել, թե ստախանովյան շարժումը բանվոր դասակարգին գործադրկություն ե սպառնում:

Կուսակցական պրոպագանդի բարձր վորակն ապահովելու համար տաշնակարգ նշանակություն ունի պրոպագանդիստներ ընտրելու, նրանց ստուգելու, նրանց աշխատանքը սխտեմատիկ վերահսկման յենթարկելու, նրանց մշտապես ոգնություն ցույց տալու հարցը: Մենք հաճախ ենք լսում պրոպագանդիստների վատ աշխատանքի քննադատություն, բայց հազվադեպ են ժողովրդականացվում լավ պրոպագանդիստները: Այս կողմից արժեքավոր

կամիջոցում չեն կարողանում ընտրել բաժնի վարիչի թեկնածու և առաջադրված թեկնածուին ել յերկու անգամ հենց ինքը բացարկեց:

Շրջկոմիների բյուրոներում պրոպագանդիստներին հաստատելը հաճախ վերածվում է ձևական պրոցեդուրայի, այլևս չխոսած այն մասին, վոր շատ շրջկոմներ ուղղակի չեն ել հաստատում պրոպագանդիստներին: Մոսկվայի Սոկոլնիկի շրջկոմում հրահանգիչն ինքն եր կազմում արձանագրությունները, ինքն ել նրանք ստորագրում եր, և հենց սրանով ել պրոպագանդիստները համարվում եյին հաստատված:

Չեկաբինսկում անուշադրությունը դեպի պրոպագանդիստական կադրերը այնտեղն եր հասել, վոր այն մարդը, վորից վերցրել եյին կուսակցական տոմսը, շարունակում եր իր պրոպագանդիստական աշխատանքը: Այստեղ ել վճռեցին կուսակցական կարիսեստների վարիչների դասընթացներ անցկացնել, բայց վորպես դասընթացների ունկնդիրներ այնպիսի մարդկանց ընտրեցին, վորոնց մեծ մասը յերբեք կարդացած չի յեղել Լենինի ու Ստալինի յերկերը: Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի վարիչի տեղակալ ընկ. Կնորինը մատնանշեց Չեկաբինսկի մարզկոմում յեղած տարրինակ կարգերը: Այստեղ կուլտպրոպի վարիչն այնքան եր մասնագիտացել վորպես մարզկոմի յերգվյալ լիազոր գյուղատնտեսական կամպանիաներում, վոր վերջիվերջո նրան նշանակեցին գյուղատնտեսական բաժնի վարիչ:

Վորպես կուսակցական պրոպագանդի դեկամբարման հանդեպ ձևական վերաբերմունքի որինակ բերվեց Ազով-Միծովյան յերկրկոմի «փորձը», վորն իսկույն մի շարժումով հաստատել ե գյուղի կուսլուսավորության ամբողջ ցանցը (այս յերկրկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչն ընկեր Դվոլայցկին ե):

Դեպի պրոպագանդն ունեցած լուրջ ուշադրությամբ չեն կարող պարծենալ նաև Սարկովի ու Վիննիցկի մարզկոմները:

Տեղաշարժ կա միայն առանձին կազմակերպություններում: Որինակ, Լենինգրադի քաղկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինը թունդ կպել ե դպրոցների կոմպլեկտավորման մեջ յեղած թերություններն ուղղելու գործին, ճիշտ և յուրա-

ժամանակ ինֆորմացիա կազմակերպելուն խմբակների աշխատանքի բովանդակության մասին:

Խորհրդակցությունը մեծ հետաքրքրությամբ լսեց Դոնեցի մարզկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Սերգեյեվի հաղորդումը: Այստեղ կուսակցական լուսավորության ցանցին վերահսկելու փորձ կա:

Խորհրդակցությունը պարզեց, վոր կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինների շատ աշխատողներ ավելի հետաքրքրվում են «ընդգրկումով», ամեն տեսակի տոկոսներով, թվերով, սխեմաներով, քան խմբակների գաղափարային կյանքով, քան թշնամի տարրերի ակտիվության ձևերով:

Իսկ թե վճռեցին կարևոր ու անհրաժեշտ ե հետևել այս բանին՝ սրա մասին վկայում ե Ուկրաինայի Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Աշրաֆյանի յելույթը: Մի շարք կոնկրետ որինակներով նա ցույց տվեց, վոր բուրժուական նացիոնալիստների ու հակահեղափոխական արոցկիստների բուկը, վորն իր գործակալները, իր հովանավորյալներն ե ունեցել Ուկրաինայում գաղափարախոսական ֆրոնտի մի շարք կարևորագույն ճակատամասերում, աղտակալում եր կուսակցության անդամների գլուխները լենինիզմի կարևորագույն հարցերի և Ուկ(բ)Կ պատմության կեղծ շարադրանքով:

Ընկ. Բերիայի զեկուցման քննարկման ժամանակ հակալենինյան տարրերը փորձել են խեղաթյուրել մեր կուսակցության պատմությունը, անդրկովկասյան բուլղակյան կազմակերպության պատմությունը: Ստախանովականների խորհրդակցության ժամանակ ընկեր Ստալինի արտասանած ճառը քննարկելիս այդ թշնամի տարրերը փորձել են անվստահություն սերմանել վաղվա որվա վերաբերմամբ՝ աշխատելով ապացուցել, թե ստախանովյան շարժումը բանվոր դասակարգին գործադրկություն ե սպառնում:

Կուսակցական պրոպագանդի բարձր վորակն ապահովելու համար առաջնակարգ նշանակություն ունի պրոպագանդիստներ ընտրելու, նրանց ստուգելու, նրանց աշխատանքը սխառնաստիվ վերահսկման յենթարկելու, նրանց մշտապես ողնություն ցույց տալու հարցը: Մենք հաճախ ենք լսում պրոպագանդիստների վատ աշխատանքի քննադատություն, բայց հազվադեպ են ժողովրդականացվում լավ պրոպագանդիստները: Այս կողմից արժեքավոր

նախաձեռնութիւնն և ունեցել Մոսկվայի քաղկոմը: Մոսկվայի քաղաքային կոմիտեյի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Ռաֆայելը մանրամասն պատմեց Մոսկվայի լավագույն պրոպագանդիստների մասին:

Սվերդլովսկի մարզկոմի կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Ուզյուկովի հաղորդումից յերևում է, թե ինչ հսկայական նշանակութիւնն և ունեցել Կենտկոմի պահանջը պրոպագանդիստներին ստուգելու մասին, — մի պահանջ, վորն իր արտահայտութիւնը գտած Կենտկոմի վորոշման մեջ Սվերդլովսկի մարզի կուսակցական պրոպագանդի դրվածքի վերաբերյալ: Մարզկոմի աշխատողներն անձամբ են ստուգում պրոպագանդիստներին բոլոր շրջաններում: Այդ աշխատանքը դեռ նոր է սկսված և նա արդեն քիչ արդյունքներ չի տվել: Ուրալ-մաշուկ, որինակ, 85 պրոպագանդիստից 17-ը հանված են պրոպագանդիստական աշխատանքից, Կարակովսկում ստուգված է 99 պրոպագանդիստ, նրանցից բացարկված են 33-ը: Բացարկվածների մեծ մասը անհարազատներ, նախկին ուկրաինացիներ են: Այսպիսի փաստեր մյուս մարզերումն էլ են յերևան բերված, մանավանդ կուսակցական փաստաթղթերն ստուգելիս:

Ինչպես և անել այսուհետև, ինչպես ամենակարճ ժամանակամիջոցում հասնենք պրոպագանդիստների բարձրորակ աշխատանքի: Մտել թույլ անպետք պրոպագանդիստներին, կուսակցական ղեկավար աշխատողների միջից զբաղել պրոպագանդիստների նոր կադրեր, լայնորեն առաջ մղել պրոպագանդիստների պատրաստումն ու նախապատրաստումը — ահա խորհրդակցութեան կարծիքը:

Ինչպես ցույց տվեց Մոսկվայի, Լենինգրադի և Ուկրաինայի փորձը, ճիշտ մոտեցման դեպքում պրոպագանդիստական կադրերը կուսփաստաթղթերի ստուգման ժամանակ կարելի յե նշանակել յիւրեն հարստացնել նոր ուժերով: Դրանցի մարդում ստուգման ժամանակ ներգրավված են վորպիս պրոպագանդիստներ 675 կոմունիստ, վորոնց նշանակելի մասսան կուսաշխատողներ են: Լենինյան ռայոնում (Մոսկվա), ինչպես հաղորդում է կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Բրոյդեն, պրոպագանդիստական աշխատանքի համար ներգրավված է 360 մարդ:

Կուսակցական ղեկավար աշխատողներին պրոպագանդիստական աշխատանքի ներգրավելու գործը չափազանց վատ է կազմակերպված:

Ինչպես կանոն, յերկրկոմներ, մարզկոմներ, քաղկոմներ, շրջկոմներ և անգամ գործարանային կուսակցական կոմիտեների քյուլերները չեն զբաղվում պրոպագանդիստական աշխատանքով, իսկ կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինները տեղերում այս հարցն ամենայն վճռականութեամբ չեն դնում: Փաստերն ասում են, վոր այնտեղ, վորտեղ շրջկոմի քարտուղարը անձամբ ինքը խմբակ է վարում, տվյալ շրջանի մարքսիստներն պատրաստված բոլոր լավագույն մարդիկ հետևում են նրա որին:

Պրոպագանդիստներին սխտեմատիկ ոգնութիւն ցույց տալու գործը շատ վատ է կազմակերպված: Պրոպագանդիստների սեմինարները, իբրև կանոն, պրոպագանդիստներին հերթական յյուլթի համար չեն պատրաստում: Մեթոդական հարցերով, իբրև կանոն, պրոպագանդիստական սեմինարները չեն զբաղվում: Հյուսիսային Կովկասի յերկրկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Սեմյակինը նշեց, թե յերկրում միայն մի դեպք է յեղել (Կարաչայում), յերբ սեմինարում քննարկվել է պրոպագանդի մեթոդիկան:

Կուսակարինետները նույնպես թույլ են սպասարկում պրոպագանդիստներին: Մոսկվայի մարզկոմն ստուգել է կուսակարինետների աշխատանքը: Ինչպես հաղորդեց մարզկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Դեդիկովը, կուսակարինետների աշխատանքների մասին պատրաստված է Մոսկվայի կոմիտեյի հատուկ նամակը, վորը մոտ ժամանակներս ուղարկվելու յե տեղական կազմակերպութիւններին:

Խորհրդակցութիւնում սուր կերպով դրվեց սակավագրաբետ կոմունիստների հարցը: Ուկրաինայում 25 հազար կոմունիստներ 4—5 տարուց ավելի յե, ինչ նստած են թեկնածուական դպրոցներում: Դրանցի մարզկոմը «գտավ» կոմունիստ Սալգանովին — փախնագործ, կուսանդամ սկսած 1924 թվականից — վորը 10 տարի յե սովորում է թեկնածուական դպրոցում: Նմանորինակ փաստեր այլ կազմակերպութիւններումն էլ են գիտվում: Դա հետևանք է գեպի դպրոցների կոմպլեկտավորումը յեղած ձևական-քյուլերա-

տական վերաբերմունքի: Գրքի առաջ են նստեցնում մի կոմունիստի, վորը դեռևս չի կարողանում ռուսերեն վարժ ու սահուն կարդալ, վորը տարրական գիտելիքներ չունի թվաբանությունից ու աշխարհագրությունից:

Դոնեցի մարզկոմը բոլորովին ճիշտ յելք գտավ այս դրությունից, հաշվի առավ այս բոլոր կոմունիստներին և սկսեց նրանց ներգրավել սակավագրագետ կոմունիստների համար հատկապես կազմակերպված խմբակներն ու դպրոցները: Հենց այս ճանապարհով ընթանում են նաև կուսակցական այլ կազմակերպություններ:

Յեթե պրոպագանդիստական աշխատանքը խորհրդակցություն մասնակիցների ընդհանուր խոստովանությունամբ ամբողջությունամբ վերցրած ցածր մակարդակի վրա յե գտնվում, ապա կուսակցական պրոպագանդը առանձնապես վատ վիճակի մեջ է գյուղում: Թույլ պրոպագանդիստներ ամենից շատ այստեղ կան: Իսկ նրանց աշխատանքի գրեթե վոչ մի դեկավարում չկա: Մարդիկ թողնված են իրենց բախտին: Խմբակների կոմպլեկտավորումը առանձնապես վատ է գյուղում, վորովհետև խմբակներ մեծ մասամբ կազմվում են վոչ թե ըստ գիտելիքների մակարդակի, այլ ըստ բնակություն վայրի: Դպրոցների այլանդակ կոմպլեկտավորման ցայտուն որինակներ բերեց խորհրդակցությունում Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալ ընկ. Զեյմալը:

Խորհրդակցությունում հավանություն բնդունեցին Կույբիշեվի յերկրկոմի փորձը: Այս յերկրկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ. Սլիվիցկին պատմեց պրոպագանդը գյուղում նոր ձևով կազմակերպելու մասին: Գյուղական շրջանը բաժանում են մի քանի փնջերի, վորոնցից յուրաքանչյուրն ունի 30-ից մինչև 50 կոմունիստ, փնջի շառավիղը մինչև 8 կիլոմետր է: Այս փնջի մեջ կոմունիստները, նայած նրանց մակարդակին, բաժանվում են խմբակների: Բոլոր խմբակները մի վորոշ ու հավաքվում են փնջի կենտրոնում՝ հատկապես պատրաստված շենքում, վորը պարապմունքների համար առավելագույն հարմարություններ ունի: Հենց այստեղ էլ դալիս են շրջանային կենտրոնից վորակյալ ուժերը:

Հյուսիսային Կովկասի յերկրկոմը ճիշտ է հաշվի առել հան-

ձին նախկին քաղաքականականների հսկայական տեսական այնուժեքի առավելագույն ոգտագործման անհրաժեշտությունը, վորոնց մեջ կան շատ իկապիստներ, լավ պրոպագանդիստներ:

Խորհրդակցություն մասնակիցների միահամուռ կարծիքով աճում է կուսակցական հեռակա ուսուցման նշանակությունը: Շատ շրջաններում մասսայական հեռակա ուսուցման ինստիտուտի (ИМЗО) սխտեմում ներգրավվածներն ավելի վորակյալ ոգնություն են ստանում, քան այդ գյուղություն ունի կուսուսուցման ստացիոնար ցանցում:

Թեև խորհրդակցություն որակարգում դրված էր ագիտացիայի հարցը, բայց նա, ինչպես հարկն էր, չքննարկվեց: Այնինչ, ընկ. ընկ. Պոգերնը (Լենինգրադի մարզից) և Կարինը (Ֆրունզեյի ռայոն, Մոսկվա) ցույց տվին, թե դեռ վոքքան շատ բան կանելու ագիտացիայի կարգավորման համար, թե վոքքան շատ պահանջներ են առաջադրում մեր ագիտատորներին կուլտուրապես աճող մասսաները և թե ինչ լավ հետևանքների կարելի յե հասնել ագիտացիայի կազմակերպման գործին ուշադրություն դարձնելիս:

Խորհրդակցություն վերջում կարճառոտ ճառով հանդես յեկավ ընկեր Ստեցկին.

— Յերբ մենք մեր պլանն եյինք կազմում՝ պրոպագանդիստների և ագիտատորների հաշվառման հարցը մենք վերջին տեղում դրինք: Յերբ այս պլանը հանձնեցինք ընկեր Ստալինին, նա մեղասաց. «Այ այս հարցը պետք է առաջին տեղը դնել: Ամենից առաջ աշխատանքը պետք է սկսել նրանից, թե ով է ձեզ մոտ գործը վարողը»:

Ընկեր Ստեցկին կոչ էր անում ուժեղացնելու պրոպագանդիստական աշխատանքի վերաբերմամբ կուսակցության ընդունած վորոշումների կենսագործման հսկողությունը, ավելի հաճախ մշտնել դպրոցներն ու խմբակները նրա համար, վորպեսզի ավելի պինդ ու սուր կերպով մերկացնենք կուսակցական պրոպագանդի դրվածքի բոլոր թերությունները և սրա հետ մեկտեղ խրախուսենք լավագույն որինակները:

Ընկեր Ստեցկին կուսակցական պրոպագանդի բոլոր աշխատողներին կոչ արեց իրենց աշխատանքը ամուր կապակցել ստալինյան շարժման հետ, աշխատել ստալինյան փականների դադափարային դաստիարակություն գործի վրա, պրոպագանդ անել

ստախանովյան շարժման մեծագույն նշանակութիւնը վառ, գու-
նեղ կերպով:

Սորհրդակցութիւնից հետո նրա բոլոր մասնակիցները բա-
ժանվեցին հանձնաժողովների՝ կուսակցական պրոպագանդի դըր-
վածքի վերաբերյալ կոնկրետ առաջարկները քննարկելու համար:

«ԳՐԱՎԴԱ», 11 դեկտեմբերի 1935 թ.

ՄԱՐԶԿՈՄՆԵՐԻ, ՅԵՐԿՐԿՈՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱԶԳԿՈՄԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐԱԼՆԵՐԻ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻ ՈՒ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

1935 թ. դեկտեմբերի/առաջին որերին ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի
կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ ընկ.
Ա. Ի. Ստեցկու ղեկավարութեամբ կայացավ յերկրկոմների, մարզ-
կոմների և ազգային կոմկուսների կենտկոմների կուսակցական
պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինների վարիչներին խորհրդակ-
ցութիւնը:

Սորհրդակցութեան աշխատանքներին մասնակցեց և մեծ ճա-
ռով հանդես յեկավ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղար Ա. Ա. Անդ-
րեյիվը:

Սորհրդակցութիւնը հետևյալ հարցերը քննութեան առավ.
կուսակցական լուսավորւթյան ցանցի կազմակերպումը. կուսակ-
ցական դպրոցների և խմբակների պատրաստումների միևեկ և նշանակա-
տեխաւանման բաժնիւթյան ղեկավարելը. պրոպագանդիստների հաւաքա-
ւումը, բնագործութիւնը և նշանակաւ ոգնելու կազմակերպումը. ստորին
ագիտացիայի դրվածքը: Այս հարցերի վերաբերյալ հաղորդումներ
արին ընկ. ընկ. Պոզերնը, խալիստինը, Ռատները, Դեդիկովը,
Բեդիան, Աշրաֆյանը, Սերգեյեւը, Վոսկանյանը, Պարտիզովը,
Սեմյակինը, Դվորայցկին, Սորոշկոն և Բրոյդոն: Վիճարանու-
թիւններին հանդես յեկան 40 մարդուց աւելի:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտա-
ցիայի բաժնի վարիչ ընկ. Ստեցկին, բաց անելով ժողովը, ընդգը-
ծեց ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի և անձնապես ընկեր Սալինի բացառիկ
մեծ ուշադրութիւնը կուսակցական պրոպագանդի հարցերին:

— Այս խորհրդակցութիւնը, — ասում է ընկ. Ստեցկին, — դեռևս համամիութենական չէ: Նա հրավիրված է այն մոմէնտին, յերբ նոր բաժինները աշխատանքը նոր է միայն սկսում ծավալվել:

Ընկ. Ստեցկին նշում է, թե նոր բաժիններին հարկ է լինում աշխատել ավելի բարդ պայմաններում: Այժմ կուսակցական պրոպագանդին ավելի բարձր պահանջներ են առաջադրում: Առաջներում, կազմակերպման իմաստով վերցրած, բանը, անշուշտ, ավելի պարզ էր: Առաջներում գոյութիւն ունէր կուսակցութեան կենտկոմի կողմից դատապարտված և մերժված մի կարգ, յերբ կուսակցական պրոպագանդի ամբողջ ղեկավարումը հանգեցնում էյին այն բանին, վոր ծրագրերն ու դասագրքերը զանազան խմբակներում անցնելը հարմարեցնեն միևնույն թեմաներին, միևնույն ժամկետներին: Այժմ գործն ավելի բարդ է: Մենք ունենք խմբակների զանազանակերպ ցանց: Մեզանից պահանջվում է ղեկավարել ըստ ելութեան: Նոր բաժիններն իրենց անելիքները կատարած չեն լինի, յեթե չյուրացնեն մի հիմնական դրույթ, վոր այս պայմաններում հսկայական առաջնակարգ նշանակութիւն է ստանում կազմակերպչական աշխատանքը և ամենից առաջ՝ պրոպագանդիստական կադրերն ընտելու, ուսումնասիրելու և անցցնելու աշխատանքը:

— Իսկ պետք է ասել, — շարունակում է ընկ. Ստեցկին, — վոր մեզանից շատերի համար պրոպագանդիստները միապաղաղ մասսա չեն հանդիսանում: Մենք չենք սովորել առանձնացնել մեր լավագույն մարդկանց, նրանց քաջալերել, ցույց տալ լավ աշխատանքի որինակներ:

Ընկ. Ստեցկին առանձին ուշադրութիւն նվիրեց կուսակցական դպրոցներին ու խմբակներին և նրանց աշխատանքին ըստ ելութեան ղեկավարելուն: Կենտկոմի վորոշումը «Մտակա ժամանակի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին», — մի վորոշում, վոր ուղղված է կուսակցական պրոպագանդի մեջ սեզոնականութիւն և շարուն մտցնելու դեմ, — բնավ ել չի նշանակում ամեն մի սխտեմի վերացում: Ընդհակառակը, նա ընդգծում է վորոշ կարգի անհրաժեշտութիւնը. քաղաքագիտութեան դպրոցից հետո անհրաժեշտ է անցնել կուսակցութեան պատմութեան ուսումնասիրութեանը և միայն այն բանից հետո, յերբ ըն-

կերները տիրապետեն կուսակցութեան պատմութեան դիտելիքներին, հարկավոր է ձեռնամուխ լինել լենինիզմի ուսումնասիրութեանը:

Ընկ. Ստեցկին մեծ քանակութեամբ որինակներով ցույց է տալիս, վոր դեռ վատ է դրված կուսակցական դպրոցների և խմբակների աշխատանքն ըստ ելութեան ղեկավարելու գործը: Մի շարք տեղերում այս գործը ինքնահոսի չէ թողնված: Ամեն մի պրոպագանդիստ վարվում է՝ ինչպես վոր նրա խելքին փչում է: Փորձեր կան կուսակցական պրոպագանդը ղեկավարելու գործը վերածելու դատարկ ձևականութեան: Ընկ. Ստեցկին այս բանը պատկերավորում է Ազով-Սևոնիյան յերկրկոմի մի վորոշման որինակով, յերբ նա յերկրկոմի մի նիստում հաստատել է կուսակցական դպրոցների ու խմբակների ամբողջ ցանցը: Ազով-Սևոնիյան յերկրի Կուչնիկայի շրջանի կուսակցական պրոպագանդի վիճակի ստուգումը ցույց տվեց, վոր յերկրկոմի հաստատած խմբակները միայն թղթի վրա գոյութիւն ունեն:

Ընկ. Ստեցկին առանձնապես ընդգծեց կուսակցական պրոպագանդի կաբնորոշումը ստախանովականների խորհրդակցութեանում ընկ. Ստալինի արտասանած ճառի կապակցութեամբ: Ի յեզրափակումն ընկ. Ստեցկին խորհրդակցութեան քննութեանը դրեց կուսակցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի մի շարք կոնկրետ հարցեր:

Հաղորդումով հանդես յեկած ընկ. Բ. Պ. Պոպերնը — Լենին-դրադի մարդկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչը նշեց, վոր կազմակերպութեաններից վոմանց մեջ դեպի կուսակցական լուսավորութեան ցանցի կազմակերպումը մեխանիկական մոտեցում կա: Մի շարք շրջաններում կոմունիստներին մեխանիկորեն փոխադրել են կուսակցութեան պատմութեան ուսումնասիրութեան խմբակները՝ վերացնելով բոլոր մնացած խմբակներն ու դպրոցները: Մարզի 9 շրջանում կուսակցութեան պատմութեան խմբակները կուսուսուցման միակ ձևն են հանդիսանում՝ չնայած այն բանին, վոր շատ կոմունիստներ պատրաստված չեն կուսակցութեան պատմութեանն ուսումնասիրելու, չգիտեն քաղաքագիտութեան, կուսակցութեան կանոնադրութեան ու ծրագրի տարրական հիմունքները: Փորձելով ուղղել այս սխալը՝ շրջկոմներից վոմանք մի այլ ծայրահեղութեան մեջ են ընկել և ա-

ռանց խտրութեան բոլոր կոմունիստներին փոխադրել են քաղ-
գրագիտութեան դպրոցները՝ վերացնելով կուսակցութեան պատ-
մութեան խմբակները:

Վոչ ամեն տեղ են վերջ տվել ուսուցման սեղոնականութեանը:
Մի շարք շրջաններում պրոպագանդիստների արձակուրդ գնալիս
խմբակները մի ամսով և ավելի ժամանակով դադարեցրած են յե-
ղել աշխատանքը: Այս ամենը չի կարող չանդրադառնալ խմբակ-
ների աշխատանքի վերակի վրա:

Ուշորագույն բաց է կոմունիստների սակավագրագիտութեանը:
Մենք մեր առջև նպատակ ենք դրել Հոկտեմբերի XIX օրերից սկսած
լիովին վերացնել կոմունիստների մեջ յեղած սակավագրագիտութեանը
և անգրագիտութեանը:

Ընկ. Խավկեսով (Լենինգրադի քաղկոմի կուսակցական պրո-
պագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ) խոսեց խմբակների
կոմպլեկտավորման և ընտրանքի մեջ յեղած լուրջ թերութեան-
ների մասին: Բայց սրա հետ միատեղ նա բերեց առանձին
պրոպագանդիստների ուշադրալ աշխատանքի մի շարք որինակ-
ներ, — պրոպագանդիստների, վորոնք կարողանում են խմբակի
ռենկներին չարդ ու հասկանալի կերպով բացատրել քաղա-
քական բարդ հարցերը: Պրոպագանդիստ ընկ. Մարգոլինը «Երեկ-
տրոսիլա» գործարանում, սկսելով կուստոմսի շապկի վրա յեղած
«Համամիութենական կոմունիստական կուսակցութեան — կոմունիս-
տական ինտերնացիոնալի սեկցիա» մակագրութեանը կարգալուց՝
հետաքրքրական զրույց անցկացրեց Կոմիստներին VII կոնգրեսի
աշխատանքի մասին:

Վերջին ժամանակներս խմբակների կոմպլեկտավորման մեջ
վորոշ բարելավում կա: Ուստի և՛ առավել ևս անհրաժեշտ է, չըս-
պասելով խմբակի աշխատանքը հին կազմով վերջացնելուն, իս-
կույն ևեթ ուղղել կոմպլեկտավորման մեջ յեղած թերութեանները:
Մենք պետք է հրաժարվենք խմբակների ցանցը միայն ըստ ցե-
խերի կոմպլեկտավորելու պրակտիկայից և անհրաժեշտությամբ դեպ-
քում պէ՛տ է սեղծենք մեկ միջցեխային դպրոցներ ու խմբակներ:
Պետք է ձգտել հասնել այն բանին, վոր կոմպլեկտավորումն ան-
միջականորեն ղեկավարեն գործարանների կուսակցական կոմիտե-
ների քարտուղարները՝ այս աշխատանքին անպատճառ մասնա-
կից դարձնելով պրոպագանդիստներին: Խմբակի կազմը պետք է

հաստատի կուսակցական կոմիտեն: Հարկավոր է կազմակերպել
պրոպագանդիստներին մեթոդական ոգնություն ցույց տալու գործը,
կազմակերպել լավագույն պրոպագանդիստներին կողմից ղեկավար-
վող որինակելի խմբակներ: Անհրաժեշտ է բարձրացնել մեր գոր-
ծարանային կուլտպրոպների մակարդակը:

Ընկ. Սավկեսովն այնուհետև մատնանշում է կուսակցական
դպրոցների և խմբակների աշխատանքի վիճակի վերաբերյալ ինֆոր-
մացիա կազմակերպելու անհրաժեշտությունը: Յեթե մենք ուզում
ենք ինչպես հարկն է ղեկավարել կուսակցական պրոպագանդը,
մենք պետք է ձգտենք հասնել այն բանին, վոր հետևյալ որն
ևեթ գիտենանք, թե ինչպես անցան խմբակների պարապմունք-
ները, և թե ինչ հարցեր են հուզում կոմունիստներին:

Ընկ. Ռասնեբը (Մոսկվայի քաղաքային կոմիտեի կուսակ-
ցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարչուհին) ասում
է, վոր, չնայած կուսակցական պրոպագանդի մեջ յեղած մեծ թե-
րութեաններին, նշանակելիորեն բարձրացել է կուսակցական ղե-
կավարների և պրոպագանդիստների պատասխանատվութեանը
կոմունիստների քաղաքական դաստիարակութեան համար: Առա-
վել ևս անհանդուրժելի յին և վճռապես պետք է վերացնել կու-
սակցական պրոպագանդի միջից կազմակերպական անհասկալու-
թեանը, սխեմատիզմի և ֆորմալիզմի առկայութեանը: Վատ է
և այն, վոր լավագույն պրոպագանդիստների փորձը դեռևս բա-
վականաչափ չի հաշվառվում և թույլ է ոգտագործվում: Նրանց
աշխատանքը չի խրախուսվում ու չի ժողովրդականացվում:

Դպրոցների և խմբակների պարապմունքներին նախապատ-
րաստվելը առաջնակարգ կարևորութեան ունեցող հարց է: Պետք
է որինակ վերցնել առաջավոր ձեռնարկութեաններից: Որինակ,
«Շարիկոպողչիոնիկ» գործարանում, Կազանովիչի անվան կաշե-
գործարանում, ՅԱԳԻ-ում, «Տրոխպորկա»-յում առանձին ուր է
հասկացվում պարապմունքներին նախապատրաստվելու համար: Այս-
տեղ նախապատրաստումը տեղի յե ունենում պրոպագանդիստնե-
րի կամ կուսակցական կաթինետի վարիչի ներկայությամբ:

Ընկ. Աբրաֆյանը (Ուկրաինայի Կ(բ)Կ կենտկոմի կուսակցական
պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ) պատմում է պրո-
պագանդիստական աշխատանքի առանձնահատկութեանների մա-
սին Ուկրաինայի պայմաններում, վորտեղ հարկ յեղավ հիմնավոր-

բազմա ջախջախելու հակահեղափոխական նացիոնալիստներին ու տրոցկիստներին, դեն շարժելու կուսակցությունից բաժանված մեծ քանակությամբ անհարգալից և մեղ համար թշնամական տարբեր, այդ թվում նաև պրոպագանդիստական շրջանից: Ընկ. Աշրաֆյանը, բերելով մի շարք որինակներ, խոսում է կոմունիստների զգոնությունը կուսակցական պրոպագանդի գործում բարձրացնելու անհրաժեշտությունը մասին:

Ընկ. Վոսկանյանը (Կալինինյան մարզկոմ) ասում է, թե կուսակցական փաստաթղթերի ստուգումը ցույց տվեց, Վոր շատ պրոպագանդիստներ չեն կարգում մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների յերկերը բնագրերով: Շրջկոմների քարտուղարները այս բանում նրանց չեն ոգնում և, առհասարակ, քիչ են զբաղվում կուսակցական պրոպագանդի հարցերով: Մի շարք վայրերի պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի կայացրած վորոշումից հետո անգամ պրոպագանդիստներին և կուսկառններին վարիչներին հանում էլին աշխատանքի և ուղարկում զանազան կամպանիաների՝ յերկարատև ժամանակով առանց դեկավարման թողնելով դպրոցներն ու խմբակները:

Ընկ. Սերգեյեվը (Դոնբաս) նշում է, թե Դոնբասում ստախանովյան շարժման լայն թափը առանձին խնդիրներ է դնում՝ ստախանովականներին լավագույն կերպով սպասարկելու իմաստով: Մեզանում արդեն 10 հազար կոմունիստ-ստախանովականներ կան: Պրոպագանդը պետք է ոգնի ստախանովյան շարժման հետագա զարգացմանը, պետք է ոգնի տեխնիկական գոտեպնդված ստախանովականներին, վոր նրանք բարձրացնեն իրենց գաղափարական-քաղաքական մակարդակը:

Ընկ. Սերգեյեվը պատմեց այն մասին, թե ինչպես խորթ տարբեր վորձում են վարկարեկել ստախանովյան շարժումը և թե ինչպես մարզկոմը կազմակերպեց 8 հազար պրոպագանդիստ բանվորների բնակարաններն ուղարկելու գործը, վորպեսզի բացատրեն ստախանովյան շարժման էությունը, պատասխանեն բանվորներին հուզող հարցերին, բացատրեն դասակարգային թշնամու գործակալների վորտնդությունների պրոփոկացիոն բնույթը:

Ընկ. Կոնիկը (Բելոռուսիայի կուսակցության Կենտկոմ) բնորոշում է, վոր պրոպագանդիստների կադրերի պատրաստումը, պրոպագանդիստներ ջոկելու գործի դեկավարումը Բելոռուսիայում չա-

փազանց անբավարար են դրված: Պրոպագանդիստների կադրեր պատրաստելու դասընթացային միջոցառումների կազմակերպումը նույնպես անբավարար է դրված յեղել: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի կողմից աշխատանքը հետադոտելուց հետո կուսակցական պրոպագանդի գործը լավացնելու մի շարք միջոցներ են ձեռք առնված:

Ընկ. Զելմալը (ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալ) իր յիլությունում նշում է կուսակցական պրոպագանդը դեկավարելու գործում յեղած կազմակերպական թուլությունը, մանավանդ գյուղում, և այս բանը պատկերավորում է մեծ քանակությամբ որինակներով այն մասին, թե ինչպես է դրված կուսակցական պրոպագանդը առանձին շրջաններում (Բելինիչ, Պելչանիցի, Զերվեն—Բելոռուսիա, Խվորոստյանի շրջան—Վորոնեժի մարզ):

Ընկ. Կաբուլովը (Ղազախստան) մատնանշում է, վոր կուսակցական պրոպագանդը մի շարք տարիների ընթացքում մեղանում յեղել է ներկուսակցական աշխատանքի ամենից ավելի հետամընաց, բարձիթողի արված ձակատամար: Պրոպագանդի դրությունն այժմ էլ չափազանց ծանր է: Կուսակցական պրոպագանդի հարցն առանձնապես սուր է դրված Ղազախստանի գյուղական վայրերում, վորտեղ կոմունիստները գլխավորապես միայնակներ են: Այստեղ անհնարին է քաղաքային տիպի խմբակներ կազմակերպել: Այժմ այդ կոմունիստ-միայնակները ամիսը 3—4 անգամ հրավիրվում են՝ նրանց հետ միասին կուսակցության կանոնադրությունը, ծրագիրը և կուսակցության ու կառավարության կարևորագույն վորոշումներն ուսումնասիրելու համար: Քոչվորական և կիսաքոչվորական շրջաններում ստեղծվում են մշտական դպրոց-կոնֆերենցիաներ հանրակացարանով: Պրոպագանդիստական կադրեր պատրաստելու համար անհրաժեշտ է յերկիրներում ու մարզերում ստեղծել մշական դպրոցներ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմին կից ստեղծվող՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցի ուղիղակի:

Ընկ. Վանիյեվը (Իվանովոյի մարզ) նշում է, վոր կուսակցական փաստաթղթերի ստուգման հետևանքով մի շարք շրջաններում կուսակցական կազմակերպություններն սկսում են լրջորեն զբաղվել կուսակցական պրոպագանդով: Պրոպագանդիստներին ոգնելու համար, բացի այլ միջոցառումներից, անհրաժեշտ է լայ-

նորեն ոգտագործել կուսակցութեան մարզային կոմիտեներին կից ստեղծված՝ պրոպագանդիստների ու դասախոսների ակտիվը: Պրոպագանդիստական կադրեր ստեղծելու համար մենք անհրաժեշտ ենք համարում ստեղծել պրոպագանդիստների մարզային ուսումնական դպրոց, վորի համար արդեն ընտրված է 150 մարդ:

Ընկ. Ռաբիշևի (Կուսհրատի վարիչը) խոսում է այն մասին, թե տեղերում ընկերներից վրձանք մինչև այժմ դեռ չեն հասկացել, վոր այժմ գրքերը վոչ թե բաշխվում են, այլ ազատ վաճառվում: Յուրաքանչյուր պրոպագանդիստի հիմնական այն գենքը, առանց վորի նա չի կարող աշխատել, — Լենինի ու Ստալինի յերկերը, — Կուսհրատը լույս է ընծայել մի քանակութեամբ, վորն ազանդում է բոլոր պահանջները: Ուստի և՛ մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկները պետք է յեռանդուն առաջ շարժել դեպի կուսակցութեան անդամների մասսան: Ընդամին՝ վոչ միայն պետք է առաջ շարժել, այլ և պետք է դեկավարել անհատական ինքնակրթութունը:

Ընկ. Լիսին (Կիրովի յերկիր) հոգուտ այն բանի յե արտահայտվում, վորպեսզի կուսակցութեան սակավագրադետ անդամների հետ պարապելը (կոմունիստների համար յեղած հանրակրթական դպրոցները) առանձնացվի Լուստովկոմատի սիստեմից:

Ընկ. Կնոթի (Համհ(բ) Կենտկոմի կուսպրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալը) նշեց, թե տեղական շատ կազմակերպութիւններ, չնայած այն բանին, վոր շատ ժամանակ է անցել պրոպագանդի զարգացման մասին Կենտկոմի կայացրած հայտնի վորոշումների որից և կուսակցութեան Լենինգրադի քաղկոմի պլենումից՝ շարունակում են զբաղվել ընդհանուր բանաձևերի «ստեղծագործութեամբ», շարունակում են դեկավարել «ընդհանրապես», իսկ գործնական, քրտնաջան կազմակերպչական աշխատանք չեն վարում:

Ի՞նչպես բարձրացնել գործը: Ամենից առաջ պետք է լավացնել կազմակերպական աշխատանքը, պետք է ուժեղացնել մեր թերութիւնների բոլորիկյան քննադատութիւնը, պետք է կազմակերպել կենդանի հրահանգման և տեղերին ոգնութիւն ցույց տալու գործը: Արդեն այժմ վորոշ աշխուժացում կա: Կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժինը Կենտկոմի առաջադրանքով մի շարք հետադոտումներ անցկացրեց: Կենտկոմի աշ-

խատողներն առաջիկայում ել պետք է մեկնեն տեղերը, յերևան հանեն աշխատանքի թույլ կողմերը, ոգնեն կուսկազմակերպութիւններին, վոր ուղղեն թերութիւնները:

Ընկ. Դեդերկով (Համհ(բ) Մոսկվայի կոմիտեի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչը) ասում է, վոր ընկեր Լ. Մ. Կազանովիչի և Նուրշևիչի հաճախակի ցուցումներին հիման վրա Մոսկվայի բոլշևիկները պրոպագանդիստական աշխատանքի զբաղման գործում նշանակելի տեղաշարժերի յեն հասել: Պրոպագանդիստների հետ աշխատելը և նրանց ոգնութիւն ցույց տալը Մոսկվայի կոմիտեի աշխատանքում կենտրոնական տեղ են գրավում: Մոսկվայի կոմիտեն արգելեց շրջկոմներին, վոր առանց մարզկոմի գիտութեան տեղից-տեղ գցեն և լիարեւոնեն հաստիքային պրոպագանդիստներին: Ոգնելով գլուղին՝ մենք սիստեմատիկորեն այստեղ ենք ուղղում վորակյալ զեկուցողներ ու դասախոսներ. մենք կուսակտիվի հեռակա ուսուցման 50 հենակայան ենք ստեղծել. վերակազմել ենք մի խորհրդակցարոց և նրա բաղադրով ստեղծել ենք պրոպագանդիստների դպրոց: Յերեկոյան կոմբուները յենթադրում ենք նույնպես վերածել պրոպագանդիստների յերկամյա դասընթացների:

Ընկ. Բոլդոն (Լենինյան ռայկոմի կուսպրոպի վարչուհին, Մոսկվա) ասում է, վոր կուսփառատաթղթերի ստուգումն ոգնեց առանձնացնելու 160 նոր ընկերներ պրոպագանդիստական աշխատանքի համար և 200 հին պրոպագանդիստներ:

Ընկ. Բեդիան (Անդրկովկասյան յերկրկոմ) մատնանշում է, վոր ընկեր Բերիայի զեկուցման ուսումնասիրութեան վապակցութեամբ նշանակելիորեն բարձրացավ կոմունիստների ձգտումը՝ ուսումնասիրելու կուսակցութեան պատմութիւնը: Վատ է, վոր շրջկոմների քարտուղարները չեն զբաղվում կամ թե չե վատ են զբաղվում կուսակցական պրոպագանդով և մանավանդ գպրոցների կոմպլեկտավորմամբ: Այնուհետև ընկ. Բեդիան հաղորդում է մի մեծ նվաճման մասին. գրեթե բոլոր դասագրքերը, VII կոնգրեսի նյութերը, այլև Լենինի վեցհատորյակը թարգմանված ու հրատարակված են Անդրկովկասի ազգութիւնների շատ լեզուներով:

Ընկ. Կառաձեն (կուսակցութեան Կենտկոմի պատասխանատու հրահանգիչ պրոպագանդի գծով) մի շարք փաստեր է բերում այն մասին, վոր կոմունիստներին ուսուցմամբ ձեականորեն ընդ-

գրեկելը և դպրոցներն ու խմբակներն իրապես հաճախողների քանակն իրար չեն բռնում: Մի շարք որինականերով նա ցույց է տալիս, թե կուսակցական ղեկավար աշխատողները տեղերում կազմակերպական սև, քրտնաշան աշխատանք չեն կատարում, պրոպագանդիստներին ու խմբակների ունկնդիրներին չեն ոգնում, վոր ինչպես պետք է տիրապետեն Մաքսի-ենգելսի-Լենինի-Ստալինի մեծ ուսմունքին:

Ընկ. Սլիվիցկին (Կուլբեշեվ ք.) խորհրդակցությանը պատմեց կոմունիստ-միայնականների հետ կատարած աշխատանքի փորձի մասին գյուղում, վորտեղ նրանց համար ստեղծված են շրջանային և փնջային խմբակներ ու դպրոցներ:

Խորհրդակցությունը մեծ հետաքրքրությամբ լսեց ընկ. Խաբոնովի (ԲԳԿԲ Գաղվարչության կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վարիչը) հաղորդումը Կարմիր բանակում կատարված պրոպագանդիստական աշխատանքի փորձի մասին:

Ընկ. Մալխին (կուսակցության Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի կադրերի սեկտորի վարիչը) մեծ քանակությամբ փաստերով ցույց է տալիս, թե կազմակերպական աշխատանքի թուլությունը ինչպես է անդրադառնում պրոպագանդիստական կադրերի ընտրանքի ու աճեցման վրա: Մի տարուց ավելի յե անցել ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի 1934 թ. սեպտեմբերի 19-ի վորոշումը կայացվելու մոմենտից, ըստ վորի պրոպագանդիստներին պետք է հաստատեն կուսակցական կոմիտեները, սակայն գրեթե չկա վոչ մի յերկիր, վորտեղ բոլոր պրոպագանդիստները հաստատված լինեյին շրջկոմների ու քաղկոմների բյուրոներում: Յերկրային և մարդային կոմիտեների կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժիններն առայժմ թույլ են ստեղծում Կենտկոմի վորոշման կատարումը: Պրոպագանդիստների կազմի հաշվառումը և ուսումնասիրումը կարգավորված չեն: Նշանակելի թվով պրոպագանդիստներ կուսակցական տույժեր ունեն: Դեպքեր են հայտնի, յերբ կուսակցական տեսակետից չստուգված մարդիկ վորպես պրոպագանդիստներ են աշխատում, իսկ միևնույն ժամանակ կան ռեգերմներ, վորոնց պրոպագանդիստական աշխատանքի չեն գրավում:

Ընկ. Ուզյուկովը (Սվերդլովսկ) խորհրդակցությանը պատմեց Սվերդլովսկի մարզկոմի ձեռք առած այն միջոցառումների մասին,

վոր վերաբերում են Սվերդլովսկի մարզի կուսակցական պրոպագանդի վիճակի մասին ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի վորոշումը կատարելուն:

Ընկեր Կոնովը (Արխանգելսկ), Հուսեյնովը (Ադրբեջան), Անյայկին (Հյուսիսային Կովկասյան յերկրում), Նիկոլայովը (Պարկով), Իպպոլիտովը (Չեխոսլովակ), Գոլիցկին (Վրաստան), Դվոլայցկին (Ազով-Սևոմյան յերկիր), Կաուչուկովսկին (Մոսկվա), Կազանը (Արևմտյան մարզ), Արիսյանը (Հայաստան), Սուցուրովան (Հաղորդակցության ճանապարհների ժողկոմատի Գաղվարչություն), Խոբոցով (Հյուսիսային յերկիր) իրենց յելույթներով լուսաբանեցին իրենց կազմակերպությունների պրոպագանդիստական աշխատանքի պրակտիկան:

Ընկ. Նիկոլայովի (Պարկով) առաջարկը—կուսժողկոմատի վրա դնել կոմունիստների մեջ յեղած ալբերնական սակավագրագիտությունը վերացնելու բոլոր հոգսերը—խորհրդակցությունում պաշտպանություն չգտավ և քննադատության յենթարկվեց ընկ. ընկ. Սլիվիցկու, Արիսյանի և ուրիշների յելույթներում: Ընկ. Դվոլայցկու կողմից Ազով-Սևոմյան յերկրում աշխատանքի պրակտիկան պաշտպանելը, վորը (յերկրում) ամբողջությամբ հաստատել է խմբակների ամբողջ ցանցը յերկրի բոլոր շրջանների վերաբերմամբ, մի շարք յելույթներում քննադատության յենթարկվեց իրեն կուսակցական պրոպագանդի ղեկավարումը բյուրոկրատացնելու փորձ:

Ընկ. Սոլյարովը (ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի պատասխանատու հրահանգիչ պրոպագանդի գծով) Ազով-Սևոմյան յերկրի Կուլչեվկայի շրջանի որինակով ցույց է տալիս, թե ինչ բանի յե հասցնում ձեապաշտությունը կուսակցական պրոպագանդի ղեկավարելու գործում. կուսակցական դպրոցների և խմբակների ամբողջ ցանցը 127 շրջանի վերաբերմամբ յերկրում բյուրոն մեկեն հաստատել է մի նիստում: Ստուգումը ցույց տվեց, վոր յերկրում հաստատած շատ դպրոցներ ու խմբակներ միայն թղթի վրա գոյություն ունեն. Կուլչեվկայի շրջանի համար յերկրում հաստատած է յեղել 34 խմբակ, իսկ իրականում շրջանում կա ընդամենը 16 խմբակ:

Ընկ. Կապովը (Կիեվի մարզ) գտնում է, վոր պրոպագանդիստների տարբեր խմբերին պետք է դիֆերենցված կերպով մոտենալ: Բանվոր-պրոպագանդիստների համար Կիեվի մարզում կազմակերպվում են մշտապես գործող դպրոց-դասընթացներ: Մնա-

ցած պրոպագանդիստների համար՝ սովորական պրոպանդիստները։
Ընկ. Պարսիգուլը (Գորկու յերկիր) իր հաղորդման մեջ ստորին ագիտացիայի դրվածքի մասին հաղորդում է, վոր փոքր բացառությամբ՝ ագիտացիայի բնագավառները պատահականորեն է կատարվում։ Զրուցարար-ընթերցիչների խումբը բաղկացած է առավելապես կուսակցության անդամության թեկնածուներից ու կոմյերիտականներից։ Քաղաքական ագիտացիայի ղեկավարումը կարգավորված չէ։ Հաճախ ղեկավարումը սահմանափակվում է նրանով, վոր Կուսկոմի քարտուղարը կանչում է ագիտատորին և 5—10 բուլետենի ընթացքում ասում է, թե այս-ինչ հարցը պետք է «ձեռնաց ստուգել»։

Վատ է նաև բանվորների պահանջներն ու տրամադրություններն ուսումնասիրելու գործի վիճակը։ Հաճախ բանվորների պահանջների մասին կուսակազմակերպություններն իմանում են միայն այն ժամանակ, յերբ այս կամ այն ճակատամասում ճեղքվածք է պատահում։

Ագիտուկները ստեղծելու և նրանց հետ աշխատելու գործին մենք նոր ենք միայն ձեռնամուխ յեղել։ Բալախնայում մենք ձևավորում ենք անցկացնել ագիտատորների հնգորյակներ, այս հնգորյակներին ագիտատորների հետ վորոշ ծրագրով մշակում ենք ակտուալ հարցեր։

* * *

Խորհրդակցության վերջում մեծ ճառով հանդես յեկավ ընկ. Սեցկին։

— Մեր խորհրդակցությունում ունեցած իր յելույթում Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղար ընկ. Անդրեյեվը հիմնական ցուցումներ տվեց այն մասին, թե մենք ինչպես պետք է աշխատենք։ Մեզ համար չափազանց արժեքավոր է ընկ. Սեցկինի ցուցումը մեր անելիքների մասին ստախանովյան շարժման պրոպագանդի և ստախանովականների քաղաքական դաստիարակության գործում։ Ներկա խորհրդակցությունը, — շարունակում է ընկ. Ստեցկին, — անկասկած, խաղալու յե իր դերը փորձի փոխանակման և կուսակցական ամբողջ պրոպագանդի բարելավման գործում։

Ընկ. Ստեցկին մանրամասնորեն վերլուծեց առանձին ընկերների յելույթները և տվեց խորհրդակցության աշխատանքների

հանրագումարը։ Նա մի անգամ ել ընդգծեց կազմակերպական աշխատանքի նշանակությունը կուսակցական պրոպագանդի մարտական խնդիրները լուծելիս։

Մեր դպրոցների և խմբակների աշխատանքի բոլորիկյան ճիշտ բովանդակություն ապահովելու համար պետք է կազմակերպել պրոպագանդիստական կադրերի հաշվառումը, ընտրանքը և ուսումնասիրումը։ Ընկ. Սեցկին մեր բաժնի աշխատանքի պլանը քննելիս, — պլան, վորի մեջ պրոպագանդիստների ընտրանքի ու հաշվառման հարցը վերջին տեղումն էր դրված, — ասաց. «Այ այս հարցը պետք է առաջին տեղը դնել։ Այնպիսի առաջ ագիտացիայի պետք է սկսել նրանից, թե ով է ձեզ մոտ գործը վարողը»։

Ընկ. Ստեցկին առանձնապես մատնանշեց բոլորիկյան խնդրանքնադատություն ծավալելու անհրաժեշտությունը, վորպեսզի ավելի արագ յերևան բերենք և վերացնենք կուսակցական պրոպագանդի դրվածքի թերությունները։ Կոմունիստների դաստիարակության դրվածքի մեջ դեռ շատ կոնսերվատիզմ կա։ Պետք է վերջ տալ ընդհանուր «փրկսոփայելուն» և հավաստելուն, իսկ գործնականապես կազմակերպել խմբակների և դպրոցների կոմպլեկտավորումը, մտնել ձեռնարկությունները և կոյտնտեսությունները, այնտեղ ուսումնասիրել կուսակցական պրոպագանդի դրվածքը և այն ղեկավարել ըստ ելույթյան։ Պետք է ժողովրդականացնել պրոպագանդիստական ագիտացիայի լավագույն օրինակները։

Քաղաքական պրոպագանդը սուր պետք է լինի։ Անհրաժեշտ է բաց անել բոլորիկյան կուսակցության պատմության աղճատման բոլոր տեսակի փորձերը և նրանց տալ վճռական հակահարված։ Ընկեր Ստեցկին խորհրդակցության մասնակիցներին կոչ արեց սովորելու և ընդորինակելու կուսակցական ղեկավար օրգանների բաժինների աշխատանքի մեթոդները, վորպեսզի օգտագործած լինենք կուսակցական կազմակերպական այն հարուստ փորձը, վոր կուտակվել է տասնյակ տարիների ընթացքում։

Յերկու հանձնաժողով առանձնացվեց՝ յեղած առաջարկները և խորհրդակցությունում քննարկված հարցերի վերջնական մշակման համար։

«Պարտիյնոյե ստրոխտելստվո» Ժուռնալ, 1935 թ. № 22-23։

ԳԱՂԱԲԱԿԱՆ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ՝ ՁԵՐԺԻՆ-ՍԿՈՒ ԱՆՎԱՆ ԲԱՆԱԽՆԱՅԻ ՑԵԼՅՈՒԼՈՋԱ-ԹՂԹԵՂԵՆԻ ԿՈՍԲԻՆԱՏՈՒՄ

(Գործող յերկիր)

Համկ(բ)Կ Կենտկոմը կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի կատարած ստուգման հիման վրա լսեց հաղորդումը քաղաքական ագիտացիայի վիճակի մասին՝ Ձերժինսկու անվան Բալախնայի ցեղյուղա-թղթեղենի կոմբինատում:

Իր վորոշման մեջ Համկ(բ)Կ Կենտկոմը հավաստում է, վոր Ձերժինսկու անվան Բալախնայի ցեղյուղա-թղթեղենի կոմբինատում ամենուրյա քաղաքական բացատրական աշխատանքը ցեխում, բրիգադում, հերթափոխում (թերթերի խմբական ընթերցումը, քաղգրույցները, բանվորներին հետաքրքրող հարցերի պատասխանները) անբավարար է զբաղ, վորի հետևանքով բանվորների նշանակելի մասը բացատրություններ չի ստանում կուսակցության ու կառավարության անգամ կարևորագույն վորոշումների և միջազգային անցքերի մասին (գների իջեցման և քարտային սխտեմի վերացման վերաբերյալ վորոշումը, սպառկոոպերացիայի վերաբերյալ վորոշումը, Կոմինտերնի VII կոնգրեսի վորոշումները, իտալո-հարեշական պատերազմը):

Համկ(բ)Կ Կենտկոմը սխալ է համարում Բալախնայի թղթեղենի կոմբինատի կուսակցական կոմիտեի այն պրակտիկան, յերբ բացատրական ամբողջ աշխատանքը վերածված է ընդհանուր դեկլացումների՝ քաղաքական այս կամ այն կամպանիայի կապակցությամբ, վորի հետևանքով բանվորների առանձին խմբերին հետաքրքրող հարցերը հաշվի չեն առնվում ու մնում են չպարզաբանված:

Այն ժամանակ, յերբ կուսկոմը վորոշումներ է կայացնում բանվորներին քաղաքական ինֆորմացիայով հարյուր տոկոսով ընդգրկելու մասին, խմբական ագիտատորների ընտրանքի ու աշխատանքի մասին, — իրականում կոմբինատի բանվորներին ագիտացիոն-բացատրական աշխատանքով ընդգրկելը ձևական ընույթ է կրում. ծայր աստիճանի թույլ է զբաղ ընդհանուր բացատրական աշխատանքը յերիտասարդության, կանանց մեջ, այլ ազգություններին պատկանող այն բանվորների մեջ, վորոնք չգիտեն ուսերին լեզուն. կուսակցական կոմիտեն ըստ ելույթյան չի կազմակերպում այս աշխատանքը և չի հետաքրքրվում նրա բովանդակությամբ:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմը անթույլատրելի համարեց այն, վոր կուսակցական կոմիտեն և նրա քարտուղար ընկ. Գորչենկովը չեն դեկավարում ագիտատորների, ընթերցիչ-զրուցարարների աշխատանքը, նրանց չեն հրահանգում, նրանց անհրաժեշտ ոգնությունները չեն տալիս և անգամ չգիտեն ագիտատորների ու ընթերցիչ-զրուցարարների կազմը, չեն զբաղվում նրանց ընտրանքով ու հաստատումով: Ագիտատորներ և ընթերցիչներ առանձնացնելը մի շարք ցեխերի մեջ բրիգադներում է կատարվում: Սրա հետևանքով՝ ագիտատորների ու զրուցարարների մեջ սակավագրագետների, քաղաքականապես անպատրաստների, իսկ առանձին դեպքերում նաև անհարազատ մարդկանց մեծ տոկոս կա:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմը հավաստում է, վոր Բալախնայի կոմբինատի կուսակցական կոմիտեն բանվորական մասսաների դեպի կուսակցություն ու խորհրդային իշխանությունը տածած անսահման վստահության փաստից գործնական սխալ յեզրակացություններ է արել՝ թուլացնելով քաղաքական մասսայական ամենուրյա բացատրական աշխատանքը և յերևան է բերել այն նշանակության ու դերի անհասկացում, ինչ ունեն ստորին ագիտատորներն ու զրուցարար-ընթերցիչները, վորոնք ամեն օր չփվում են մասսաների հետ և կոչված են բացատրելու կուսակցության քաղաքականությունը և բանվորների մեջ առաջացող հարցերը:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմը վորոշեց.

1. Պարտավորեցնել կոմբինատի կուսակցական կոմիտեյին՝ ագիտատորներ ու զրուցարար-ընթերցիչներ ընտրել լավագույն կուսակցականներից, կոմյերիտականներից, համակրողներից, վորոնք քաղաքականապես զբաղեւ են, վորոնք կարողանում են

հասարակ ու պարզ լեզվով բացատրել մասսաներին կուսակցության քաղաքականությունը և բանվորներին հետաքրքրող հարցերը, արթնացնել նրանց ստեղծագործ յեռանդն ու ձեռներեցությունը:

Կոմբինատի կուսկոմին Կենտկոմն առաջարկեց ագիտատորների ու ընթերցիչ-զրուցարարների թեկնածու թյունները քննարկել ու հաստատել կուսկոմում:

2. Խմբական ագիտատորներին, զրուցարար-ընթերցիչներին միավորել վորպես մի կոլեկտիվ առընթեր կուսակցական կոմիտեյին՝ այդ կոլեկտիվը գլխավորելով կուսկոմի քարտուղարով: Սահմանել ագիտատորների, զրուցարար-ընթերցիչների կոլեկտիվի կանոնավոր պարապմունքներ՝ ղեկուցումների, զրույցների և ընթերցումների նրանց նախապատրաստելու համար (ըստ նրանց աշխատանքի բովանդակության, մեթոդների ու ձևերի): Առանձին ուշադրություն դարձնել այս կադրերի հանրակրթական պատրաստման վրա (քարտեզը, Խորհրդային Միության և կապիտալիստական առանձին յերկիրների տնտեսությունը գիտենալը) և ապահովել կուսկաբինտի միջոցով նրանց կանոնավոր կերպով անհրաժեշտ պիտույքներ մատակարարելը (թերթեր, ժուռնալներ, գիագրամներ), այլև նրանց համար կազմակերպել անհատական ու խմբական խորհրդատվություններ կուսակցական կաբինետներին կից:

3. Կուսկոմի քարտուղարի պարտականությունը համարել, հենվելով ագիտատորների կոլեկտիվի վրա՝ ուսումնասիրել բանվորներին ու բանվորուհիներին հետաքրքրող հարցերը, ձգտել այդ հարցերին տալ լրիվ սպառիչ պատասխան՝ ղեկուցումների, զրույցների միջոցով, գործարանային թերթում և պատի թերթերում այդ հարցերը լուսաբանելու միջոցով և սխտեմատիկորեն հրահանգել ագիտատորներին կուսկազմակերպությունների առջև ծառացած կարևորագույն բոլոր հարցերի վերաբերմամբ:

4. Պարտավորեցնել կոմբինատի կուսկոմիտեյին իր ամենօրյա քաղաքական-բացատրական աշխատանքում ոգտագործել ճաշի ընդմիջումների ազատ ժամանակը, հերթափոխերի միջև ընկած ընդմիջումները (սպասարկումից չհանելով նաև գիշերային հերթափոխերը), սովորություն դարձնել ընթերցումներն ու զրույցները բանվորների հետ հանրակացարաններում, բանվորների բնակարաններում բանվորների իրենց ցանկություններ: Առանձին

ուշադրություն դարձնել քաղորդող ձեռնարկություններում խնամքով նախապատրաստելու և անցկացնելու վրա:

Համ Կ(բ) Կենտկոմը կուսկոմի ուշադրությունը դարձնում է այն բանի վրա, Վոր քաղաքական գրականության և թերթերի հետ միասին ընթերցումների և զրույցների համար անհրաժեշտ է ոգտագործել նաև գեղարվեստական գրականությունը, Վորը մեծ նշանակություն ունի բանվորների ու բանվորուհիների կուլտուրական և քաղաքական աճման համար:

Համ Կ(բ) Կենտկոմը Բալախնայի թղթեղենի կոմբինատի կուսակցական կոմիտեյին առաջարկում է ագիտացիոն-բացատրական աշխատանքը կենտրոնացնել ամեն մի բանվորի ու բանվորուհու այն նշանակությունը բացատրելու վրա, Վոր ունի արդյունաբերությունում ու տրանսպորտի բանվոր ու բանվորուհի ստախանովականների Համամիութենական առաջին խորհրդակցությունը, մանավանդ ընկեր Սալիկի ճառը՝ լայնորեն տարածելով ստախանովականների փորձը Բալախնայի կոմբինատում, ոգնելով ստախանովականներին և ստախանովյան շարժման մեջ ներքաշելով կոմբինատից նորանոր բանվորներ ու բանվորուհիներ:

5. Համ Կ(բ) Կենտկոմը պարտավորեցնում է Համ Կ(բ) Երկրկոմներին, մարզկոմներին և շրջկոմներին սխտեմատիկորեն ստուգել ստորին քաղաքական ագիտացիայի վիճակը ձեռնարկություններում ու կոլտնտեսություններում, ցույց տալ իրժամանակյա հրահանգում և ոգնություն այս աշխատանքը կազմակերպելու գրվածքում՝ այս հարցերը գնելով բյուրոների ու պլենումների քննարկմանը:

«Պարախնայի ստրիտեկտովո» ժուռնալ, 1935 թ. № 22—23:

ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻՆ ԿԻՑ՝ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻՍՏՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Համ Կ(բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեն Վորոշով ընդունեց կազմակերպելու Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոց կուսակցական պրոպագանդի բնագավառի աշխատողներ պատրաստելու համար (քաղկոմների, մարզկոմների, յերկրկոմների, ազգային կոմկուսների կենտկոմների կուսակցական պրոպագանդի ղեկավարներ, կուսակցական կոմիտեների հրահանգիչներ պրոպագանդի գծով)։ Դպրոցում ուսուցման ժամանակամիջոցը սահմանված է 1 տարի և 3 ամիս։ Ընդունելու թվյան կոմիտեները — 300 մարդ։ Դպրոցն ընդունվելու յեն Համ Կ(բ)Կ 32 տարեկանից վոչ բարձր տարիք ունեցող անդամները, վորոնք ունեն հանրակրթական պատրաստություն վոչ-լրիվ միջնակարգ դպրոցի ծավալով և հանրաթեորիական պատրաստություն՝ գրականության հաստատված ցուցակի ծավալով, վորոնք ղեկավար կուսակցական ու պրոպագանդիստական աշխատանքի փորձ ունեն։ Պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցն ընդունվողների համար սահմանված է կուսակցական յոթնամյա ստաժ. 3 տարուց վոչ պակաս կոմյերիտական (ղեկավար) ակտիվ աշխատանք լինելու դեպքում կուսստաժի պահանջները մի տարով կարող են իջեցվել։

Հաստատված են Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցի ուսման պլանը, ընդունելու թվյան պայմանները և տեղերի բաշխումը։ Իրժամանակյա հավաքագրման բաշխման անմիջական պատասխանատվությունը դրված է մարզկոմների, յերկրկոմների և ազգային կոմկուսների կենտկոմների յերկրորդ քարտուղարների վրա։ Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի հաստատմանը մտցվելիք թեկնածուների վերջնական ընտրանքը

հանձնարարված է Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնին։

Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցին ուսումնական պարապմունքների և ունկնդիրների հանրակացարանների համար տրված են Մվերդովսկի անվան Կոմունիստական բարձրագույն դյուղատնտեսական համալսարանի շենքերն ու սարքավորումները։ Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցի գիրեկտոր և հաստատված Վ. Ֆ. Ուվարովը, ամբիոնների վարիչներ — ընկ. ընկ. Ստեցկին, Կնորինը, Զեյմալը, Գորոխովը, Մինցը։ Դպրոցի անմիջական ղեկավարումը դրված է Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմի կուսակցական պրոպագանդի և ագիտացիայի բաժնի վրա։ Համ Կ(բ)Կ Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստների բարձրագույն դպրոցում պարապմունքները կսկսվեն 1936 թվականի հունվարին 15-ին։

21— XI 35 թ.

«ՊՐԱՎԴԱ», 22 նոյեմբերի 1935 թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Եջ.
Մոտակա ժամանակվա պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին: Համ.	
Կ(բ) Կենտրոնական Կոմիտեյի վերոշումը	3
Կուսակցական պրոպագանդի զբուսթյան մասին Սվերդլովսկի մարզում .	7
Ա. Սեցկի—Պրոպագանդիստները և ագիտատորների մասին	10
Ա. Սեցկի—Կուլտպրոպաների վերականգնությունը և կուսակցական պրո- պագանդի ու ագիտացիայի բաժինները խնդիրները	20
Ա. Սեցկի—Ստալինի խոսքը և կուսակցական պրոպագանդի խնդիրները	33
Ագիտացիան մեծ արվեստ է	54
Հեղափոխական թեորիան բոլշևիզմի վոդին է	58
Կոմունիզմի պրոպագանդիստները	63
Կուսակցական աշխատողի մտահորիզոնի մասին	68
Կուսակցական պրոպագանդը	73
Բոլշևիզմի կենդանի խոսքը ,	78
Համ(բ) Կենտկոմում	
Մարզկոմները, յերկրկոմները և ազգկոմիտեները կենտկոմների կուսակ- ցական պրոպագանդի ու ագիտացիայի բաժինների վարիչները խորհրդակցությունը 1935 թ. դեկտեմբերի 4-7	
I	83
II	91
Քաղաքական ագիտացիայի վիճակի մասին Ձերթինսկու անվան Բալախ- նայի ցելյուլոզա-թղթեղենի կոմբինատում [(Գորկու յերկիր)] .	104
Համ(բ) Կենտկոմին կից՝ պրոպագանդիստները բարձրագույն դպրոց կադմակերպելու մասին	109

Պատ. խմբ. Ս. Կիրակոսյան, Թարգմ. Ա. Համբարձումյան—էջ 1—62,
Պ. Աբելյան—էջ 63—109, Սրբազրիչ Տ. Մուրադյան, տեխն. խմբ. Տ. Խաչվանքյան

Գլավլիտի լիազոր № 1059, հրատ. № 363, Պատվեր № 116,

տիրաժ 2500, ինդեքս ^{II-84}
P. K

Հանձնված է արտադրության 22/III 1936 թ.

ստորագրված է տպագրության 28/V 1936 թ.

ԳԻՆԸ 1 Ռ.

Հայկաստանի տպարան, Յերեվան, Ալլահվերդյան № 27

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0187141

1 ИЮН 1936

417

Фронт п.

О ПАРТИЙНОЙ ПРОПАГАНДЕ
И АГИТАЦИИ

Арипартиздат, Эривань